

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Vjerujem
u život vječni

Zašto me sv. misa
(ne)mijenja

Muka u svijetu

Blaženstva su
škola kroz koju
treba proći
naše srce

Živjeti u tišini,
djelovati u tišini,
dobit iz tišine

20. OBLJETNICA
SMRTI FRA SLAVKA
BARBARIĆA

SRCE U SREDIŠTU FRA
SLAVKOVE DUHOVNOSTI

PAZITE, SKLISKO JE!

FRA SLAVKO I VIDIOCI

PSIHOLOGIJA I PEDAGOGIJA
ODJEVENE U DUHOVNO RUHO

Draga djeco! U ovom vremenu zovem vas da se vratite Bogu i molitvi. Zazivajte sve svete u pomoć da bi vam oni bili primjer i pomoć. Sotona je jak i bori se da što više srca sebi privuče. Želi rat i mržnju. Zato sam s vama ovoliko dugo da vas vodim putu spasenja, Onome koji je put, istina i život. Vratite se, dječice, ljubavi prema Bogu i On će biti vaša snaga i utočište. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Marin
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 130 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 40 €, Švicarska 60 CHF, USA, Kanada i Južna Amerika 80 USD, Australija 120 AUD.

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 3381202200129568.

Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044

Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, Internet: www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncilu, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: www.shutterstock.com

Gospina Škola

Vjerujem u život vječni, FRA T. PERVAN

Zašto me sv. misa (ne)mijenja, FRA S. MABIĆ

20. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića

U povodu 20. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića

Uvodnik i životopis

Srce u središtu fra Slavkove duhovnosti, D. PAVIČIĆ

Pazite, sklisko je!, P. TOMIĆ

Fra Slavko i vidioči, FRA M. ŠAKOTA

Psihologija i pedagogija odjevne u duhovno ruho, M. BARBARIĆ

Duboko hvala Kraljici Mira i pomirenja, S. ČOVIĆ RADOJIČIĆ

„Sad više ništa nije nemoguće!“

„Hrabrost je što ste došli u Međugorje... to znači da vjerujete u

božju providnost“, S. KOVAČ

Polako s Gospom ka Isusu!

Događanja

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Blaženstva su škola kroz koju treba proći naše srce, K. MILETIĆ

Nebo je naš cilj!, M. MILETIĆ

Muka u svijetu, I. ŠARAC

Okružnica biskupa Palića

Marijini obroci nude nešto drugačije hodočašće u Međugorje

Iz života Crkve

Teološki podlistak

Živjeti u tišini, djelovati u tišini, dobit iz tišine, FRA T. PERVAN

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Inkarnacija, inkorporacija i hrvatske zamjene, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

FRA SLAVKOVA VJERA U LJUBAVI I LJUBAV U VJERI

Netom je minula svetkovina Svih svetih. Svetkovina u kojoj Crkva pred nas stavlja uzore svetačkog života. I ne samo one koji su svetima proglašeni već i one koji nisu kanonizirani, a živjeli su sveto. I zaista, osobito u ovom vremenu sumnjivih ideala ništa nije potrebno kao uzori uspjela života – a takav bijaše pokojni fra Slavko Barbarić.

Kao i njegov život i njegova smrt bijaše jedinstvena, čudesna i znakovita. U knjizi „Živjeti srcem“ ovako je zapisao fra Marinko Šakota, čovjek koji ga je i ponajbolje poznavao: „Zar smrt na Križevcu u petak, 24. studenoga 2000., nakon dovršenog križnog puta, ne okruni njegov život? Zar se u fra Slavkovoju smrti smrt upravo ne očitova sestrom, kako ju je i asiški svetac volio zvati? Uistinu, sve u njoj u tom trenu bijaše tako sveto, mistično i znakovito. Ona postade svjedokom njegove Pashe, njegova preobraženja u novi život upravo na gori koju je toliko ljubio, ispod križa koji je žarko častio, na cilju prema kojemu je druge toliko puta vodio.“

Penjući se bezbroj puta uz Križevac i razmatrajući Kristovu muku, akumulirao je tajne Božje patnje.

Bio je utjelovljena ljubav za čovjeka i Boga. Bio je jednostavno velik. Milijuni ljudi nikada ne će zaboraviti večernje euharistijsko klanjanje koje je vodio s tako velikom dubinom i ljubavlju. To euharistijsko klanjanje je bilo istinsko svjedočanstvo njegove ljubavi prema Gospodinu. Razmišljanjima o Božjoj riječi i poticajima Majke Marije stjecao je Božansku mudrost za svoje neumorno svećeničko, duhovno, karitativno, rodoljubno, čovjekoljubno i bogoljubno djelovanje.

Njegovo duboko uvjerenje bilo je: Isus je moj Bog, Njemu se klanjam, za Njega živim. On je moje sve, moja snaga, moja pomoć, samo Njemu služim, ali stalno pod okriljem i vodstvom nebeske Majke Marije.

Objavio je petnaest knjiga koje su prevedene na preko dvadeset jezika, i bez dvojbe se može reći da je najprevođeniji i najčitaniji hrvatski pisac posljednjih desetljeća dvadesetog i početka dvadesetog i prvog stoljeća. Osim toga, utemeljio je Majčino selo, Fond prijatelji talenata, započeo Međunarodni susret svećenika, Molitvene susrete vodiča, Mladifest itd., što znaju samo oni kojima je ostao u srcu. Fra Slavko je umro pokraj XIV. postaje, na povratku s Križevca nakon molitve križnoga puta za župljane i hodočasnike. Njegov grob na mjesnom groblju Kovačići postao je jednim od molitvenih mjesta naše župe. Kraj njegova groba se mogu vidjeti skupine hodočasnika ili pojedinci u molitvi tijekom cijele godine. Ne dolaze fra Slavku samo oni koji su ga poznavali već i vjernici koji su u Međugorje prvi put došli nakon njegove smrti.

Brojna i velika djela za života, pod plaštem Kraljice Mira, učinio je naš fra Slavko, a sjeme koje je posijao i danas donosi obilat rod. Imamo li pred sobom bolji primjer i smjerokaz prema našem osobnom duhovnom rastu i sazrijevanju. Valja nam, stoga, ovih dana na njegovu grobu na Kovačići zapaliti svijeću, obnoviti svoj krsni savez s Bogom i vjernost svojoj Crkvi. Fra Slavkovo svjedočanstvo vjere u ljubavi i ljubavi u vjeri neka nas potakne da kroz došašće koje je pred nama predamo sebe i sve svoje svome Bogu.

VJERUJEM U ŽIVOT VJEČNI

Živimo u vremenu stanovite pomutnje, u vremenu kad su praktični vjernici zbunjeni, u dvojbi i dvoumici glede istina u koje treba vjerovati, kad i Papine izričaje stavljaju pod znak pitanja, kad smo svi pomalo izbačeni iz normalne kolotečine i u dvojbi spram onoga što nam je (još) vjerovati, kojemu se taboru prikloniti. Stoga smo uvjerenja kako se trebamo osvrnuti na temelje svoga vjerovanja, o čemu su mnogi pisali. Što vjerovati, kako vjerovati, koje su temeljne istine naše vjere? Protestant Kierkegaard pisao je prije skoro dva stoljeća o *Uvježbavanju u kršćanstvo*, sv. John Kard. Newman slijedio ga je sa svojom *Slovnícom pristanka (The Grammar of Consent)*, zatim su gotovo svi veliki teolozi dvadesetoga stoljeća poput Gardinija, von Balthasara, Rahnera pisali o osnovama i temeljima vjere. J. Ratzinger je kao mladi profesor napisao svjetsku uspješnicu *Uvod u kršćanstvo*, prevedenu na dvadesetak jezika. Ona ga je nakon Sabora kao zapažena mladog teologa lansirala u teološku orbitu te to bijaše povod papi Pavlu VI. imenovati ga Münchenskim nadbiskupom i kardinalom nakon smrti kard. J. Döpfnera, 1977. O *uvodu u kršćanstvo* pisao je i talijanski teolog i biskup Bruno Forte a prošle godine njemački biskup Stefan Oster objavio je knjigu „*Credo. Uputnik za život*“ (336 str.), nešto kao katolički „kurikul“ za upoznavanje vjere.

FRA TOMISLAV
PERVAN

Te treba nam trajno odzvanjati u ušima i srcu što je poručio i napisao sv. Juda u svojoj kratkoj Poslanici (r.3), kad govori o našem zajedničkom spasenju te kako „osjeća(m) potrebu da vas pismom potakne(m) da vojujete za vjeru koja je jednom zauvijek predana svetima“. On se, dakle, u samim početcima Crkve poziva na ono što je „jednom zauvijek“ predano svetima, što pak neki žele na svoju ruku tumačiti ili krivotvoriti. To „jednom zauvijek“ naći ćemo i u drugim spisima Novoga zavjeta, poglavito Poslanici Hebrejima i Rimljanima. Stoga je danas veliki upitnik, koliko se vjernici mogu poistovjetiti sa svojom vjerom, s onim što tako glasno mole i izgovaraju nedjeljom pod svetom misom. Upitno je koliko je ta vjera sastavni dio njihova života, a koliko čisto deklarativno izjašnjavanje.

NAJNEVJEROJATNIJE TVRDNJE I ISTINE

Naše Vjerovanje – i misno, koje redovito nedjeljom i svetkovinama molimo kao i Apostolsko, kraće – zacijelo je uz Proslav Ivanova Evanđelja najzahtjevniji tekst u povijesti i svijetu. Ono što je u tim Vjerovanjima sadržano, što vjerujemo, što ispovijedamo, spada među najnevjerovatnije tvrdnje i istine koje je čovjek kadar svojim umom i jezikom sročiti i izreći, tvrdnje koje smatramo istinama. Vjerovanje s kojim su nebrojeni živjeli, za koje su milijuni i život položili, kao mučenici. Nicejsko-carijgradsko sročeno je na saborima u četvrtom stoljeću kad se poklad vjere brusio. Htjelo se izreći kršćansku istinu u sažetim izričajima koje bi vjernici mogli lako zapamtiti. Treba mudrosti dovidjeti njihovo nutarnje značenje i sadržaj. U Apostolskom vjerovanju priznajemo Isusa Krista „Sinom Božjim jedinim“ – latinski „Filiom Dei unicum“. Isus, dakle, Božji „unikat“ u cijeloj povijesti i svemiru!

Već prva riječ Vjerovanja, vjera u Boga Stvoritelja neba i zemlje, sadrži istinu kako je Bog začetnik i počelo (princip) svega stvorenoga, svemira i oceana, brda i dolina, rijeka i jezera, svih bića pod suncem. Taj Bog se utjelovio u krilu židovske djevojke, Djevice Marije iz Nazareta, postao čovjekom, živio kao bespomoćno dojenče, u posve omeđenom vremenu i prostoru. Nigdje to nije zapisano u svjetskim ljetopisima, jasno osim u

Bog se utjelovio u krilu židovske djevojke, Djevice Marije iz Nazareta, postao čovjekom, živio kao bespomoćno dojenče, u posve omeđenom vremenu i prostoru. Nigdje to nije zapisano u svjetskim ljetopisima, jasno osim u kršćanskim spisima. Tko to još danas vjeruje? Priče za malu djecu ili stvarnost? Malo će filozofa danas pristati uz tu istinu. Ipak, to je ono bitno što mi priznajemo već tisućljećima u svome Vjerovanju kao svoju vjeru. Kako se došlo do takve spoznaje i tvrdnje?

kršćanskim spisima. Tko to još danas vjeruje? Priče za malu djecu ili stvarnost? Malo će filozofa danas pristati uz tu istinu. Ipak, to je ono bitno što mi priznajemo već tisućljećima u svome Vjerovanju kao svoju vjeru. Kako se došlo do takve spoznaje i tvrdnje?

ČISTI EKSTRAKT NOVOGA ZAVJETA

Čitanjem i prihvatom Novoga zavjeta. Vjerovanje je samo sažetak, čisti ekstrakt ili destilat Novoga zavjeta. U njemu naime nigdje nema potrebe dokazivati Božju opstojnost. Pavao, doduše, govori na Areopagu o „nepoznatom Bogu“ (*Ho Theos Agnostos*) koga naviješta atenskim filozofima ili pak prvo poglavlje Poslanice Rimljanima, gdje tvrdi kako se Boga može spoznati na temelju stvorene stvarnosti, promatrajući Božja stvorenja. Božja se egzistencija pretpostavlja, ona je očita iz onoga što vidimo. Cijeli korpus Novoga zavjeta ne navodi dokaze za Božju egzistenciju. Kao zbir spisa on ima zacrtani cilj, pokrenuti čitatelje i slušatelje na vjeru u Boga koji se objavio u Isusu Kristu. Sve napisano svjedoči tu pretpostavku. Stoga mu je cilj navijestiti spasenje i otкупljenje u Isusu Kristu i po Isusu Kristu.

Nemamo u Novom zavjetu nikakva uputnika kako doći do Boga, kako razvijati svijest o Bogu, kako se osvjedočiti da Bog jest. Novozavjetni autori polaze od nadmoćne činjenice samoobjave Boga u Isusu Kristu, u njihovu konkretnom vremenu, u povijesti te iskustvu drugovanja i ophođenja s Isusom Kristom. Ta stvarnost, konkretna pojava Isusa Krista, utiskuje neizbrisivi pečat svima koji su se družili s tom osobom.

U njihovim je srcima zasjalo novo svjetlo te je zahvaćalo osobe s kojima su dolazili u doticaj. Iskra je varničila, širila se nezaustavljivo. Samo tako možemo protumačiti brzo širenje kršćanstva u Rimskom carstvu, u poganskom svijetu, koji je živio u duhovnom vakuumu.

Učenici su u svakodnevnom ophođenju s Gospodinom imali upravo to iskustvo. On je njih zahvatio, promijenio, nisu više mogli bez njega niti se odvojiti od njega. „Gospodine, komu ćemo otići?“ (usp. Iv 6,68). Tko bi se, osim lakoumnog čovjeka, odlučio ostaviti sve i slijediti toga neobičnog propovjednika, koji nije „imao gdje bi glavu naslonio“, da nisu iskusili njegovu silu, da nisu vidjeli što čini, kako je moćan „na riječi i djelu“, očitujući nadmoć nad prirodnim silama, demonima, bolestima, a pogotovo u svojim riječima?

U zajedništvu s Isusom iskusili su preslojavanje vlastite svijesti, u svjetlu Isusova ponašanja i njegove svijesti, njegova dvogovora i molitve nebeskomu Ocu. Njihova je svijest bila prožeta novom zbiljom. To je rezultiralo totalnim zaokretom, promjenom mišljenja i obračanjem od postojećega, od svijeta. Bog im je u Isusu postao prvom, najnaravnijom datošću, najzbiljskijom zbiljom, prvom sigurnošću. Sve je to imalo krajnje osobni karakter što se onda pretakalo na one kojima su svjedočili tu Božju snagu u Isusu Kristu.

Za njih Božja egzistencija nije rezultat mišljenja niti logičkog zaključivanja, nego su osjećali kako ih u Isusu sam Bog oslovljava i zahvaća. U Starom zavjetu Bog je svoj narod oslovljavao s pomoću riječi, Božja riječ je odlučna u životima proroka i

Božjeg naroda. Na kraju Ponovljenog zakona Mojsije naglašeno ističe „U svoja srca usadite sve riječi... Ta nije to za vas prazna riječ jer je ona vaš život“ (Pnz 32,46.47). U Isusu Kristu Riječ je postala osobom u pa su tako bili izravno oslovljeni, u druženju i ophođenju s Isusom Kristom. Čovjek je p(r)ozvan suočiti se licem u lice s tom osobom, ne više sa starozavjetnom riječi. Oni onodobno, a i mi danas također. Nemamo drugoga izbora. Stoga je i danas alternativa, ili židovski Zakon-Tora ili Isus Krist.

NAJBOLJI TUMAČ ISUSOVIH RIJEČI

Isus je zračio nečim silnim i specifičnim što je učenike i apostole sililo prema sigurnosti: Bog je u Isusu Kristu. Nije to nikakav psihički dojam, utjecaj ni (auto)sugestija, nego plod osobne refleksije glede Isusove osobe. Isus je isijavao nešto što je ostavljalo neizbrisiv trag na učenike, bolesnike koje je izliječio, pa i protivnike: „Nikada nitko nije tako govorio“, izvijestit će stražari poslani uhititi Isusa (Iv 7,46). To je stalni refren od prvoga nastupa, u Nazaretu, Kafarnaumu, po galilejskim i judejskim sinagogama. Protivnici se mogu oteći takvu zaključku jedino tako što podmeću Isusu suradnju s paklenim silama. Isusova terapijska snaga, kojom liječi svaku bolest i nemoć u narodu, dokaz je kako je nastupio kraljevstvom Božje. U Isusu Bog ponovno stavlja svoju ruku na stvorenje, liječi ga, trga ga iz robovanja i izručenosti patnji i smrti. Stoga je učenicima, a i autorima Novoga zavjeta, Bog prva datost i prva sigurnost u životu. U srazu s grčkim božanstvima, napose s Asklepijem, božanstvom zdravlja, Isus je odnio nadmoćnu pobjedu te je kršćanstvo ujedno i terapijska religija, par excellence.

Isus transcendirao, nadilazi sve što govori, što čini, sve svoje djelovanje. Nadmašuje on svoj utjecaj na učenike te istodobno i sve što je bilo kada o njemu zapisano, izgovoreno, dokumentirano. Svi izvještaji o njemu zaostaju ne samo kvantitativno, nego i kvalitativno iza onoga što on u sebi utjelovljuje, što u sebi nosi i jest. On je sam najbolji tumač svojih riječi i spisa koji govore o njemu. Živa egzega, slovnica našega Boga, kako veli Ivanovo Evanđelje u svome Proslavu.

Spisi o Isusu zrače energijom koja proizlazi iz Isusa. Čitatelje zahvaća, mijenja im svijest i život, nudi

sigurnost Božje opstojnosti, energije i dinamike. Čitajući Božju riječ obratio se prema Djelima apostolskim rizničar etiopske kraljice (Dj 8), slušajući glas i riječ, obratio se Augustin, zatim sv. Antun Pustinjak, sv. Franjo, sv. Ignacije Lojolski. Isusov mesijanski poziv svim umornima, opterećenim i natovarenima ključna je riječ cjelokupnoga Evanđelja. Isus je došao skinuti s ljudi Adamovo prokletstvo.

BOG SE OBJAVIO NA „SKANDALOZAN“ NAČIN PREKO NEZNATNE ŽIDOVSKJE DJEVOJKE, MARIJE IZ NAZARETA. KRŠĆANSTVO NIJE NIKAKVA „IGRA STAKLENIH PERLA“, NEGO GOLA ŽIVOTNA STVARNOST. SVJEDOČE TO SVI MUČENICI I SVETCI KROZ CIJELU POVIJEST, O TOME ZBORI DANAS SVETA ZEMLJA TE SVETA MJESTA KOJIMA JE GOSPODIN KORAČAO.

SVJEDOČANSTVO SVETE ZEMLJE - PETO EVANĐELJE

Stajati pred mnoštvima raširenih ruku, dozivati ih i vikati: „O dođite! Dođite svi umorni i natovareni! Odmorit ću vas! Skinut ću bremena s vas“ (Mt 11,25sl.), a kao odgovor doživjeti ono s kraja šestoga poglavlja Ivanova Evanđelja, kad su mnogi Isusu okrenuli leđa, sablažnjeni zbog izazovnih riječi o kruhu života, sve to moralo je duboko u duši zaboljeti samog Gospodina koji je bio čista ljubav i smilovanje.

Bog se objavio na „skandalozan“ način preko neznatne židovske djevojke, Marije iz Nazareta. Kršćanstvo nije nikakva „igra staklenih perla“, nego gola životna stvarnost. Svjedoče to svi mučenici i sveti kroz cijelu povijest, o tome zbori danas Sveta zemlja te sveta mjesta kojima je Gospodin koračao. Zemlja u svojoj izvornoj

ljepoti, sa svim napetostima i naboji, kao i onodobno, za rimske vlasti u Palestini. Arheologija, klima, meteorologija, slijed dana i godišnjih doba te nebrojene lokalne predaje govore o tim jedinstvenim „unikatima“, Mariji i Isusu. Topografija Svete zemlje kao i tolike ikone pripovijedaju o Isusu i njegovoj Majci. Bijaše to jedinstveni Božji „laboratorij“ koji je stvarao nove ljude, koji su pošli cijelim svijetom naviještati novinu Radosne vijesti te koji su odreda položili živote za novinu Radosne vijesti. Hodočasnici koji su bili u Svetoj zemlji vraćaju se prepuni dojmova jer su hodili mjestima kojima je sam Gospodin kročio ovom zemljom.

Ta je spoznaja, da je u Isusu Bog hodio ovom zemljom, fascinirala malo koga kao svetu Jelenu, Križaricu, majku cara Konstantina, koja je dala prenijeti u Rim kompletne stube iz Pilatove palače, stube na kojima je počeo križni put našega Gospodina nakon njegove osude. Ili pak dvanaest dragocjenih stupova iz židovskoga Hrama u Jeruzalemu u staru, izvornu baziliku Svetoga Petra u Rimu, a bili su nadahnuće za Berninija i njegove brončane stube ponad *Confessio* – u Petrovoj Bazilici danas. Dala se i u potragu za križem našega Spasitelja i našla odbačene ostatke.

ELIKA POVELJA KRŠĆANSTVA

Nitko se onodobno nije na sličan način kao sveta Jelena zaputio na grčki Olimp, Parnas ili Peloponez u potrazi za tavnim ostatcima jednoga Zeusa, Apolona ili drugih onodobnih grčkih božanstava. Doduše, za paljenja olimpijske vatre kuša se danas oponašati starogrčka tradicija olimpijskih igara na tim lokalitetima, ali to je sve što je ostalo od antičkoga vjerovanja. Nitko onodobno nije vjerovao da bi ta nadzemaljska bića mogla ostaviti nekakve tvarne tragove, jer sve bijaše puka mitologija i mitovi, nestvarni.

Drukčije to bijaše kod svete Jelene koje je sin Konstantin još za njezina života god. 325. sazvao sabor u Niceji (današnjoj Turskoj) na kome je više od 300 biskupa jednoglasno formuliralo naše današnje Nicejsko Vjerovanje, dopunjeno na saboru u Carigradu

Prije više od pola stoljeća prof. Ratzinger je zabilježio: „Čini se da se Crkva suočava s teškim vremenima. Istinska kriza Crkve tek je počela. Moramo računati s teškim obratima i prevratima. Ali sam istodobno siguran, na kraju će ostati Crkva, ne kao politička veličina. Ta je već mrtva, nego Crkva vjere“.

381. Bilo je to ravno čudu. Tekst je postao nešto kao *Magna Charta Christianitatis* – Velikom poveljom kršćanstva.

Stvarni tumač tomu tekstu nije samo Sveta zemlja nego cjelokupno stvorenje koje na svoj način pripovijeda o Božjim čudesima te čudu Utjelovljenja. Opijeva to i himan uskrsne noći *Exultet*, još od vremena sv. Ambrozija, s kraja četvrtoga stoljeća. Svjedoče o tome i brojna čudesa tijekom povijesti, brojna Marijina ukazanja, tolika skladana djela velikih skladatelja, u kojima „nebo i zemlja pjevaju 'una voce', jednoglasno“ *Svet, Svet, Svet*. Svjedoče o tome životi tolikih svetaca, ali i kršćanska misao o jednakosti svih ljudi pred jednim, zajedničkim Bogom.

Prije više od pola stoljeća prof. Ratzinger je zabilježio: „Čini se da se Crkva suočava s teškim vremenima. Istinska kriza Crkve tek je počela. Moramo računati s teškim obratima i prevratima. Ali sam istodobno siguran, na kraju će ostati Crkva, ne kao politička veličina. Ta je već mrtva, nego Crkva vjere“. Vrijedi pak prisjetiti se njegova lucidna zapažanja kao tridesetogodišnjega mladog profesora g. 1958: „Pojavna slika Crkve novoga doba obilježena je time da je ona na posve nov način postala Crkvom pogana, a to će postajati sve više i više. Nije to više kao nekoć Crkva sastavljena od pogana, nego Crkva pogana koji se još nazivaju kršćanima, ali su zapravo postali pogani. Poganstvo danas obitava u samoj Crkvi.“ Vjera je nadnaravni dar kojim čovjek sudjeluje u samom Božjem životu, kojim se čovjek posvema izručuje Isusu Kristu. Stoga moramo moliti za dar čvrste vjere.

Crkvu sadašnjosti i budućnosti oblikovat će sveti, sveti žene i muškarci, čija su srca i umovi uronili u Krista većma nego u svakodnevne krilatice; osobe koje vide dublje i dalje od ostalih ljudi zbiljnost u kojoj živimo. Stoga nam sveti trebaju biti uzorima. Ne bi li nam trebale svima duhovne vježbe u kojima bi u zarištu bio samo i sami Isus Krist? Ne onaj koji bi danas dijelio kontracepcijska sredstva ili kondome, nego Isus kakva imamo u Evanđeljima. A nesretni se pjesnik O. Wilde izrazio: „Katolička je Crkva za grješnike i svetce. A pristojnim ljudima dovoljno je biti protestant“. Sapiienti sat!

MEĐUGORJE PORUKE KRALJICE MIRA

„Dragi čitatelji i Gospini prijatelji, preporučujemo vam ovu knjižicu. Ona ne sadrži ni novu objavu ni novo evanđelje. Njezino čitanje vodit će vas i upućivati na Isusa Krista, što je Gospina želja i smisao njezina dolaska k nama.“

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Medugorje.

ZAŠTO ME SV. MISA (NE)MIJENJA?

MEĐUGORJE

Foto: Arhiv ICMM

Odgovor na ovo pitanje mogli bismo pronaći u Isusovoj prisposobi o svadbenoj gozbi koju kralj priređuje za svoga sina (Mt 22,1-14). Ono što mi posebno upada u oči kod ove Isusove prisposobe jest onaj jadni čovjek kojeg je kralj izbacio iz svadbene dvorane jer nije bio prikladno obučen. Na prvi pogled to mi se čini nelogično, okrutno i nepravedno. Tog su čovjeka pokupili kraljevi slugе s ulice kao i sve ostale uzvanike. Dakle, nije imao vremena otići kući i obući prikladnu odjeću za kraljevu gozbu. U svadbenoj dvorani gostio se sa svim ostalim uzvanicima. Sve je protjecalo u znaku veselja i slavlja dok nije kralj došao i naredio da tog jasnoga čovjeka svežu i bace u *tamu gdje je plač i škrgut zubi*. Samo zato što nije prikladno odjeven.

FRA STANKO
MABIĆ

Završetak ove prisposobe zvuči okrutno i zastrašujuće jer je tama, plač i škrgut zubi biblijska slika pakla. Začuđuje okrutnost ovoga kralja kojeg Isus uspoređuje sa svojim Ocem nebeskim. Nameće nam se pitanje: Zar nije Bog milosrdni otac? Gdje je onaj milosrdni otac iz druge prisposobe koju je Isus ispričao o rasipnom sinu? U jednoj je prisposobi otac nemilosrdan i okrutan. Veže i izbacuje vani jasnoga čovjeka samo zato što nije prikladno obučen u svadbeno ruho. Međutim u drugoj je prisposobi otac milosrdan i prašta iako ga je sin pošteno osramotio i pola mu imanja prokockao. Kako spojiti te dvije posve različite slike Oca nebeskoga?

Iako se na prvi pogled čini kako su ove dvije prisposobe posve oprečne jedna drugoj, ipak kad se pogleda

malo dublje, obje ove prisposobe govore o istom milosrdnom Ocu.

O čemu se radi? U jednoj se prisposobi govori o rasipnom sinu koji uzima pola očeva imanja i ne samo da je to razvratno potrošio, nego je i osramotio svoga oca i svoju obitelj. Na kraju je još i sa svinjama spavao i hranio se što je za Židove bila velika sramota. Taj sin je tek tada shvatio očevu dobrotu. Tek kad doživimo javno poniženje, naučimo biti ponizni. Odlučuje se ponizno vratiti te raskrajana i skrušena srca priznati ocu da je sagriješio protiv neba i pred njim i moliti ga da ga primi za slugu, a ne za sina. Slika raskajane poniznosti. Otac, kad ga je ugledao još izdaleka kako ide, potrča mu ususret i ne dozvoljava mu ni da izgovori riječi pokajanja nego naređuje slugama da mu obuku nove haljine, stave prsten

i sandale. Samo s novom haljinom, prikladno obučen, mogao je sudjelovati na gozbi koju otac priređuje. Sin je dobio novo *svadbeno prikladno ruho* za gozbu od oca ne od sebe i ne od svoje zasluge, ali ga je pripremio svojim raskajanim, skrušenim i poniznim srcem. Dakle nije unišao na svadbu svoga oca u grješnom i prljavom ruhu u kojem je spavao sa svinjama, nego s novim ruhom koje mu je obukao njegov otac, a on ga je primio otvorena, raskajana i zahvalna srca. Stoga možemo kazati da se *svadbeno ruho* može obući samo otvorenim, poniznim i zahvalnim srcem kojim se dolazi na gozbu ljubavi. Ako odbijemo to ruho primiti, tada nas ne izbacuje otac s gozbe, nego mi sami sebe.

Kod Židova je bio običaj da gosta na ulazu u svoju kuću dočekaju slu-

ge, operu mu noge i ruke, obuku ga u čistu haljinu ili ogrtač jer je njegova odjeća, nakon dugoga putovanja kroz pustinju, prašnjava. Zatim ga pomažu mirisnim uljem i tek tada ga uvode u kuću gdje s domaćinom zajedno blaguje. Ovaj čovjek iz naše prisposobe, kojeg su slugе pokupile s ulice, nije mogao nikako biti prikladno obučen i zato je trebao prikladnu odjeću primiti kao dar. Na ulazu u dvoranu sigurno su ga dočekale slugе, ali je on na neki način izbjegao tu ceremoniju pranja i oblačenja čiste haljine. Možda je zaobišao glavna ulazna vrata ili je drsko odbio slugе. Iako mu je ruho besplatno ponuđeno, on ga je nezahvalno odbio. Ostao je u starom prljavom ruhu ulice. Tijelo mu je bilo u dvorani, ali je srce bilo na ulici. Nije ga kralj izbacio, nego je on sam sebe izbacio. Isto bi tako bilo i sa sinom iz prisposobe o milosrdnom Ocu. Da je odbio očevu novu haljinu, prsten i sandale, sumnjam da bi unišao na gozbu u kuću. Objе prisposobe govore o potpuno besplatnom ruhu, besplatnoj gozbi, darovima koji nisu ničim zasluženi. U jednoj je sin to prihvatio srca raskajana, ponizna i zahvalna, a u drugoj odbio dar i završio u tami. Ne izbacuje nas otac s gozbe, nego mi sami sebe.

Zato možemo kazati da je uvijek prikladno odjeven onaj tko u srcu nosi zahvalnost, ljubav i poniznost. *Svadbeno ruho* je otvoreno srce kojim se dolazi na gozbu ljubavi.

Gospodin nas svake nedjelje poziva: „Dođite! Dođite na misu!“ Dođite na gozbu ljubavi. Misa nije zasluga ili obveza, nego milost i dar. Poziv na besplatnu kraljevsku gozbu. Ali moramo biti prikladno odjeveni. Prostorija gdje se odijevamo u besplatno *svadbeno ruho* za misnu gozbu ljubavi jest ispovjedaonica, kajanje, osobna molitva i priprema za misu. Ako se nismo odjenuli za misnu gozbu kajanjem u ispovijedi, osobnom svagdašnjom molitvom, svagdašnjim čitanjem Sv. pisma, poniznošću, čistim raskajanim srcem koje traži Gospodina, onda nismo dostojni gozbe i bit ćemo izbačeni. To nitko ne će primijetiti jer će naše tijelo biti u crkvi, ali naše srce, naše misli, naši osjećaji bit će izbačeni i ne će biti prisutni na misi. Tijelo će nam biti prisutno u crkvenim klupama, a sve ostalo će biti izbačeno u tamu gdje svjetlosti ne ćemo vidjeti.

Sveti nam Pavao o prikladnom odjelu za misu kaže sljedeće: „Zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljени – u milosrdno srce, dobrotu, poniznost, blagost, strpljivost... A povrh svega ljubav! To je sveza savršenstva.“ (Kol 3,12)

Slavko Barbarić u svojoj knjizi *Slavite misu srcem* govori da je činjenica da je Gospa tražila pripremu za sv. misu. Riječima, koje je dala preko Jelene Vasilj, upozorila nas je da je bolje ne doći na sv. misu nego doći nepripravljen jer ćeš biti izbačen. Ovaj zahtjev ili ova Gospina poruka posve se uklapa u ovu Isusovu prisposobu o svadbenoj gozbi.

Sveti Franjo u svojoj prvoj opomeni *O Tijelu gospodnjem* govori kako mnogi kršćani priznaju ustima da je pod prilikama kruha i vina prisutno Tijelo Kristovo, ali svojim držanjem i ponašanjem pokazuju da ne vjeruju i ne sudjeluju u ovome spasonosnom sakramentu. Za ovakve govori Franjo da će biti jednako suđeni kao nevjerni Judejci. Upozorava da „onaj tko blaguje Tijelo Kristovo bez ljubavi, bez Duha Gospodnjega, dakle u stanju nezainteresiranosti i iz čiste navike, jede i pije vlastitu osudu“. Sam sebe baca u tamu.

Činjenica je da posvetnu milost primamo po sakramentu sv. mise. Ali bez pripremne molitve, nutarnjeg predanja Bogu, bez vlastitog svjedočenja, učinkovitost sakramenata bit će ograničena. Ta će milost ostati neplodna jer nema one „dobre zemlje“ da primi sjeme milosti. Pa kad se pitamo zašto nas misa i sv. pričest ne mijenja i ne čini svetijima, odgovor nalazimo u tome što sv. pričest nije primljena u ozračju, vjere, ljubavi, klanjanja, potpunog predanja. Ako nismo to ozračje u svom srcu pripremili, onda euharistija ne će donijeti plodove iscjeljenja i svetosti pa makar svaki dan slavili i po tri mise.

Zato je od presudne važnosti obući *prikladno ruho* prije svete mise. Neki dan su dvije žene posvjedočile da svake nedjelje idu na Brdo ukazanja, izmole dvije krunice i onda siđu i odu na misu. Shvatile su da bez svadbenog ruha ne mogu na misu. Zato idu na Brdo obući to svoje *svadbeno ruho* kako bi mogle sudjelovati na besplatnoj i nezasluženoj gozbi ljubavi.

Zašto me misa ne mijenja? Svake nedjelje idem na misu, a ništa se na meni ne mijenja? Možda je odgovor u tome što je na misi bilo samo moje tijelo prisutno, a sve ostalo je bilo izbačeno. I to se događa svake nedjelje.

Čitamo u Starom zavjetu u Knjizi Izlaska (12 poglavlje) kako je svaka obitelj, prije pashalne noći, morala zaklati vlastito janje. Janje su trebali obredno zaklati i svu njegovu krv iscijediti u jednu zdjelu. Gospodin im je dao nalog da će poštedjeti onu kuću čiji dovratnici i nadvratnici budu poštropljeni tom krvlju. Nije spominjao pragove jer po toj krvi se nije smjelo gaziti. Dakle, samo će ona kuća biti zaštićena koja bude tom krvlju poštropljena.

Zamislite da jedna obitelj zakolje janje upravo onako kako je to Mojsije rekao, da iscijedi janjetovu krv u zdjelu i da tu posudu s krvlju ostave negdje u kutu kuće. Činjenica je da krv u zdjeli nikoga ne bi zaštitila. Nitko se ne bi mogao spasiti samo držeći krv u nekoj posudi u svojoj kući. Da bi bili zaštićeni, morali su vjerovati Božjoj riječi i namazati krv onako kako je to Bog rekao i na mjestu koje je on odabrao. Ta krv je morala biti javno izložena da je svi vide. Morali su vjerovati Božjoj riječi i

točno činiti onako kako je On rekao. Nisu mogli mazati krv nečim što se njima sviđa, nego su morali uzeti izopovu trsku jer je tako Bog odredio. Ovo su mogli napraviti samo ljudi koji su vjerovali Božjoj riječi i bili joj poslušni. Bez poslušnosti nema vjere. Zbog svoje vjere bili su spašeni.

Isus je naše pashalno janje. Njegova se krv na misi nalazi u kaležu. Ostane li ondje, ona ne će nikoga od nas spasiti i zaštititi od zla. Ta se krv mora na nama i u našem životu javno vidjeti. Tek tada će me ta krv zaštititi. Izraelci su uzimali izopom krv iz zdjele, a mi danas uzimamo ustima i jezikom. Kristova krv, krv pashalnog janjeta i riječi moga svjedočanstva primjenjuju se u mome životu i štiti me onda kada svojim ustima i jezikom govorim i svjedočim istinu o Jaganjčevoj krvi. Ta istina o Kristovoj krvi, koja je za mene prolivena da bi me spasila, mora biti javno pred svima vidljiva u mome životu. Vlastito svjedočanstvo o Kristovoj krvi štiti me od zla i po njoj imam *otkupljenje, otpuštenje prijestupa po bogatstvu Njegove milosti* (Ef 1,7). Vjera srca je jako važna jer Gospodin gleda ono što je u srcu čovjekovu, ali priznanje usnama spašava. Ustima ispovijeda-ti, a srcem vjerovati. *Jer ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, a srcem vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen. Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasa-va.* (Rim 10,9-10)

Međutim Sotona se ne boji našega govora o Kristovoj krvi, ako taj naš govor nije popraćen silom Duha Svetoga. Možemo jasno zaključiti da naše svjedočenje o euharistiji u našoj životnoj borbi postaje učinkovitim ne našom snagom, nego isključivo kroz nazočnost, silu i pomazanje Duha Svetoga. *Jer iako živimo u tijelu, ne vojujemo po tijelu. Ta oružje našega vojevanja nije tjelesno, nego božanski snažno za rušenje utvrda.* (2 Kor 10,3-4)

Obuci se u silu odozgor, u *svadbeno ruho* Duha Svetoga i nikada ne ćeš biti izbačen s *gozbe ljubavi*. Zato kad pođeš na misu uvijek se zapitaj: Jesam li prikladno odjeven? Jesam li dopustio Duhu Svetom da me prikladno zaodjene? Poslije takvog iskustava nikad ne ćeš pitati: Zašto me misa ne mijenja? Tvoje će srce znati odgovor.

U povodu 20. obljetnice smrti fra Slavka Barbarića

Ovih dana, točnije 24. studenoga navršava se 20 godina otkako je fra Slavko preselio u vječnost. Njegovo srce, koje je nesebično ljubilo potrebite, prestalo je kucati u 54. godini života. No, njegovo iznimno djelo ostalo je živjeti u župi kojoj je darovao osamnaest godina života, među hodočasnicima koji hode stazama kojima je fra Slavko prošao nebrojeno puta, vodeći ih, s Marijom, njezinu Sinu Isusu.

Sve što je započeo i utemeljio, nastavilo je snažno živjeti pa nimalo ne začuđuje što kod njegova groba na Kovačici danomice mole i oni

koji ga za života nisu upoznali, ali jesu upoznali njegovo djelo, ponajprije brojne knjige koje svjedoče ljubav prema Gospi i Kristu. U trenutcima nevjerice, kad je bolna vijest o fra Slavkovo smrti munjevito obišla svijet, Kraljica Mira u svojoj je redovitoj poruci od 25. studenog kazala i riječi koje su ublažile boli srdaca: „Radujem se s vama i želim vam reći da se vaš brat Slavko rodio za nebo i da zagovara za vas.“

Tekstovi koje objavljujemo samo su mali znak zahvalnosti za sve što je neumorno učinio kako bi Gospina poruka došla do svakoga srca.

Životopis

Fra Slavko Barbarić rođen je 11. ožujka 1946. u obitelji Marka i Luce r. Stojić u Dragičini, župa Čerin. Osnovnu školu završio je u Čerinu, a klasičnu gimnaziju u Dubrovniku. Kao kandidat Hercegovačke franjevačke provincije oblači franjevački habit 14. srpnja 1965. i stupa u novicij. Filozofsko-teološki studij započeo je u Visokom, nastavio god. 1968. na Neđarićima u Sarajevu, a završio i diplomirao u Schwazu (Tiro, Austrija). Svečane redovničke zavjete položio je na La Verni (Italija) 17. rujna 1971., na blagdan Rana sv. Franje, koje je Franjo od Gospodina dobio upravo na La Verni. Za svećenika je zaređen u Reutteu u Austriji 19. prosinca 1971. godine. Nakon ređenja pastoralno djeluje u Frohnleitenu (Austrija), odakle pohađa teološki fakultet u Grazu i 1973. magistrira iz pastoralne teologije. U kolovozu iste godine dolazi za kapelana u Čapljinu, gdje djeluje pet godina, a onda odlazi na postdiplomski studij u Freiburg gdje je 1982. postigao doktorat iz područja religiozne pedagogije i titulu psihoterapeuta. Od 1982. do rujna 1984. djelovao je u Mostaru kao vjeroučitelj studenata i vrlo se zamjerio komunistima, koji su u njemu vidjeli veliku opasnost Oza sebe i svoju ideologiju. Ote im mladež. Za mlade je organizirao, uz redoviti vjeronauk, duhovne vježbe i obnove čas u Mostaru, čas u Bijelom Polju kod

časnih sestara. Komunisti su škripali zubima, pratili svaku njegovu riječ i čekali trenutak da ga blokiraju u radu. Zbog poznavanja glavnih europskih jezika i neizmjerne ljubavi prema majci Božjoj, još dok je bio u Mostaru svaki je slobodni trenutak posvećivao radu s hodočasnicima u Međugorju. Da ga zaštiti od komunističkog progona, uprava Provincije premješta ga službeno u Međugorje gdje ostaje do rujna 1985. godine. I tu smeta službenim strukturama, te ga se opet službeno premješta, ovaj put u Blagaj za župnog vikara gdje formalno ostaje od 1985. do rujna 1988. godine. Tijelom i na papiru je u Blagaju, ali duhom i srcem, a onda i tijelom, i nadalje u Međugorju u službi mnogobrojnih hodočasnika i svih potrebitih ljudi. Od 1988. do 1991. pomoćnik je meštra novaka na Humcu gdje ujedno obnaša i službu župnog vikara. No i u to vrijeme najviše je u Međugorju među hodočasnicima, ali, zanimljivo, uvijek je stizao obaviti svoje dužnosti na Humcu. Početkom rata u Bosni i Hercegovini, kada većina starijih fratara kao prognanici odlaze u Tučepu, pojavio se problem ispovjednika u Međugorju. Na usmeno odobrenje tadašnjeg provincijala, pok. fra Drage Tolja, fra Slavko preseljava u Međugorje i ostaje sve do svoje smrti, koja ga je zatekla u petak u 15.30 sati, 24. studenoga 2000. godine.

Foto: Arhiv ICMM

SRCE U SREDIŠTU

fra Slavkove duhovnosti

Da je kojim slučajem mogao biti u Međugorju ovih posljednjih mjeseci, nakon što se neobična tišina spustila u Međugorje, fra Slavko Barbarić sigurno bi preporučio – oslušajte tišinu srcem. Naime, srce je bilo u središtu njegove pažnje, pa najveći broj njegovih knjiga ima srce u svome naslovu: Slijedi me srcem, Molite srcem, Daj mi svoje ranjeno srce, Slavite misu srcem, Biseri ranjena srca, Molite zajedno radosna srca, Klanjajte se srcem mome Sinu, Slavite misu srcem, Postite srcem...

Duhovnost srca, koju je upravo fra Slavko Barbarić prepoznao kao okosnicu međugorske duhovnosti, ključni je dio i središte kršćanske duhovnosti. Riječ srce, kako veli Henry J. M. Nouwen u svojoj knjizi „Put srca“, u judeo-kršćanskoj tradiciji riječ srce označava izvor svih psihičkih, emocionalnih, intelektualnih, voljnih i čudorednih snaga.

„Iz srca izviru neprepoznatljivi impulsi kao i svjesni osjećaji, raspoloženja i želje. I srce ima svoje razloge i središte je opažanja i spoznaja. Konačno, srce je sjedište volje. Stvara planove i donosi dobre zaključke. Tako je srce središnji i sjedinjujući organ našeg osobnog života. Srce nam određuje osobnost i zato ono nije samo mjesto gdje stanuje Bog, nego i mjesto kamo su usmjereni najžešći napadi Sotone. To srce je mjesto molitve. Molitva srca je molitva koja se diže Bogu iz središta osobnosti te stoga zahvaća cijelu našu ljudskost“, piše Nouwen.

Pustinjski oci susretali su se s Bogom u svome srcu. Govoreći kako je glavna zadaća monaha ući u svoje srce, Makarije Veliki nije pritom mislio da treba moliti samo osjećajem, nego težiti za time da molitva preoblikuje cijelo biće, jer se ulazeći u srce ulazi u Kraljevstvo Božje. Odnosno, put k Bogu vodi kroz srce. Pa Izak Sirac piše: „Teži za tim da uđeš u riznicu... to jest u svoju nutritinu, i tu ćeš otkriti nebesku riznicu, jer to je jedna te ista riznica. Ako ti uspije ući, vidjet ćeš obadje. Ljestve po kojima se uspinje u to kraljevstvo skrivene su u tebi, u tvojoj duši. Budeš li se čuvao grijeha, otkrit ćeš prečke tih

DARKO PAVIČIĆ

ljestava po kojima ćeš se uspinjati.“

Međugorje današnjem svijetu nudi upravo to nebesku riznicu i put do nje tj. „ljestve“ skrivene u hodočasnikovoju duši i njezine „prečke“ u ispovijedi i pokori.

Današnji čovjek okrenut je isključivo razumu i stoga mu treba ukazivati na njegovo srce. Ruski mistik Teofan Samotnik kaže kako „moliti znači spustiti se od razuma u srce i tamo probraviti pred licem uvijek prisutnog i sveznajućeg Gospodina, koji u tebi stanuje.“

„Molitva je stajanje pred Bogom s razumom u srcu, to jest u onoj točki našeg bića gdje nema ni razdjeljenja ni razlike i gdje smo sasvim jedno. Tu stanuje Duh Božji i tu se događa veliki susret. Tu govori srce srcu, jer tu smo pred licem sveznajućeg Boga, koji u nama stanuje“, piše Nouwen, upućujući na izreke pustinjskih otaca koje upućuju na mistično gledanje molitve, tj. odvrću nas od naših vježbi, koje samo jačaju razum i koje u Bogu gledaju problem s kojim se trebamo sučeliti i pokazuju nam, da prava molitva prodire do u srž naše duše i ne ostavlja ništa netaknuto.

„Molitva srca je molitva u kojoj svoj odnos ne možemo ograničiti na zanimljive riječi ili pobožne osjećaje. Takva molitva preobražava – to je njezino svojstvo – cijelo naše biće u Krista i to upravo zato, što nam otvara oči za istinu o nama samima i istinu o Bogu. U svom srcu se prepoznajemo kao grešnici, koje okružuje Božje milosrđe. Molitva srca nagoni nas da apsolutno ništa ne skrivamo pred Bogom i da se bez pridržaja prepustimo njegovu milosrđu“, piše Nouwen, dodajući kako je „molitva srca molitva istine“ te da „onima razotkriva mnoge iluzije o nama samima i o Bogu te nas dovodi do istinskog susreta između grešnika i milosrdnog Boga“.

U središtu Gospinih poruka u Međugorju nalazi se upravo ta poruka, koju je fra Slavko Barbarić protkao kroz cijelu međugorsku duhovnost, uključujući snagu srca u misu, ispovijed, klanjanje, post... Molitva srcem najbolje se može dogoditi u tišini. Stoga ove međugorske dane ispunjene kontemplativnom tišinom treba shvatiti kao još snažniji poziv na molitvu srcem.

DUHOVNOST SRCA, KOJU JE UPRAVO FRA SLAVKO BARBARIĆ PREPOZNAO KAO OKOSNICU MEĐUGORSKE DUHOVNOSTI, KLJUČNI JE DIO I SREDIŠTE KRŠĆANSKE DUHOVNOSTI. RIJEČ SRCE, KAKO VELI HENRY J. M. NOUWEN U SVOJOJ KNJIZI „PUT SRCA“, U JUDEO-KRŠĆANSKOJ TRADICIJI RIJEČ SRCE OZNAČAVA IZVOR SVIH PSIHIČKIH, EMOCIONALNIH, INTELEKTUALNIH, VOLJNIH I ČUDOREDNIH SNAGA.

PAZITE, SKLISKO JE!

KAD SESTRICA SMRT PŃHODI NEKOG OD LJUDSKIH SINOVA, OBIČNO NJEGOVI NAJBLIŃI UPAMTE POSLJEDNJE RIJEČI POKOJNIKA.

One im znaju ostati kao neki nepisani pokojnikov testament, saŃetak pokojnikova Ńivota ili njegova posljednja Ńelja za njih.

Vidimo i ovih dana kako novinski Ńlanci ili internet vijesti upadljivo urluċu nastojeċi pridobiti paŃnju Ńita-telja: posljednje rijeċi tog i tog glumca, posljednje rijeċi majke koju su ubili teroristi, posljednje rijeċi mladog sveca...

Sinovi sv. Franje dobro znaju zadnje rijeċi svoga serafskog oca: „Braċo, krenimo sve ispoċetka jer dosada nismo gotovo niŃta uċinili.“ One i danas za svu franjevaċku obitelj predstavljaju izazov i poziv na neprestani rad na sebi, na poniznost i na potpunu svijet o vlastitoj nedostatnosti i BoŃjoj veliċini u svemu onome Ńto radimo – baŃ kako je i sv. Franjo Ńivio.

Veċ dvadeset godina Ńupljani Meăugorja i svi oni vjernici diljem svijeta koji Meăugorje doŃivljavaju kao svoj duhovni dom, ovih dana pred kraj mjeseca studenoga proŃivljavaju iznova trenutke smrti omiljenog im franjevca, ċovjeka koji je za Ńivota znao povezati brzinu i bistrinu; molitvu i ċišćenje; klanjanje i akciju; rijeċ i Ńutnju; topli savjet i Ńestoki prigovor; teologiju i pedagogiju; ljubav i ljutnju...

Veċ dvadeset godina, studeni vjetrovi metu poŃutjeljo liŃe sa njegove nadgrobne ploċe na groblju Kovaċica iza Ńupne crkve, a bezbrojni plamenovi crvenih svijeċa upaljenih njemu u spomen pokazuju kako ga ljudi jednako pamte, jednako mu se mole, jednako ga se sjeċaju... iako svatko na neki svoj naċin, svatko uz neku svoju priċu.

Prema sjeċanju jednog od fra Slavkovih momaka, Ńelimira Mustapiċa, posljednji trenutci fra Slavkova zemaljskog Ńivota odvijali su se ovako:

Taj dan, petak 24. 11. 2000. bio je kiŃan. JoŃ je to jutro slavio sv. misu u zajednici Cenacolo i odrŃao predavanje za hodoċasnike iz Koreje u dvorani Ivana Pavla II. Poslije podne, oko 14 sati, na poċetku kriŃnog puta djelovao je samo malo blijeċe nego inaċe. Kod 12. postaje (Isus umire na kriŃu) kleknuo je na koljena, stavio glavu meău ruke i intenzivno molio. Na vrhu, okruŃio je jedanput oko kriŃa i pokupio je smeċe (jednu praznu plastiċnu bocu). Pri silasku, obratio se hodoċasnicima rijeċima: „**Pazite kuda hodate jer je sklisko!**“ Zatim se zaustavio u blizini ċetrnaeste postaje i poċeo zvati svoju

PAULA TOMIĆ

DAN NAKON FRA SLAVKOVE SMRTI GOSPA JE REKLA DA NE BUDEMO TUŃNI JER SE ON RODIO U NEBU. NJEZINE RIJEċI POKAZALE SU DA JE FRA SLAVKO ZA ŃIVOTA ODABRAO DOBAR PUT KOJI GA JE DOVEO NA PRAVI CILJ: PRED LICE SVEIŃNJEGA. STOGA, NEMA NAM DRUGE NEGO TRUDITI SE PRATITI NJEGOVE STOPE NA TOM PUTU PREMA VJEċNOSTI.

Foto: Arthur ICNIX

sekretaricu „Rita... Rita!“ i samo se lagano spustio na zemlju. Zdenko Martinoviċ, zvan Kljuca, ċlan zajednice Milosrdni Otac, zajedno s Ritom mu se pribliŃio i uhvatio ga za ruku. Fra Slavko se leŃeċi tresao, a Zdenko mu je stavio svoju duksericu ispod glave. Trznuo je glavu nadesno prema mjestu gdje je bila njegova tajnica Ritta Falsetto, pjena mu je potekla na usta i izdahnuo je. Zdenko mu je zavrnuo habit kako bi doŃao do zraka – vidio je da fra Slavko oko vrata nosi mali znak TAU, a oko desne ruke imao je svezanu bijelu krunicu. Nakon toga je doŃao Patrick Letta s jednom francuskom doktoricom te su ga pokuŃali reanimirati, ali uzaludno.

Svi su se smjenjivali noseċi ga dolje, svatko ga je htio nositi. Kod 10. postaje doŃli su momci iz Cenacola i donijeli su nosiljku na koju su stavili fra Slavkovo tijelo. Od njih pedesetak prisutnih hodoċasnika, nitko nije pao, iako je bilo klizavo i mokro jer su se svi skupili oko tijela fra Slavka poput stada koje slijedi svog pastira. Na toj postaji (Ńimun Cirenac pomaŃe Isusu nositi kriŃ)

dotrċali su do njih fra Svetozar Kra-ljeviċ i lijeċnik iz Hitne pomoċi. Lijeċnik je utvrdio smrt, a fra Svetozar je fra Slavku sklopio vjeċe i uċinio znak kriŃa te rekao: „Samo veliki ljudi umiru u molitvi!“ Momcima je dao naredbu da tijelo fra Slavka polako iznesu dolje do mjesta gdje ih je ċekalo vozilo Hitne pomoċi.

Posljednje fra Slavkove rijeċi bile su dakle „**Pazite kuda hodate jer je sklisko!**“ Ńto nam one kazuju o njemu i za nas? Potvrăuju da je fra Slavko doista usvojio najvaŃniju Gospinu pedagogiju koju ona ponavlja veċ 39 godina i 124 dana: naŃ Ńivot treba postati majċinska ljubav za druge. Jer tamo gdje postoji majċinska ljubav – ljubav

sprema na Ńrtvu za bliŃnje – tamo nestaje svaki strah, nemir i nasilje. To uċenje je fra Slavko propovijedao za Ńivota, i to uċenje je pokazao i djelom u trenutku smrti: posljednja njegova misao bila je briga za brata ċovjeka koji hoda uz njega. Poruka je to i za nas: ne dopustiti ovom svijetu straha, egoizma, brige za tjelesno zdravlje da iz nas iŃċupa ljudskost, briŃnost i empatiju. Da ne dopustimo da nestane u nama brige i ljubavi za druge. Jer onda viŃe ne ċemo biti ljudi.

Te posljednje fra Slavkove rijeċi „**Pazite kuda hodate jer je sklisko!**“ u danaŃnje vrijeme zvuċe nadasve proroċki. U svijetu i druŃtvu koji sve brŃe i vidljivije gubi

orijentire zdravog Ńivota, pravila ponaŃanja, granice izmeău dobra i zla... istinski vjernik katolik doista mora paziti na svaki korak jer put postaje sklizak i opasan za njegov duhovni Ńivot.

Dan nakon fra Slavkove smrti Gospa je rekla da ne budemo tuŃni jer se on rodio u Nebu. Njezine rijeċi pokazale su da je fra Slavko za Ńivota odabrao dobar put koji ga je doveo na pravi cilj: pred Lice SveiŃnjega. Stoga, nema nam druge nego truditi se pratiti njegove stope na tom putu prema vjeċnosti. Njegove stope su one koje nam Gospa iz dana u dan ponavlja svojom prisutnoŃu i svojim porukama. Budemo li njima hodili, budimo bez straha – ne ċemo se poskliznuti!

FRA SLAVKO I VIDIOCI

FRA MARINKO
ŠAKOTA

Za Gospina ukazanja u župi Međugorje fra Slavko Barbarić je saznao u Frohnleiten, gdje je tog ljeta boravio radeći na dovršenju svoje disertacije. Ukazanjima odmah pristupa s najvećim zanimanjem, što je i razumljivo kada se zna da je upravo takav fenomen idealan predmet za promatranje s njegova stručnog područja.

Pred kraj studija boravi u Međugorju pet mjeseci, od polovice travnja do polovice rujna 1982. godine, kada sa svom pozornosti jednog znanstvenika s psihološko-pedagoškog gledišta promatra i ispituje vidiocima koji tvrde da vide Gospu. Plod tih njegovih stručnih istraživanja je članak objavljen u Kršnom zavičaju pod naslovom *Psihološko-pedagoški pristup vidiocima*. U tom članku fra Slavko ne pristupa fenomenu ukazanja s predrasudama, dakle ne s unaprijed stvorenim stavom prihvaćanja ili odbacivanja, nego s potpunom otvorenosti znanstvenika i vjernika nečemu novom i nepoznatom, što je inače jedini ispravan način pristupa takvim pojavama. „Pristupio sam svemu u Međugorju otvoreno. Ništa nisam pretpostavljao. U ovome prikazu potpuno se ograđujem od procjene nadnaravnosti u fenomenu (pojavi) grupe. Ali sam i tu toliko otvoren, da ću slobodno upozoriti na razine, koje nadilaze ljudsko iskustvo.“

U petomjesečnom proučavanju fra Slavko primjenjuje različite metode s područja psihologije:

1. promatranje cijele skupine vidjelaca;
2. razgovor s cijelom skupinom;
3. odvojeni razgovor s pojedincima;
4. izrađivanje anketnih listića i odgovaranje pojedinaca na njih neovisno jednih o drugima.

U pristupu vidiocima prihvaća kriterije C. Rogersa: „Pristupiti grupi kao fenomenu koji je tu, koji djeluje i

koji je zdrav. Nikoga, ni pojedinca ni grupu, ne proglasiti bolesnim, prije nego se dokaže da je bolestan. Osim toga onaj koji radi s pojedincima ili grupom mora ih prihvatiti kao suradnike, a ne samo kao objekt svojih zahvata.“

Zaključci koje fra Slavko iznosi nakon svojih istraživanja potpuno su pozitivni, što se po njegovu uvjerenju može obrazložiti tjelesnim i duševnim zdravljem vidioca, zatim spoznajama da vidioci nemaju svog

Foto: Arhiv ICMM

Foto: Arhiv ICMM

Od prvih kontakata s vidiocima 1982. pa do smrti fra Slavka nitko više nije uspio rastaviti od Međugorja. Od tada je Međugorje postalo njegov život, a on neizostavni dio Međugorja. Gospinu pozivu ostao je do kraja vjeran i poslušan podređujući i žrtvujući mu sve, pa i život. Sve svoje snage i sposobnosti, svu energiju i vrijeme, svu pozornost i ljubav stavio je u službu međugorskim događajima koji mu nakon osobnog osvjedočenja u istinitost ukazanja postaju najvažnijom životnom zadaćom.

unutarnjeg ni izvanjskog organizatora, da su unatoč međusobnoj različitosti i povremenim nesporazumima po horizontalnoj liniji potpuno jedinstveni kada se radi o Gospinoj poruci i da unatoč zapostavljenosti osobnih interesa potpuno zastupaju Gospine stavove. Fra Slavku je kao znanstveniku postalo jasno da skupina vidjelaca u svim navedenim elementima nadilazi samu sebe i da se oni mogu jedino tumačiti čimbenikom izvan njih, a to je Gospa. Time nije htio tvrditi da vidioci imaju nadnaravna viđenja, ali da svakako postoji nadnaravni element koji jedini daje objašnjenja tijekom događaja. Po njemu bi bila poželjna daljnja istraživanja i

tumačenja teoloških stručnjaka čiji bi rad bio nastavak psihološko-pedagoških ispitivanja.

Po završetku tog istovremeno iznimno zanimljivog i zahtjevnog petomjesečnog istraživanja fra Slavko odlazi u Freiburg, gdje 28. listopada 1982. uspješno brani doktorski rad. Vrativši se u Hercegovinu, ne boravi odmah u Međugorju jer je određen za duhovnog pomoćnika u Mostaru, gdje se posvećuje pastoralnom radu, posebice s mladima. U samostanskim prostorijama okuplja mlade na molitvu i predavanja, ali zbog uskoće prostora djelovanje premješta u samostan časnih sestara u Bijelom Polju gdje održava dvodnevne tečajeve duhovne obnove za sve uzraste.

Od prvih kontakata s vidiocima 1982. pa do smrti fra Slavka nitko više nije uspio rastaviti od Međugorja. Od tada je Međugorje postalo njegov život, a on neizostavni dio Međugorja. Gospinu pozivu ostao je do kraja vjeran i poslušan podređujući i žrtvujući mu sve, pa i život. Sve svoje snage i sposobnosti, svu energiju i vrijeme, svu pozornost i ljubav stavio je u službu međugorskim događajima koji mu nakon osobnog osvjedočenja u istinitost ukazanja postaju najvažnijom životnom zadaćom.

Gledano iz današnje perspektive razvidno je da je fra Slavko bio veliki dar Međugorju, ali je isto tako istinito da je Međugorje bilo veliki dar fra Slavku. On se naime još prije susreta s Međugorjem kroz studij, molitvu, post i osobno izgrađivanje s velikim žarom pripremao za neko veliko polje rada. Sada nam je jasno da ga je Gospa pripremao za Međugorje.

Nikad ne možemo biti tako dobri da ne možemo biti bolji

Rijetki su oni koji su iskrena srca dolazili u Međugorje a da nisu nešto osjetili u svojoj duši, i da im Bog nije udijelio milosti potrebne za život u vjeri. A Barbarićeve su zasluge neizmjerne upravo na tom duhovnom planu, jer je usmjeravao i primjerom pokazivao kako nije bitno je li se nekom Gospa ukazuje i hoće li vidjeti neko čudo u Međugorju, već je bitno započeti u svom životu živjeti Marijine poruke i konačno se odlučiti za Boga, prihvatiti Isusa koji je Put, Istina i Život. „Marija sve čini da nam pomogne i poziva nas da joj pomognemo. Njezine nakane su naše duboke potrebe. Ne oglasimo se, nego prihvatimo poziv i počnimo danas, jer se dobro koje danas propustimo ne može nikad nadoknaditi. Svako dobro, svaki novi dan nosi sa sobom nove prilike da se čini dobro, a nikad ne možemo biti tako dobri da ne možemo biti bolji.“ To su fra Slavkove posljednje napisane riječi, a napisao je u životu puno toga. Zacijelo je jedan od najplodnijih duhovnih pisaca ovoga vremena, i to ne samo na našim prostorima, jer su mu se knjige prevodile na dvadesetak jezika, a i naklade su ogromne, milijunske.

Koliko li je samo plodova posijao na taj način, sam Bog znade. Prije svega plijenio je jednostavnošću. Nikada se nije razmetao doktorskom titulom, niti psihoterapeutskom izobrazbom, govorenjem nekoliko svjetskih jezika, već je sve svoje vještine i ljubav stavio u službu vidilaca, župljana, hodočasnika, liječenih ovisnika, siročadi...

Fra Slavko je trpio puno zbog svoga uvjerenja i zbog svega onoga što je činio po svojoj savjesti. Molio je i iskreno čekao sud Crkve o ovom događanju. Ni jednoga trenutka nije posumnjao u istinitost ukazanja. Nije mu kao vjerniku bilo lako nositi se s mnogim protivljenjima koja su svih ovih godina pratila međugorska zbivanja. Međutim, uvijek je iznova išao putem koji je Blažena Djevica Marija pokazivala.

I tog je petka predvodio vjernike na pobožnost križnog puta, i kad su se počeli spuštati, kod četrnaeste je postaje na Križevcu samo sjeo i ispustio dušu. Kako je jednostavno živio, tako je i umro. Bog ga je pozvao k sebi u sredini njegovih dana. Ljudskim očima to izgleda prerano, krivo, ta tek je navršio 55 godina. No, ima u tome zacijelo nešto što je u ovom trenutku nedokučivo, a uskoro bi moglo postati jasno, pravo.

Već se na fra Slavkovu sprovodu, po kišnom vremenu okupilo više od deset tisuća ljudi, i biskup s njima. I nitko ga više nikada neće moći premjestiti iz Međugorja. Čak štoviše, tko god ubuduće bude dolazio u Međugorje, osim u crkvu, na Podbrdo, i na Križevac, doći će se pokloniti i na Slavkov grob, a on će, koji se rodio za nebo, zagovarati nas koji još putujemo ovom zemljom.

Ivan Ugrin

PSIHO-PEDAGOŠKI ELEMENTI U DJELIMA FRA SLAVKA BARBARIĆ

PSIHOLOGIJA I PEDAGOGIJA ODJEVENE U DUHOVNO RUHO

Vrijeme koje živimo smatramo izuzetnim. Izazovnim! Spomenimo tek ovo doba planetarne krize – virus pandemije – nevolje koje probijaju naše sljepoće i gluhoće. Posebno je izuzetno i po svojoj izuzetnosti, tj. događajima vezanima uz ovo naše domaće podneblje, podneblje Herceg-zemlje, zemlje krša, polja, drače i kamena, vrijednih ljudi i zemlje u kojoj će od 1980. Gospin učenik u Gospinoj školi, „fra Slavko cijelo svoje srce darovati Gospi, Međugorju i njegovim hodočasnicima“. (K. ŠEGO, Fra Slavko, Međugorje, Informativni centar „Mir“ Međugorje, 2006.)

Moderni analitički duh ne otkriva nam samo nove činjenice, kroz razne znanstvene discipline, nego unatoč parcijalizaciji, moderna misao teži da nam donose jedinstvenu viziju svijeta i čovjeka u njemu. Ovdje ćemo pokušati kroz dvije antropološke discipline, psihologiju i pedagogiju, (koje nisu divergentne nego komplementarne) propitati i identificirati sadržaje, elemente, poruke i pouke koje se provlače kroz 15-ak fra Slavkovih djela, koja proističu prije svega iz dimenzije duha, iz duhovnosti koja se izravno nadahnjivala na SP-u. Biblijska polazišta i vjerska nadahnuća bila su mu temeljna – značajna vena. Vjerska supstanca, temeljno kršćanska ostala je trajnim nadahnućem od kojeg je polazio u razmišljanju, molitvi, djelovanju.

Samim time zalazimo u tajne s onu stranu teleskopa i mikroskopa. Ostatak ćemo u stalnom dijalogu s ovom duhovnom stvarnošću. Ne ćemo tražiti definitivne odgovore, odgovore koji bi zaobilazili pitanja, nego da bi postavili i nova, suočavajući se s duhovnim, psiho-pedagoškim problemima suvremenog čovjeka.

Duhovnost i psihologija su po svojoj naravi složene; s jedne je strane duhovnost – 'svijet nevidljivosti', vezana za religioznost, vjeru; s druge strane psihologija kao znanost neprestano u propitivanju jedne od dimenzija ljudske osobnosti i neprestano istraživanja i misaonih gibanja, tj. različitih „škola“ koje traže svoja ostvarenja. Tu je odmah i pedagogija – u našem slučaju duhovni odgoj po molitvi, postu, pokori...

Ovdje smo se odlučili na obradu (propitivanje) religiozne (duhovne) i psiho-pedagoške dimenzije u fra Slavkovim literarnim djelima u religioznoj tematici u kojoj su ukomponirane i odgojno-psihološke datosti, sadržaji koji upućuju na složenost religioznog fenomena i u njemu psiho-pedagoške komponente u fra Slavkovoj svijesti i literarnom izričaju. Svjesni smo da je duhovnost-religioznost more bez obala. Nemoguće ju je svesti na čvrste modele, holistički obuhvatiti i jednoznačno

DON MIRKO BARBARIĆ

FRA SLAVKU KOMU JE SV. PISMO BILO OSLOMAC, A BOG POMOĆNIK, GOSPA UČITELJICA..., MOLITVA SE RAĐALA IZ „ČAROBNOG KRAJA“ NJEGOVE DUŠE I SRCA – IZ KOJIH SU IZNIKLE KNJIGE, OD KOJIH SU NEKE POTPUNO PROTKANE I ISPUNJENE MOLITVENIM SADRŽAJIMA.

izložiti. Uvijek se u njoj nađe i drugi i drugačiji pristup i gledište. Zbog toga smo se služili različitim metodama. Koliko izravnim navodima i sintezama (sintetičkim prikazom), ponekim analitičkim postupcima i uzajamnim religioznim i psiho-pedagoškim pogledima, tematskim prožimanjima i izabranim tekstovima iz fra Slavkovih dijela i dakako Gospinim porukama.

Htio bih također još istaknuti da je ovo osobni pokušaj takve analize – i to na poticaj fra Marinka Šakote, međugorskog župnika i fra Slavkova brata po franjevaštvu i prijatelja – pa nužno u sebi sadrži tragove hipotetičkih tvrdnji, pojednostavlivanja, nedorečenih intuicija... Ovaj članak ima i jednu specifičnu svrhu: da uočimo duboku međuovisnost – povezanost – koja postoji između psihologije-pedagogije i duhovnog života. Čovjek je, naime, jedinstveno biće: njegova temeljna osobnost tijelo-duša-duh dolazi do izražaja na svim područjima njegova života, utječe na ponašanje, psihu, na religioznost.¹

Može se reći zasigurno da su fra Slavkove knjige ogleдалo duhovnih, psiholoških i pedagoških misli i zbivanja stvaralački nadahnut na međugorskim događanjima. Koji put se to vidljivo razlijeva literarnim tkivom, kojeg put opet nečujno lebdi u asocijaciji i misli, u naracijama pisca ili u vizijama (porukama) vidioca. Naravno, govoreći o psiho-pedagoškoj tematici potrebno je voditi računa – prije svega – o slojevitosti religioznog tkiva kojim su protkana. Tematika je složena i opsežna. Gleda se kroz prizmu svekolike novonastale stvarnosti i s tim u svezi postavlja se i pitanje ukazivanja. Krug se zavrtao višestruko i danas se vrti. Čvorište mu je uvijek bilo: Gospa, ukazivanja, vidioci... od Kraljice Mira se polazilo i k Njoj vraćalo.

Uz ovaj uvodni dio koji je i najava tematike, evo i sadržaja koji ćemo u nekoliko nastavaka objaviti u sljedećim brojevima „Glasnika mira“:

1 V.E. FRANKL, *Dio nell' inconscio*, Morcellina, Brescia 1975; str. 23. E. LUKAS, *Dare un senso alla vita*, Cittadella Editrice, Assisi 1983. str. 63.

PSIHO-PEDAGOŠKI ELEMENTI U MOLITVI

Fra Slavku komu je Sv. pismo bilo oslonac, a Bog pomoćnik, Gospa Učiteljica..., molitva se rađala iz „čarobnog kraja“ njegove duše i srca – iz kojih su iznikle knjige, od kojih su neke potpuno protkane i ispunjene molitvenim sadržajima. Zaustavimo ćemo se nakratko na psihološkim nadahnućima koje prepoznajemo u tim djelima. Ne ćemo ulaziti u dublje analize, samo ćemo kao ilustraciju navesti tekstove-inspiracije koje misaono, stručno i izričajno upućuju na psiho-pedagoške sadržaje.

„Istinski životni ambijent ovoga franjevca bio je ambijent molitve. Toliko bogat i raznolik, a jedan i jedinstven. Predano je živio riječi iz Gospinih poruka: Molite, molite, molite i svoju predanost prenosio na druge.“² Molitve satkane iz jednoga molitvenog iskustva i izrasle su s porukama. „Od srca srcu. Od duše duši.“³

SAKRAMENT POMIRENJA

Poći ćemo od priručnika koji nosi upečatljiv naslov *Daj mi svoje ranjeno srce*⁴, i „koji ponire u jednu sržnu stvarnost kršćanskog života“⁵. To je sakrament pomirenja, pokore ili svete ispovjedi. Kako uvodničar knjige konstatira: „Svi smo grješnici i svi smo ranjeni grijehom, a ranjeniku trebaju lijek i liječenje“⁶, tj. bolesniku ozdravljenje kojemu je iscjelitelj Bog, a posrednik svećenik; te je jasno da predmet ispovijedi nije samo učinjeni grijeh nego i sve ono što ga prati, pa i psiho-pedagoški vidovi ovog sakramenta.

Tankoćutni redovnik i neumorni stvaratelj fra Slavko je izrazom jednoga toplog franjevačkog srca koje zrači ljubavlju i potiče na ljubav napisao knjigu *Biseri ranjena srca*⁷, „knjiga potresno svjedočanstvo o velikoj pošasti uživanja droge“⁸. Ovisnici mu stjecajem okolnosti postaju zanimanje. Nije to bila nikakva manira, već duboko uvjerenje i osobni osjećaj „da je strašna neman droge ispružila svoje smrtonosne pandže i nemilosrdno lovi i proždire nevine žrtve mladih života.“⁹ Pogledom u njegove knjige – ne samo ove dvije spomenute – vidjet ćemo da iz njegova pera progovara čovjek-fratar stvaralačkih nadahnuća, ne-miran i zahtjevan, a kao pisac duboko osjećajan i djetinje iskren, sa svim svojim zbiljnostima i vrijednostima, mislima i osjećajima.

2 K. ŠEGO, *Isto*, str. 88.

3 J. BUBALO, (u fra Slavko Barbarić, *Molite srcem*), Informativni centar „MIR“ Međugorje, Međugorje 2019), str.5.

4 Fra S.BARBARIĆ, *Daj mi svoje ranjeno srce*, Informativni centar „Mir“ Međugorje, Međugorje 2017. 2. izdanje

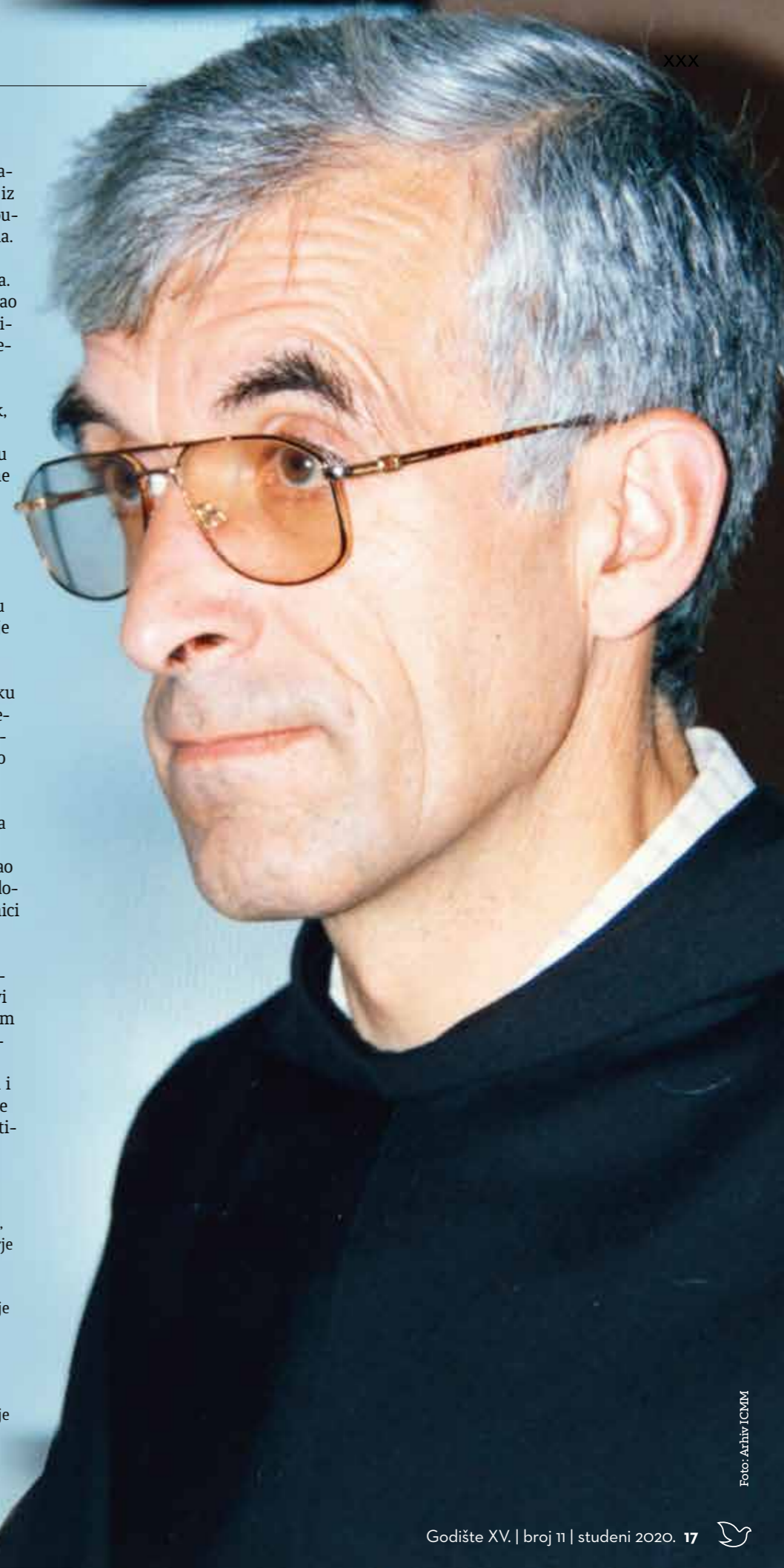
5 *Isto*, J. Bubalo, *Predgovor*, str.5.

6 *Isto*, str.6.

7 Fra S. BARBARIĆ, *Biseri ranjena srca*, Informativni centar „Mir“ Međugorje, Međugorje 2009.

8 *Isto*, dr. fra Lj.RUPČIĆ, *Predgovor*, str. 7.

9 *Isto*, str.11.

SMISAO ŽIVOTA I PATNJE IZ PERSPEKTIVE PSIHLOGIJE I LOGOTERAPIJE

Fra Slavko kao katolički teolog i pastoralni psihoterapeut pronicu u smisao života i patnje kroz suobličenja s Kristovim križem i sudjelovanjem u spasonosnom otkupljenju iz ljubavi. Posebno su patnji i boli posvećene njegove knjige: „Put križa“, „Biseri ranjena srca“¹⁰ i druge... Čitajući ih ili bolje reći – moleći iz njih – odmah vidimo da križ i Golgota imaju posve jasnu poruku: za koga se mnogo trpi, onoga se i mnogo ljubi. Na križu je umro Krist, za naše grijeha i naše spasenje. I poručuje nam: „Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreće samoga sebe, neka uzme svoj križ i ide za mnom!“ (Lk 9,27).

Pitanje smisla života i patnje nije mogao ni fra Slavko zaobići. „Pronalaskom smisla sve se doživljava drukčije: i zdravlje i bolest, i bogatstvo i siromaštvo, i mladost i starost. Ako se izgubi smisao, onda sve postaje muka.“¹¹ Dalje, u predgovoru knjige „Put križa“: „Tekstovi SP-a te Gospine pouke i kratka razmišljanja žele ti pomoći da udeš u tajnu trpljenja i stekneš sigurnost kako u trpljenju nisi sam.“¹²

Cilj je ovih „redaka“ približe promatrati čovjekovu težnju traženja smisla života i doživljaj patnje kroz psihološko-logoterapijsku perspektivu – kako bismo bolje razumjeli čovjeka današnjice, tragatelja smisla na putu svojeg života i života ispunjenog i trpljenjem.

Patnja i trpljenje pripadaju upravo čovjekovoj transcencijiji, neodjeljivi su od ljudskog života i iskustva zadirući u područje ljudskog misterija (SD 5,9).

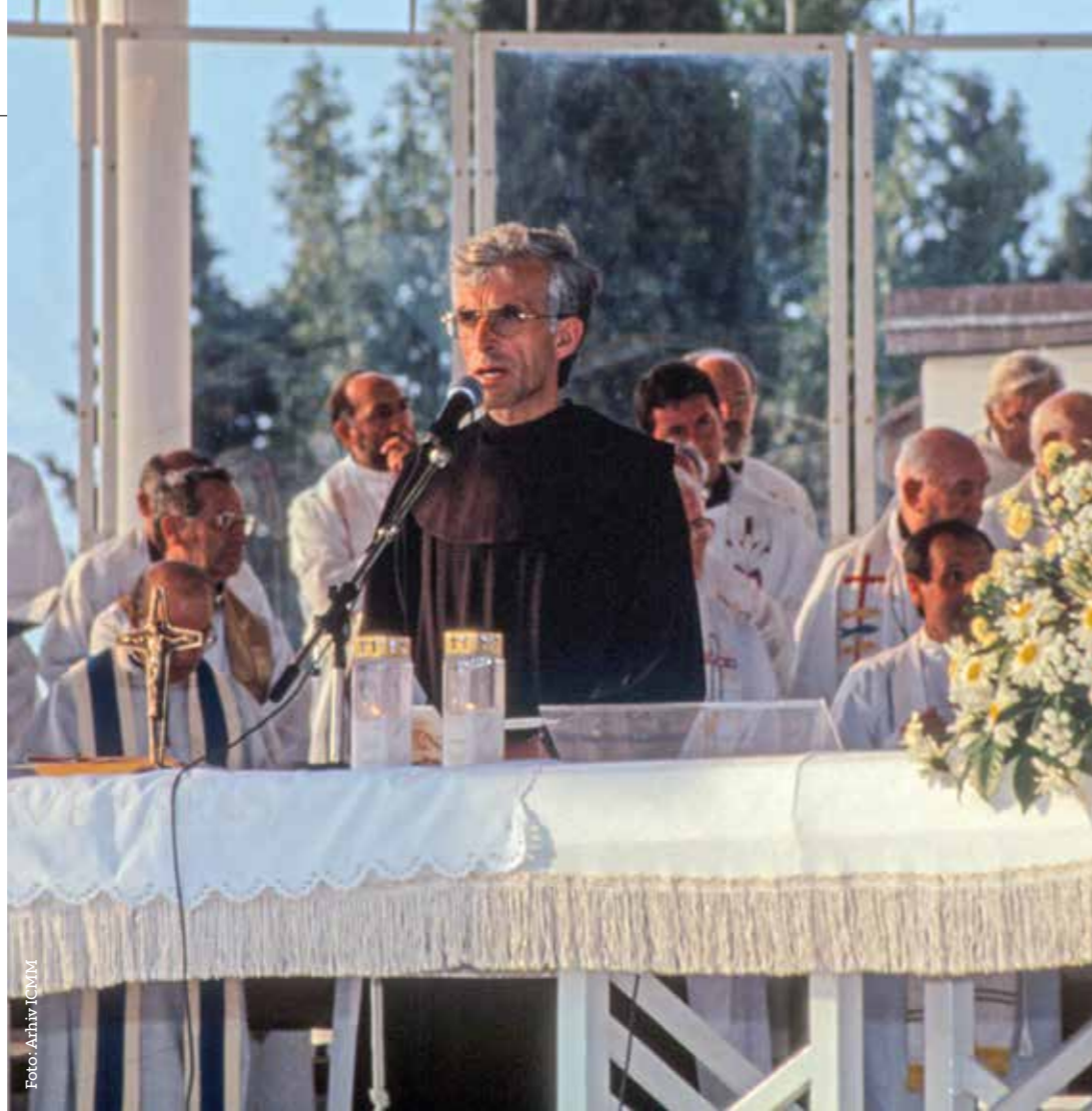
PEDAGOGIJA SRCA (LJUBAVI, DOBROTE)

Uz to što smo već osvijetlili neke pedagoške elemente u sadržajima autorovih djela, posvetit ćemo i jedno poglavlje pedagogiji srca.

¹⁰ Fra S. BARBARIĆ, *Biseri ranjena srca*, Informativni centar „Mir“ Međugorje, Međugorje 2009.; Fra S. BARBARIĆ, *Put križa*, Informativni centar „Mir“ Međugorje, Međugorje 2018.

¹¹ Fra M. ŠAKOTA, *Živjeti srcem*, Međugorje 2005. str. 158. i 161.

¹² Fra S. BARBARIĆ, *Put križa*, Informativni centar „Mir“ Međugorje, Međugorje 2018. str. 5.

Već sam naslovi fra Slavkovih knjiga (*Molite srcem, Slavite srcem, Postite srcem, Klanjajte se* itd.) predstavljaju značajne odrednice ne samo vjerničkih i psiholoških već i pedagoških nadahnuća. Nisu prvotno psihološki ni pedagoški motivirani, ali su pod obadva ova vida značajni. O pedagogiji srca (ljubavi, dobrote...) on piše po primjeru učenja Isusa Krista, a ja (i ne samo ja) kao salezijanac odmah prepoznah sv. Ivana Bosca našeg Osnivača, a njima je (i Don Boscu i fra Slavku) isti učitelj Isus – Učitelj od Boga došao i objavio Boga ljubavi. Za njih je temelj pedagogije srca učenje Isusa Krista o čovjeku kao osobi, ljubavi prema bližnjem i o Kraljevstvu nebeskom.

U ovom radu spomenut ćemo temeljne smjernice odgojnog pristupa poznatog kršćanskog odgojitelja sv. Ivana don Bosca i ukazati na njegovu suvremenost kako u pružanju primjera za vođenje uzorna života tako i u pristupu odgajanicima. Znanstvena pedagogija je istraživačkim metodama potvrdila njegovu odgojnu vrijednost.

Pedagogija susretljive ljubavi jest pedagogija rođena i u fra Slavkovu srcu. Prepoznavamo je kroz iskustvo zajedništva između odraslih i mladih koje se živi u ozračju spontanosti, prijateljstva, rada i radosti. Jednom riječju ljubavi. O tom govori i znani nam piščev prijatelj i književnik Krešimir Šego.¹³

DUHOVNI SU I DRUŠTVENI PROCESI BILI VRLO SLOŽENI OSOBITO U "NJEGOVO VRIJEME", A I SVE DO DANAS. ON JE BIO SKLON BORBENOSTI I NIJE BJEŽAO OD IZAZOVNIH STVARNOSTI. OKOLINA MU, MEĐUTIM, NIJE BILA UVIJEK SKLONA, ALI NJEGOV DUHOVNI SVIJET JE BIO KADAR IZDRŽATI TOLIKE NAPETOSTI KOJE SU SE JAVLJALE.

ZAKLJUČNA RAZMIŠLJANJA

Ovoj tematici nemoguće je iscrpiti sve nijanse i boje. Ona odražava široki spektar životnih, religioznih sadržaja s psihološkim i pedagoškim motrištem. Izložena je panorama religijske i psiho-pedagoške tematike (netko bi rekao – Eto vidiš! Barem nešto!) u analitičkim prikazima studijskih obrađenih tema: molitva, patnja, ljubav..., a o nekim temama smo (ćemo) tek ukratko zboriti.

U fra Slavkovim djelima (a ona su jedno od trajnih svjedočanstava) su vjerske teme, što je i razumljivo. Pred očima su mu uvijek bili Bog, Gospa i ljudske sudbine. Pratimo li ga s

¹³ K.ŠEGO, *Fra Slavko*, str.167-171.

religioznog motrišta, prepoznat ćemo neke od odrednica psiho-pedagoških znanosti na koje smo se i osvrnuli (ćemo se osvrnuti). U toj perspektivi, kad naš Pisac piše, uočavamo da je u svojim stajalištima jasan. Otkriva se i u njem samom jak duh i osobnost snažne psihe kroz koju izražava i svoj stručni, odgojni i individualni svijet.

Nije jednostavno tumačiti psiho-pedagoška izlaganja, odnosno mišljenja i stajališta, u širokom spektru životnih, religioznih sadržaja. U tom se svjetlu u psihologiji i pedagogiji, s pitanjem ukazanja, veže svijest o vremenitosti, vječnosti, životu i smrti, teološkim postavkama i praktičnim prosudbama. Nemoguće je u sve psiho-pedagoški zaviriti u opsežnom Piščevu djelu. On vizionarski otkriva i razotkriva čovjeka (osobito mladog) doživljavajući ga na božanskoj i ljudskoj razini.¹⁴ Nisu sporni psiho-pedagoški navedeni izvadci iz bogatog njegova opusa, kao i naša izlaganja. To su samo škrti znaci i interpretativna usmjerenja koja su više osvijetlila, nego li predavila psiho-pedagoške prisupe i religiozne odnose u njegovim djelima u kojima se nenametljivo isprepliću. Ne ćemo se prevariti budemo li ih tražili u propinjanjima za Vječnom Istinom ili Božanskom Tajnom. Ne mogu mu se poreći psiho-pedagoške strune kojima su protkana. Pisana riječ njegova je psihološki i pedagoški (a i sociološki) reljefna. Književno i životno uvjerljiva.

Duhovni su i društveni procesi bili vrlo složeni osobito u „njegovu vrijeme“, a i sve do danas. On je bio sklon borbenosti i nije bježao od izazovnih stvarnosti. Okolina mu, međutim, nije bila uvijek sklona, ali njegov duhovni svijet je bio kadar izdržati tolike napetosti koje su se javljale. Tu je bilo različitih ukrštanja. Obraćao se Bogu, Kraljici mira, vjerovao u pobjedu. Nije se predavao. Stalno je bio uporan i otporan na sve izazove i kušnje. Prebirao je po svijetu i po čovjeku i njegovim problemima. Dakako, tražimo li posebnosti, uočit ćemo i njih. Proniče u tajne vremena i života, događaje

Međugorja, egzistencijalne i sudbinski istodobno.

Uz 'letimične' nepotpune psihološke analize i pedagoška motrišta koja obilježavaju njegov književni opus, vrlo su znakoviti primjeri (svjedočanstva) kao ilustracija u kojima se u sugovornicima, likovima prepoznaje međugorska problematika, a iznad svega njegovo majstorsko zavirivanje u ljudsku psihu i ljudske probleme¹⁵ (ovo gore podvuč. U odgoj-sakrament pokore). I kroz aktualnu problematiku, u kojoj on (međuostalim) psihološkim pretraživanjima ljudske psihe, promatra i razotkriva ljudsku narav, vjeru, moral...

U tom svjetlu, zaključujući ovaj rad, možemo reći da je fra Slavko u cjelovitosti okrenut biblijskim nadahnućima, koja se isprepliću s eshatološkom tematikom i religioznom porukom kršćanske opcije i međugorskih zbivanja te socio-psiho-pedagoških asocijacija. Tematizirajući tegobe ljudskih povijesti, literarno ih uočava psiho-pedagoški prati. Javljaju se različite teme i motivi, egzistencijalni nemiri i sudbinska razmišljanja... Neprestano se kreće između psiholoških i pedagoških rezonancija u čovjeku. U koštacu s konkretnim problemima, zaokupljen je borbenim žarom. Spontano zalazi u psihološke upitnosti i pedagoške probleme. Sve to kroz religiozno-transcendentalna obzorja.¹⁶

Ne bismo dalje širili panoramske poglede i upućivali na nova pitanja. Zahtjevalo bi to magistarski ili neki drugi rad. Ipak recimo i to – ako se zaustavimo na izloženim djelima, mislima i inspiracijama, možemo ustvrditi da je svuda utkana vertikala. Iz koje je kao izvor sukljalo iz dna njegova bića niz – najvećim dijelom religioznih – a onda i psiho-pedagoških refleksija.

Svjestan sam da su ove složene i zahtjevne teme, sa svim svojim aspektima i mnogostukim implikacijama, otvorile put mnogim pitanjima, razmišljanjima i kreativnom djelovanju. Vjerujemo da ih je ovaj prikaz dovoljno obuhvatno i znakovito dotakao pod dva vida. Psihološki i pedagoški, utkanih u teološke sadržaje s kojima se spontano preklapaju.

¹⁵ Fra S. BARBARIĆ, *Biseri ranjena srca*, nav. djelo.; Fra S. BARBARIĆ, *Susreti i iskustva u Međugorju*, nav. djelo.

¹⁶ Isto.

Uzimajući konačno sve u obzir, ovdje bismo, što se tiče psihologije i pedagogije ukratko zaključili: fra Slavko i kao teolog, psiholog i pedagog, upušta se u duhovne nemire i prijetnje ljudskih srdaca i sudbinskog pristupa događajima u Međugorju, jednom kroz religiozna obzorja i osobne psiho-analize, drugi put kroz istraživačke (povjesne već sada) zbilje i vjerske upitnosti.

I na kraju valja reći: Štivo je to koje puni dušu i hrani srce, osnažuje psihu i odgojno djeluje. Nadahnitelji i odgojitelji njegovi su Isus i Marija. Odgajali su ga za posebno poslanje u školi trpljenja, molitve, klanjanja, slavljenja Boga zahvaljivanja, pjesme, apostolskih putovanja svijetom. Kroz mnoga iskušenja je prošao! Proveli su ga sam Gospodin i njegova Majka Kraljica Mira. I on je ostao na njihovu putu. Ovo štivo ne nosi samo uzvišenu Svjetlost, nego i puninu Onoga koji je Alfa i Omega. Onoga koji je za sebe rekao da je naš Put i Istina i Život. Tu su molitve, poruke Onoj i One kojoj se Bog zagledao duboko u oči, u srce. A to je: Gospa – Kraljica Mira. Knjige su poziv na sabranu molitvu i šutnju i razmatranje o najuzvišenijim tajnama naš kršćanske vjere. Ne čitaju se kao obična knjiga. U njima se vjernik otvoren Duhu lako prepoznaje. Čitajući ih – moleći iz njih, osjetit će njihovu snagu.

Nukaju nas sadržaji fra Slavkovih djela da postanemo tragači za vječnošću u sebi i oko sebe. Da se „razlijemo izvan vidika događaja“, i da ne „previđamo svjetionike u daljini“. U njima prepoznajemo Duha koji korača po zemlji. I Gospu, koja želi promicati rast vjere čitatelja i osposobljavati nas da vidimo stvarnost Božjeg i ljudskog svijeta – koji se prožimaju – novim očima, rekli bismo, Božjim očima. Ona poziva na Vječnu Gozbu, na obnovu Crkve. Po Njoj Svevišnji želi ognjem svoje Ljubavi zapaliti svako srce i zakriliti ga.

Naglo je umro u vremenu, nošen svojim životnim snovima i planovima – na Križevcu. Znakovita smrt po mjestu, a i po danu – petak. Bio je ne-mirni bogotražitelj ili da se izrazimo 'ujevičevski' bogoiskusitelj. U duši je osjećao nazočnost božanske Tajne, a u stvarnosti radosno „izdisao“ pod životnim teretom. Mogao je samo reći s Nazorom: „Bože, ja sam uvijek nosio te živa.“

NAGLO JE UMRO U VREMENU, NOŠEN SVOJIM ŽIVOTNIM SNOVIMA I PLANOVIMA – NA KRIŽEVCU. ZNAKOVITA SMRT PO MJESTU, A I PO DANU – PETAK. BIO JE NE-MIRNI BOGOTRAŽITELJ ILI DA SE IZRAZIMO 'UJEVIČEVSKI' BOGOISKUSITELJ. U DUŠI JE OSJEĆAO NAZOČNOST BOŽANSKE TAJNE, A U STVARNOSTI RADOSNO "IZDISAO" POD ŽIVOTNIM TERETOM. MOGAO JE SAMO REĆI S NAZOROM: "BOŽE, JA SAM UVIJEK NOSIO TE ŽIVA."

Razgovor s Françoise Breynaert, dr. teologije

DUBOKO HVALA KRALJICI MIRA I POMIRENJA

Osjetivši zaštitu Gospina plašta još u djetinjstvu i tragajući za ispunjenjem poslanja koje je osjećala duboko usađeno u srce još od mladih dana, željela je postati misionarka, ali Božji joj je prst pokazao drukčiji put, kao i obično, ispunjen kušnjama. Od diplome inženjera poljoprivrede do zapaženog doktorskog rada o sv. Ljudevitu Montforskog u Rimu, Françoise Breynaert postala je istaknuta stručnjakinja u raznim područjima teologije, plodno povezujući stečene spoznaje kroz veliki broj napisanih djela, među kojima se izdvajaju ona iz procavajanja Biblije, patrologije i eshatologije tematski spretno isprepletana sa središnjom temom njezina zanimanja: mariologijom. S tim u vezi izdvajaju se djela i o onoj koja ju je ohrabrila davši joj do znanja da joj je „njezin poziv dragocjen“, njoj omiljenoj Gospi Međugorskoj kao što je primjerice i „Poruka iz Međugorja u svjetlu Biblije i tradicije Crkve na temu Marije“. Svoj je rad započela u udruzi „Marija iz Nazareta“, da bi tijekom godina održavala brojne seminare i postala redovita gošća na francuskoj Katoličkoj televiziji te osoba posvećena radu na Institutu „Životvorna vjera“. Ova neumorna teologinja s posebnim senzibilitetom, možda upravo zato što je žena, u svojim istupima i djelima uspijeva naglasiti Gospinu ulogu na način na koji ju nismo navikli sagledavati.

Recite nam nešto o sebi, o svojem djetinjstvu i mladosti.

Prije svega, dopustite mi da izrazim duboku zahvalnost zbog dobrodošlice u časopis „Glasnik mira“.

Zahvalna sam Blaženoj Djevici na svojem životnom početku. Rođena sam u rudarskom području na sjeveru Francuske. Moj je otac bio liječnik, a nas je bilo sedam djevojčica i jedan dječak. Odmalena su me vodili na molitvu za alkoholičare ili za zaštitu od pobačaja. Kuća je brujala od zvonjave telefona jer su se ljudi naručivali na medicinske preglede, a budući da su moji roditelji bili angažirani u puno pokreta, nisu bili baš dostupni. U osnovnoj školi sam dvije godine trpjela propadanje kolegice, puno starije od mene, koja se prostituirala. Nisam ni s kim mogla razgovarati o tome. Na kraju se sa 17 godina vjenčala u Crkvi, uz pomoć jednog svećenika. Grješnost svijeta mogla me ugušiti da već nisam Djevicu Mariju u životu doživljavala poput osvježavajućeg povjetarca. Bila sam istodobno sportski nastrojena, pomalo klaun, pjesnik i ljubiteljica samoće jer me Isus na križu volio i privlačio. Može se reći da sam se posvetila Mariji oko sedme godine života, a Isusu oko 13., kada sam osjetila poziv za posve-

SABRINA ČOVIĆ
RADOJIČIĆ

ćeni život. Također sam se potajno molila da moj brat ili kolega iz razreda postanu svećenici.

Kakvi su bili Vaši životni planovi u tim mladim godinama?

Željela sam biti misionarka u Africi. Odrasli su mi rekli da za misionara moram postati agronom ili liječnik. No ne upisujete studij medicine sa 16 i pol godina. Tako sam postala inženjer poljoprivrede; ali neki su studenti inzistirali da svoje mjesto na specijalizaciji, koju sam željela odraditi, ustupim jednoj njihovoj kolegici, a ja sam se nastavila baviti kemijom. Ukratko, s putem posutim kušnjama nisam ostvarila svoj poziv misionara. Povrh toga, moje je zdravlje redovito bilo narušeno. Pod teretom boli vratila sam se u 33. godini života u Međugorje, u kojem sam ranije boravila. Gospa je čula moju patnju i dala mi do znanja da imam poziv koji joj je dragocjen. Taj

dan, sama u vinogradima, pjevala i plesala od radosti! Najljepša hvala Blaženoj Djevici Mariji na riječima: „Svatko od vas mi je omilio srcu!“ (28. 03. '85.)

Kako ste se počeli zanimati za teologiju do te mjere da je studirate, a zatim i doktorirate u Rimu?

Godinu dana obavljala sam posao njegovateljice, pokušavajući prepoznati svoj put. Profesor iz sjemeništa u Lilleu, kojemu sam se povjerila, uputio me na slikanje otajstava krunice i zamolio me da napišem nešto o euharistiji u Bibliji. Sjećam se, primjerice, da sam razmatrala odlomak o Iliji, kojem je anđeo rekao: „Ustani i jedi, jer je pred tobom dalek put!“ Ovaj je svećenik na neki način bio okidač i savjetovao mi da upišem teologiju – dopisno, kako bih usput mogla malo zaraditi za život.

Na kraju magisterija, koji sam završila na sveučilištu svetog Ljudevita Montforskog, upoznala sam se s radom udruge „Marija iz Nazareta“ (MDN) u isto vrijeme kao i s ravnateljem Papinskoga fakulteta „Marianum“ iz Rima. Odlučili smo da idem u Rim, kako bih na MDN-u prevodila gotovo sve tečajeve na francuski. Unatoč obećanjima, u Rimu me tri godine nisu plaćali, nego me podržavao ravnatelj Marianuma, pater Calabuig. Uspješno sam obranila doktorski rad, opet na temu sv. Ljudevita Montforskog. U Franjevačkom sjemeništu u Jeruzalemu 2007. održala sam tečaj iz mariologije.

Pišete puno knjiga i članaka. Redovito ste pozivani na Katoličku TV kao stručnjakinja. Kako to doživljavate?

Moja prva knjiga objavljena je u izdanju Guibert u Parizu 2003., a glasila je: *Molitva u nebeskoj školi – Poruke iz Međugorja s Biblijom, učiteljstvom i svecima*. Čak sam bila pripremila cijelu zbirku. Zapravo sam prvo sastavila malu zbirku poruka po temama, za moju sestru Marie-Monique koja je boravila u zajednici Blaženstava u Međugorju.

Knjigu u Gospinoj školi mogli bismo s dobrim razlozima nazvati udžbenikom međugorske duhovnosti. Autor je osobno prošao u školi Kraljice mira tu školu, živeći Gospine poruke i učeći od onih koji su tu školu prošli prije njega, posebno od pok. fra Slavka Barbarića kojega često i citira.

Duboko sam uvjeren da će svaki dobronamjeren čitatelj koji u ruke uzme ovu knjigu doživjeti pravu opijenost Gospinom duhovnošću koja je plod njezine škole koje se ne treba bojati, već odvažno u nju stupiti. Knjiga je pisana jednostavno i praktično da doista može poslužiti kao udžbenik u toj školi, ali i kao primjerice vrlo prikladno gradivo za duhovne vježbe ili osobno duhovno štivo. U svakom slučaju ona predstavlja pravo osvježanje i obogaćenje literature koja se bavi međugorskom duhovnošću. (fra Ivan Dugandžić)

INFORMATIVNI
CENTAR MIR
MEĐUGORJE

Sva izdanja možete
kupiti na web stranici
www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog
centra MIR Međugorje.

Gospa je 25. lipnja 2019. rekla: „Ja vas pripremam za nova vremena da budete čvrsti u vjeri i ustrajni u molitvi kako bi preko vas Duh Sveti djelovao i obnovio lice zemlje.“

Na mogućnost tih „novih vremena“, koja se na drugim mjestima nazivaju „novo doba, doba proljeća“ (25. 10. '00), podsjeća se ovdje, u Međugorju, koje stoji gotovo na granici između Rimokatoličke i Istočne Crkve.

Zašto Vam se to čini tako važnim?

Pismo nam govori da je slavni Kristov dolazak univerzalni događaj koji donosi i sud Antikristu, koji će biti uništen, i spasenje pravednika. Isus će se vratiti u slavi radi „preporoda“ i „uspostave“ na zemlji, ostvarujući Božju vladavinu „kako na nebu tako i na zemlji“, prije nego što „preda kraljevstvo Ocu“. Trebamo usput zapaziti da postoji nekoliko presuda: posebna presuda na smrt svakomu od nas, presuda Antikristu i njegovim slugama u vrijeme slavnog Kristova dolaska i presuda živima i mrtvima na koncu svijeta.

Crkveni oci govorili su o 7. i 8. danu: na 7. dan, koji je „poput tisuću godina“, dovršit će se stvaranje na ovoj zemlji, a onda će doći 8. dan, vječnost. Ponovno čitamo ovu doktrinu u propovijedi mladog svetog Augustina; nažalost, na kraju svog života više ne će o tome govoriti. Taj nam je govor zaslužan za razumijevanje mogućih pogrešaka:

Zaboravljanje 8. dana onemogućava ispravno razumijevanje Raja onako kako ga uči vjera Crkve, jer dovodi do vječnog snatrenja o materijalnom raju na zemlji.

Zaboravljane 7. dana, odnosno posljednjeg suda, onemogućava ispravno razumijevanje obećanja sadržana u molitvi Očenaša: nastojat ćemo uspostaviti „vladavinu Božju kako na nebu tako i na zemlji“ samo preko ljudskih sila, ili ćemo pak biti cinični i nihilistički raspoloženi, zaboravljajući posljednji sud i zamišljajući da je svijet u svakom slučaju osuđen na nestanak i da zbog njegove prolaznosti za nj nema nade.

Od kraja života svetog Augustina (5. stoljeće) možemo reći da je cijela Rimokatolička Crkva zaboravila 7. dan ili ga poima zajedno s 8. danom miješajući slavni dolazak s ulaskom u vječnost, ono što bismo mogli nazvati „odmakom od augustinizma“. Stoga je određena blokada omela i kršćanske autore u njihovim izrazima i autoritete u primanju njihovih predosjećaja. Sljedeći dijagram predstavlja sažetak apostolske vjere:

S jednostavne logičke točke gledišta, tko može suditi svijetu ako ne nevini koji su dali svoj život bez prolijevanja krvi?

Tako ste duboko proučavali Gospine poruke da mislim da biste lako mogli biti voditeljica cijeli dan, primjerice, na duhovnoj obnovi za svećenike početkom srpnja. Mislite li da bi Međugorje bilo spremno za takvu odvažnost?

Vaše me pitanje nadilazi, ali voljela bih doživjeti duboke i plodnosne susrete u Crkvi. Na koncu, budući da govorite o svećenicima, vjerojatno bih trebala predstaviti svoju posljednju knjigu koja je trebala biti objavljena 29. rujna 2020., ali koja kasni: „Ivan, Evanđelje u mreži“, s predgovorom mons. Mirkisa iz Kirkuka u Iraku. Pojednostavnjeno rečeno: sveti Ivan primio je od Gospodina na križu oporuku: „Evo ti majke“. Djevica Marija nije prestala okupljati oko sebe, a među onima koji je dolaze vidjeti, neki su upisani u školu svetog Ivana koji je uz nju. Sa svoje strane, sveti Ivan, čiji je poziv bio biti s Djevicom Marijom, u njezinoj se nazočnosti mogao pripremiti i sazrijeti u dubokom odgoju. Majčinsko zračenje Majke Gospodnje doprinijelo je formiranju budućih pastira, i upravo je u tu svrhu Ivan pripremio svoju mrežu, odnosno usmeni sastav koji kroz igru sjećanja uvodi „horizontalno“ i drugo, „vertikalno“, izvješće, kao i asocijacije značenja zbog strukture.

Dobro je pojasniti još jednu stvar. Iz antropoloških razloga i onih vezanih uz objavu, „vrhovni svećenik“ Hrama kojeg je Isus odgojio u svojem tijelu koje je Crkva, čovjek je i uvijek će biti čovjek. Ali osluškajući rano kršćanstvo, pozvani smo ponovno otkriti značenje doma i „Qoubale“. U doba apostola dom nije bilo mjesto za slavljenje euharistije, već mjesto pamćenja riječi, oko domaće koja je dočekivala nove i male u kraljevstvu. Subotom navečer okupljala su se domaćinstva. Aramejska riječ *Qoubala* označava vrijeme za primanje ljudi uz hranu i za riječi njezinim unošenjem u svoje srce, učenjem napamet. Na kraju *Qoubale* odlazili su katekumeni, a ostajali samo kršteni. Tako se *Qurbana* – drugi dio sadašnje mise ili „euharistija“ – slavila na kraju noći, a svete riječi euharistije izgovarane su pri izlasku sunca nedjeljom jutro. Izraz *Qurbana* točno upućuje na svoje značenje, za razliku od riječi „misa“: to je čin dodirivanja Boga ili dodirivanja od Boga. Postoji li bolja definicija susreta?

Što biste voljeli reći našoj Gospi Međugorskoj?

Završila bih s riječima: duboko hvala Kraljici Mira i pomirenja, koja je došla ispuniti plan započet u Fatimi i donijeti nam Isusa, Kralja mira. Hvala, Djevica Marijo, što nas tješiš, što nas ispunjavaš i štitiš svojim plaštem. Hvala ti što nas voliš nježnom ljubavlju, zauzimaš se za nas i ohrabruješ nas da imamo više povjerenja u tebe i u tvog sina Isusa!

Priredila i prevela: Davorka Jurčević-Čerkez

Napokon! – mogli bismo uzviknuti kad dočita-mo zbirku ovih dokumenata koji su široj javnosti u ovome obliku i ovako cjelovito bili nedostupni a sabrani su ovdje na jednom mjestu. Dakle, napokon – audiatur et altera pars! Neka se čuje i druga strana. Napokon se član dviju biskupskih Komisija dr. fra Ivan Dugandžić, onodobno učitelj novaka na Humcu, a neko vrijeme i provincijski definator, pa potom od 1985. i duhovni pomoćnik u Međugorju, osmjelio izići u javnost s nama nepoznatim dokumentima. Kako je autor već u osmom desetljeću, zakoračio je u 78. godinu života, te kako je više od polovice članova prvih dviju Komisija u kojima je sudjelovao već s onu stranu, u vječnosti, zacijelo je htio otkriti (re-velare) i objaviti dio svoje pismohrane koji se tiče upravo međugorskoga fenomena te ponuditi čitateljima na prosudbu. (dr. fra Tomislav Pervan)

DUBOKO HVALA KRALJICI MIRA I POMIRENJA, KOJA JE DOŠLA ISPUNITI PLAN ZAPOČET U FATIMI I DONIJETI NAM ISUSA, KRALJA MIRA. HVALA, DJEVICE MARIJO, ŠTO NAS TJEŠIŠ, ŠTO NAS ISPUNJAVAŠ I ŠTITIŠ SVOJIM PLAŠTEM. HVALA TI ŠTO NAS VOLIŠ NJEŽNOM LJUBAVLJU, ZAUZIMAŠ SE ZA NAS I OHRABRUJEŠ NAS DA IMAMO VIŠE POVJERENJA U TEBE I U TVOJEG SINA ISUSA!

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Bolesničko hodočašće u Međugorje u organizaciji Udruge volontera crkve sv. Filipa Nerija iz Splita

„SAD VIŠE NIŠTA NIJE NEMOGUĆE!“

Udruga volontera crkve sv. Filipa Nerija iz Splita je za vikend 10. i 11. listopada 2020. organizirala bolesničko hodočašće u Međugorje. S više autobusa, kombija i osobnih automobila došlo je njih 140: volontera, osoba s teškoćama i invaliditetom te njihovih roditelja iz različitih mjesta Splita, Kaštela, Solina, Šibenika, Zadra i Brača.

Doći u Međugorje bila je posebna radost za osobe s teškoćama i njihove roditelje jer su oni najpogođeniji u ovo vrijeme pandemije – u smislu da su ostali najzooliraniji – zatvoreni u svoje domove zbog epidemioloških mjera i predostrožnosti te nemogućnosti usklađenog izvođenja njihovih normalnih prijevoza ili aktivnosti kojih je i inače malo ili teško organizirati. A sada je korona i to malo što imaju, skoro pa zaustavila.

Organizatorica hodočašća Magda Kaliterna istaknula je koliko ovo hodočašće u Međugorje znači za svakog učesnika, ali na različite načine: za osobe s invaliditetom je radost dobiti pa i najmanji znak pažnje, a naći se pred Gospinim kipom na Podbrdu ili pred Križem na Križevcu za mnoge koji su cijeli život u kolicima čini se ispunjenje najvjerovatnijeg sna. Posebno je sve na ovom hodočašću dirnula slijepa i nepokretna gospođa Kaja koju su volonteri iznijeli na Križevac, a ona je tada sva u radosti uzviknula: „Sad više ništa nije nemoguće!“ Za roditelje je ovo vrijeme kad mogu malo misliti na sebe i svoje duhovne potrebe jer volonteri preuzimaju glavnu brigu za njihovu djecu.

A svi volonteri se slažu u tome koliko ih iskustvo volontiranja s osobama s invaliditetom i teškoćama ispunjava i čini boljim osobama. Preko volontiranja uče se služiti drugima i osobe s teškoćama u svojoj prostodušnosti i jednostavnosti uče ih spustiti se na nivo djeteta. Podsjetimo kako nas Isus u Evanđelju upravo na to poziva: *Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, neće te ući u kraljevstvo nebesko.* (Mt 18,3)

U nastavku donosimo nekoliko svjedočanstava volontera sa hodočašća:

Miljenko Jurić: *Bija san puno puta u mistu di je nebo na zemlji. U ton malon hercegovačkon mistu doživija san puno stvari koje su uticale na moju duhovnost. Tu san upozna i neke ljude koji su mi okrenili moje poglede na život. Tu san iljadu puta svjedočija da su Gospodin i naša Mater živi toliko da kad dođen tamo, iman osjećaj da san se vratija doma i da me moji najbliži čekaju na vratima.*

I ovi vikend sa jednin posebnin ljudima odija san tamo. Nakon par propuštenih hodočašća zbog ove lude i sumanute bolesti šta je zovu korona napokon smo se uspili maknit od kuće i otić malo 'doma', doma u Međugorje.

U subotu ujutro iša san po našu Kajju, bija je u kombi i pravac autoput di nas je triba dočekat bus za 'doma'. Već u busu isto ka da si uša u neku drugu dimenziju, ka da si upa u svemirski brod koji svaki sekund triba upaliti onu varp brzinu, varp brzinu ljubavi. Čin san se popeja na kat busa, ugleda san njih dvoje (dvoje djece s Down sindromom) i zna san odma da je varp uključen na najjače.

Došli smo u Međugorje, smistili se i otišli izmoliti kronicu. Jedan od ono dvoje sa kromosonon viška uzeja me za ruku i odveja u svoj svijt dok su drugi molili i zafaljivali Majci za sve šta radi u njihovim životima.

Otišli smo na obid, a meni je juva od poriluka koju inače ne volin bila nešto najkuskunije šta san prova u životu.

Posli ručka smo se uputili na Podbrdo s ciljen priniti šestoro ljudi koji sami ne mogu hodati Majci. Ukrcali smo ekipu u kombi i krenili. Odnili smo naše prijatelje Materi, neki se od njih nisu tili vratiti doli nego su na stolici čekali da se zadnji spuste. Reka mi je jedan kako se čutija ka da nije na zemlji i da o ničemu nije mislja koliko mu je bilo lipo.

Naravno o sv. misi i klanjanju, milostima koje tu pri-miš nema smisla ni pisati, jer šta god napisa ne moš prinit emociju tih momenata. Navečer je pa dogovor da ćemo ujutro sa nosiljkama popeti dvoje ljudi na Križevac. Znali smo da je

zahtjevno, da će stine bit mokre, da će bit klizanja al' lude glave su donile zaključak da nosimo, i tako je i bilo. Odluka je pala na Kajju i jednog dječaka.

Kaja je naša svetica, slija nepokretna osoba koja jasnije vidi i hoda s Bogom više od svih ljudi koje san upozna. Puno je ona za nas sve skupa izmolila. Moga bi danima pisat sve njene uslišane molitve.

Dok smo se penjali, mišale su se emocije sriče jer nosimo njih dvoje gori, tuge zbog postaja križnog puta, straja jer smo stvarno klizali i bili na oprezu zbog njih dvoje koje smo nosili. I onda pod Križon gori, okupani zrakama topline sunca (prognoza bila kiša) opru nas je ponos i zahvalnost Bogu jer smo našoj Kajji ispunili jednu od većih želja, doveli smo je do mista di se na nebo priselija fra Slavko.

Nisan Kajju nikad vidija toliko sritnu, sriča njena kad je ruku naslonila na lik fra Slavka, bila je velika ka i milosrđe šta smo ga primili ta dva dana svi skupa.

I sad se triba vratit od 'doma' kući. Kući di sve osin obitelji nema smisla, di ništa ne razumin i di mi juva od poriluka nije lipo. Međugorje moje, provat ću se šta brže vratiti tebi, vratiti 'doma'!

Angele Jozić: *Kaja ne vidi Gospu... njene oči su Veseline oči – naše volonterke. Sjedito u restoranu prije polaska i Vesela opisuje Kajji slike od cilog vikenda. Toliko dobro ih je opisivala da sam ih vidjela bolje nego svojim očima i uživala*

u njima. Tako je bilo i u restoranu. Hrana puno bolje izgleda kad je Vesela opiše Kajji, da je i meni skočio apetit pa sam poila i ja juhu o kojoj priča Mile.

Vesela je u stopu pratila našu omiljenu prijateljicu. Svi vole Kajju. Jednom na hodočašću je bilo oblačno. Govorili smo između sebe kako triba požuriti jer će

pljusnuti. Odjednom čuješ Kajju: „Ne ćel!“ I nije bilo, jer Kaja vjeruje.

U ovih 12 god volontiranja ne sićam se da nas je baš smočila kiša, a bilo ih je. Zvali su je i u nedilju baš u vrime penjanja na Brdo križa.

Volonteri inače ne vole da se o njima piše ili hvali. Ali moramo pokazati svitu kako se voli i živi. Kako je bit u nekom drugom svitu di se gine za Ljubav. Sve drugo je drugo...

Reka je neko zdrav: „Ako ću nakon ovakog vikenda i umriti – ne će mi biti žao!“ Kad to čuješ, onda dalje je sve dalje...

Hvala svima volonterima na svijetu! To je vojska ljubavi ma gdje bili...

Vesela Dujmić: *Sad više ništa nije nemoguće! Pisana riječ mi ne predstavlja problem. Obično je tako. No, ovog puta nije tako. Stojim nijema i mislim. Prebirem. Žudim pohraniti. Otkrivam stalno novosti u onom što sam doživjela u Međugorju za vikend 10. listopada 2020. I dio 11. listopada. Nepuna dva dana. Prepuna dva dana.*

Magda koja vodi nas volonterke crkve sv. Filipa Nerija najavila mi je da ćemo se čuti kako bi mi dala zadatak za Međugorje. Shvatila sam da se radi o drugačijem zadatku, jer me do sad, u ovih nekoliko (mislim tri) godine otkako sam s njima, nije zvala radi toga. Obavijesti smo dobivali u našoj grupi. Sigurno ima neki zadatak koji uključuje moje talente – mislila je

moja gordost. Do sad sam uvijek bila s dragim prijateljima iz udruge Lastavice, a s njima ima prostora za sve. Bit će sigurno i za puno druženja. Sretna nazovem Magdu da mi iznese plan, a ona meni kaže: „Mislila sam da ti budeš s Kajjom. Ako želiš?“ Padoše moji snovi naglo, a ja odgovorim: „Želim.“ To nije bila laž, jer želim vršiti volju Božju i nikad ne odbijam ništa iz tog razloga, ali moje srce je osjetilo razočaranje povezano sa strahom. Razo-

ORGANIZATORICA HODOČAŠĆA MAGDA KALITERNA ISTAKNULA JE KOLIKO OVO HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE ZNAČI ZA SVAKOG UČESNIKA, ALI NA RAZLIČITE NAČINE: ZA OSOBE S INVALIDITETOM JE RADOŠT DOBITI PA I NAJMANJI ZNAK PAŽNJE, A NAĆI SE PRED GOSPINIM KIPOM NA PODBRDU ILI PRED KRIŽEM NA KRIŽEVCU ZA MNOGE KOJI SU CIJELI ŽIVOT U KOLICIMA ČINI SE ISPUNJENJE NAJNEVJEROJATNIJEG SNA. P

čaranje što se ne će odvijati po mojim planovima ovo hodočašće, i strah što se ja ne znam ponašati i ne znam skrbiti za osobu u kolicima, koja je uz to i slijepa i ima poteškoća s govorom itd. Magda mi je dala neke informacije vezano za njegu, i dobila sam još dodatnih uputa od volonterke Maje.

Bože! Kako ću ja to? Niti imam znanja, a nemam ni ljubavi dovoljno... Nemam, Ti znaš...

I krenusmo mi autobusom na kat ususret našem hodočašću za kojim žeđamo dugo. Ususret Gospi.

U Dugopolju smo uzeli Kajju i eto nas dvije skupa, jedna do druge. Pustila sam se. Osjetila sam da s Kajjom trebam biti poštena. Jednostavno onakva kakva jesam.

A onda je krenulo. Izlilo se more milosrđa na moju dušu. Ili su me natopile rijeke. Rijeke nepresušne. Kaja i ja na doručku. Hranim ju. Zalogaj po zalogaj. Postaje mi jasno kako je zalogaj važan. Kako je divno kad Kaja prožvače zalogaj, podigne glavu kao ptičica i kaže mi: „Am.“ I onda joj kao ptičici spustim u usta novi zalogaj. Kaja jako malo jede, ali mislim da je zbog mene jela bolje. Vidjela je kako me vesele njezini zalogaji. Nakon jela pije vodu. Na slamčicu. Kaja mi pokazuje kako ju trebam hraniti, kako joj davati piti. A ja sve više otkrivam u Kajji mog Isusa.

Ona je žena molitve. Počesto ju motrim. Ona samo utone u molitvu i sva postane osmijeh. Tada šutim.

Kad razgovaramo, razumijem gotovo sve. Što ne razumijem, pitam opet. Ona mi ponavlja strpljivo. Kad smo išli na Podbrdo, uz nju koračati bilo je kao uz Njega.

Momci iz Marijinih ruku nosili su moje zlato. Kad bismo stali radi molitve krunicе, oni bi mene pitali možemo li krenuti. Kaja ih je pitala imena. Zapamtit će ih. Ona sve pamti. Ja sam ih već zaboravila. Molit će za njih.

Kad smo se uspeli našoj Gospi, Ona nas je darovala suncem. Tople su nas zrake obujmile. U jednom trenutku dok sam stajala iza Kaje, ona je uzela moju ruku i naslonila svoje lice. Grčila me. Prišla sam joj bliže, kleknula uz nju, i zagrlila ju. Grčile smo se, grčile i smijale, tu pred Majkom, grčile kao stanovnice Neba, dijeleći međusobno ljubav na koju nas Krist poziva i kojom nas dariva.

Kaja se željela fotografirati s Gospom, s don Jozmom, sa mnom. Nekako ona te slike vidi, znam te. Ona ih vidi.

Navečer me Mile pitao bi li Kaja išla ujutro na Križevac. Naši će je momci nositi. Nju i Igora. Neka ispitam bi li išla. Rekla mi je: „Ne.“ Kad sam upitala zašto ne, rekla je da im je to preteško. „Ali, ako bi oni to željeli, bi li onda?“ – upitah. Pristala je.

Ljubav je raširila moje srce. Razbila strahove. U Kajji sam dobila više nego sam slutila. Objavila mi je bez riječi što ljubav istinski jest. Jedini strah koji je ostao u meni bio je od noći. Kako ću ja, ovako smotana, nju pripremiti za kupatilo i krevet? Rekla sam joj onako u polušali za to, a ona mi je nježno odgovorila: „Imaš ruke. Imaš noge. Imaš oči. Još ako imaš želju, moći ćeš.“ A onda smo čitale. Ona je slušala, a ja sam nam čitala dok se nisam umorila iz knjižice meditacija koje mi je poklonio pater Nikola i koje uvijek imam sa sobom.

Ujutro sam češljala Kajju. I splela joj pletenicu. Sve je bilo kako je željela. Bez obzira što imam dvije kćeri, nisam im nikad znala raditi oko kose. Naprosto sam šeptrljava.

Ujutro, putem do Križevca, Kaja je zatražila da pozdravimo Gospu. Molile smo Anđeo Gospodnji. Kad smo rekle AMEN, autobus se zaustavio pod Križevcem.

Stijene su bile klizave. Naša su srca molila da stignemo sretno. Muški volonteri su nosili Kajju i Igora neumorno, nošeni ljubavlju. Stigli smo na Križevac. Nebo, stabla, sve je bilo kao da smo u nebu. Neopisivo. Kad smo silazili, sjetih se! Slavko Barbarić! Tu je dušu svoju predao Gospodinu. „Stanite! Donesite Kajju do tog mjesta!“ Volonteri su zastali, a ona je pružila svoju ruku i dodirnuvši reljef s likom fra Slavka Barbarića, podigla svoju glavu prema nebu i smijala se od sreće. Kad smo sišli niz klizavo kamenje, Kaja mi je prošaptala: „Sad više ništa nije nemoguće!“

APOSTOLSKI VIZITATOR ZA MEĐUGORJE NADBISKUP MONS. HENRYK HOSER
PRIMIO HODOČASNIKE IZ RIJEČKE NADBISKUPIJE

„Hrabrost je što ste došli u Međugorje ... to znači da vjerujete u Božju providnost“

Samdesetak hodočasnika iz Riječke nadbiskupije te Krčke i Gospičko-senjske biskupije koji su od 8. do 11. listopada 2020. hodočastili u Međugorje u organizaciji župe sv. Nikole biskupa Rijeka pod duhovnim vodstvom vlč. Slobodana Bunoze, imali su osobitu čast da im se u subotu 10. listopada u dvorani sv. Ivana Pavla II. 40-minutnim govorom u svojstvu domaćina obrati nadbiskup mons. Henryk Hoser, apostolski vizitator za Međugorje.

Susret je započeo zajedničkom molitvom molitve Gospodnje i uvodnim nadbiskupovim riječima pohvale: *Hrabrost je što ste došli u Međugorje usred pandemije korona virusa, usprkos svim opasnostima koje to predstavlja. To znači da vjerujete u Božju providnost.*

Budući da je tema kateheze dobrodošlice bilo Međugorje, Otac nadbiskup ga je najprije slikovito, a zatim i simbolički usporedio sa Svetom Zemljom, što znači i po krajobrazu, no prije svega u smislu da Međugorje omogućuje da čovjek 'uroni' u Crkvu. A kako je Crkva jedina djelateljica Božjih milosti, jer je sam Isus Krist tako htio, Otac nadbiskup je upozorio nazočne da im na vrhu ljestvice vrijednosti uvijek treba biti ono što je najstabilnije i najsigurnije, a to je sam Bog koji je Život, što se upravo u Međugorju doista može otkriti.

Način na koji se najbolje može „uroniti“ u Crkvu po nadbiskupovim je riječima svakako molitva koja, međutim, ne smije biti tek mehaničko izgovaranje određenih tekstova. Da bi nas molitva dotaknula u našoj biti ona mora uključiti cijelu našu osobu: tjelesnu, osjećajnu, razumsku i duhovnu. Najviša razina molitve, kontemplacija, je ona gdje se očituje neposred-

PO RIJEČIMA MONS. HOSERA POSEBNOST MEĐUGORJA JE DA SE TU RAZVIJA „DUHOVNOST SRCA“. OBJASNIO JE KAKO JE SRCE ONO ŠTO JE NAJSREDIŠNJE U NAMA: NAŠA SAVJEST, NAŠE ODLUKE, NAŠE ŽELJE I NAŠI OSJEĆAJI, KONCENTRACIJA SVEGA ONOGA ŠTO JESMO.

no djelovanje Duha Svetoga kroz prosvjetljenje odnosno spoznaju što trebamo činiti, i kroz poticaj da to uistinu i ostvarimo u praksi.

Po riječima mons. Hosera posebnost Međugorja je da se tu razvija „duhovnost srca“. Objasnio je kako je srce ono što je najsredišnije u nama: naša savjest, naše odluke, naše želje i naši osjećaji, koncentracija svega onoga što jesmo. Ali kako je to i mjesto u kojemu netko mora živjeti, mi možemo u njega pozvati Presveto Trojstvo, no ako to ne učinimo, u taj će prazni prostor ući đavao. O tome je govorio i sam Isus kada je rekao da ako iz svog srca potjeramo đavla, a istovremeno unutra ne pustimo Njega koji kuca na njegovima vratima, đavao će otići pronaći drugih sedam duhova još gorih od sebe te će svi oni ući i nastaniti se u našem srcu (Mt 12,45). *Cijela povijest spasenja od prvoga grijeha pa do kraja svijeta je jedna velika borba između Boga i đavla,*

*između dobra i zla. Za koga? Za čovjeka! – istaknuo je nadbiskup Hoser i nastavio kako nam stoga Crkva daje sva sredstva potrebna za spasenje, a to su: Božja riječ i sveti sakramenti. Ta sredstva su poput užadi koja se pričvrsti za planinu kako bi se planinari, čvrsto se držeći za njih, mogli uspeti do vrha bez da padnu u provaliju. Nadbiskup je potaknuo vjernike i da ako već nisu, svakako pročitaju „Dnevnik sv. Faustine Kowalske“ u dijelu u kojem svetica opisuje što je vidjela u paklu jer: *Pakao postoji zato što mi imamo slobodu odlučivanja kako ćemo se ponašati. Mi se možemo odlučiti protiv Boga. Na taj način mi sami biramo pakao, ne bira ga Bog za nas.**

Kao još jedno od obilježja Međugorja istaknute su i duhovne vježbe odnosno seminari posta, molitve i šutnje uz naglasak da ako molitvu prati post, lakše možemo upoznati sami sebe. Međugorje je nezaobilazno spomenuto i kao mjesto s

bezbroj mogućnosti za svetu ispovijed, zbog važnosti tog sakramenta kao sakramenta iscjeljenja kojim se ponovno stječe mir s Bogom, s drugima i na kraju sa samima sobom. Nije izostavljena ni ovdajšnja svakovečernja molitva svete krunicе, molitve koja po nadbiskupovim riječima daje „inteligenciju srca“ jer u njoj razmatrajući otajstva naše vjere shvaćamo kakva je Božja logika, i koja je ujedno i najkraći katekizam jer su u njoj na najs-

treba biti jako dobro opremljen. Spomenuto je i kako se ljudi često pitaju što da tijekom euharistijskog klanjanja, također svakodnevnе međugorske pobožnosti, kažu Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, a dovoljno je da samo budu uz Njega, ne trebaju reći ništa. Mons. Hoser je to slikovito objasnio izgledom pokaznice koja ima oblik sunca sa zrakama, što je vezano za tekst iz posljednje knjige Staroga zavjeta, knjige proroka Malahije: „A vama

žetiji način međusobno povezana otajstva života Isusa i Marije.

Završetak nadbiskupove kateheze je bio posvećen hrani kojom se svi moramo hraniti na našem životnom hodočašću – presvetoj euharistiji, jer za kretanje pravim putem

koji se Imena moga bojite sunce pravde će ogranuti sa zdravljem u zrakama,“ (Mal 3,20) Isus je to mlado sunce koje donosi iscjeljenje. I upravo zato, kao što na sunčanim plažama na obali Jadrana mnogi samo leže i uživaju, još radije to

treba činiti pred Presvetim. *Molitva je umijeće življenja s Bogom u Njegovoj blizini. Izložite se tim zrakama!* – bila je stoga i završna poruka kojom je svoj nadahnuti govor riječkim hodočasnici zaključio Otac nadbiskup Henryk Hoser, apostolski vizitator za Međugorje.

MEĐUGORJE JE NEZAIBILAZNO SPOMENUTO I KAO MJESTO S BEZBROJ MOGUĆNOSTI ZA SVETU ISPOVIJED, ZBOG VAŽNOSTI TOG SAKRAMENTA KAO SAKRAMENTA ISCJELJENJA KOJIM SE PONOVRNO STJEČE MIR S BOGOM, S DRUGIMA I NA KRAJU SA SAMIMA SOBOM

Inače, u puna tri dana boravka u Međugorju hodočasnici iz gradova Rijeke, Crikvenice, Novog Vinodolskog, Lovrana i Delnica te otoka Krka i Raba su imali intenzivan duhovni program koji je obuhvatio petak kao dan posta i šutnje, dva uspona na Podbrdo s posvetom Bezgrešnom Srcu Marijinu i zahvalom Gospi, križni put na Križevcu, ispit savjesti, ispovijed te svakoga dana sudjelovanje u večernjem programu u župnoj crkvi sv. Jakova. U svoje su se gradove i mjesta vratili puni dojmova te primljenim milostima osnaženi u spremnosti još intenzivnije živjeti i svjedočiti svoju vjeru.

Sanja Kovač

POLAKO S GOSPOM K ISUSU!

Dragi prijatelji, draga braćo i sestre u Kristu, hvaljen Isus i Marija! Moje ime je Luka, dolazim iz Splita i s vama bih htio podijeliti svoj čudesan put obraćenja i izlječenja koji je nastupio u Međugorju po zagovoru Kraljice i Majke Mira.

Rođen sam 1997. godine kao drugo dijete u svojoj obitelji. Moji roditelji došli su iz Sarajeva pri kraju rata u vrlo teškom stanju u svakom mogućem pogledu – financijskom, materijalnom... U neimaštini i borbi za život u početku smo se prilično često selili, roditelji su težili da meni i mom starijem bratu osiguraju lagodan život. To u poslijeratnom periodu nije bilo nimalo lako. Sa četiri godine pretrpio sam seksualno zlostavljanje od strane susjeda koje je obilježilo čitav moj život. U vrlo kratkom roku postao sam rob svoga tijela u grijehu samozadovoljavanja. To je krenulo već u 5./6. godini života, mada kao dijete nisam o tome znao ništa. Nekoliko godina poslije krenulo je svakodnevno konzumiranje pornografije i pornografskih sadržaja. Kao tinejdžer, u osjetljivim godinama kada čovjek istražuje svoju seksualnost, važno je upozoriti mlade koliko trauma i rana mogu nastati na ovom području ukoliko seksualnost otpočeka, od najranijeg djetinjstva, nije ispravno usmjerena kroz adekvatan odgoj. Unatoč mojemu teškom dugogodišnjem ropstvu, djetinjstvu u kojem se nisam imao prilike kome povjeriti, imao sam žarku želju prestati biti rob svoga tijela. Poželio sam barem jedan dan izdržati bez pornografije i bez seksualnog užitka. Nisam mogao. Nije išlo... pa koji dan prođe, prestaneš... pa opet sve po starom. Roditelji su nas odgajali u vjeri koju nikad nisam izgubio, redovno primajući sakramente i hodeći na svetu misu. Ipak, bilo je to daleko od istinskog osjećanja Božje prisutnosti u mojemu životu. Bog mi je samo formalno bio otac, a ja sam se molio onako kako sam znao i umio. Više sam to shvaćao kao dužnost. Ja Bogu to, a On meni natrag uslugu.

Osnovna škola prošla je u potpunom neprihvaćanju od strane vršnjaka, verbalnom, ponekad čak i

fizičkom zlostavljanju. Nježne i krhke naravi, moj svakodnevni odlazak u školu bio je ispunjen gomilom straha, boli, žalosti... nadasve straha. Imaš sve i svižu, a nemaš nikog. Nemaš gdje glavu nasloniti. Došla je srednja škola u kojoj sam imao dobro društvo, ali moj život poslije traume iz djetinjstva samo se nastavio. Kroz robovanje tijelu, teške volje, uspio sam smoći snage reći majci što me muči. Otac mi se uvijek činio dalek i nedostupan, s njime sam nekako osjećao da to neće ići, bez obzira na želju da mi pomogne... ni ona me nije shvaćala. Ali, odlučio sam napraviti jedan važan korak – otići kod psihijatra na pregled i pokušati pronaći rješenje za svoj problem. Otišao sam, vrijeme je prolazilo, ali se situacija nije mijenjala. Napustio sam razgovore i nastavio sa starim životom. Budući da sam bio glazbenik, a bližio se kraj srednje škole, odlučio sam upisati akademiju za glazbu. To mi je uvijek išlo, s tim sam se bavio od malena i već sam počeo biti poznatije klavirsko ime na području Hrvatske. Sa mnogim osvojenim natjecanjima i nagradama na području glazbe godine 2015. upisao sam akademiju s odlično položenim prijemnim ispitom, a moja karijera tek je počela. Nadao sam se otići u inozemstvo, što bi bila odskočna daska da se moja karijera, uz malo sreće, rasplamsa po svjetskoj glazbenoj sceni. Međutim, tamo je krenulo pravo „mladenačko ludilo“. Život sam imao u svojim rukama: svoj stan, novac i sve na raspolaganju. Društvo, izlasci, tulumi... budući da sam bio sam, bez nadzora ikoga, mogao sam probati sve. I dan danas vjerujem da me Bog očuvao od svega onoga što se moglo dogoditi u mom životu da nije bilo njega.

Moja ovisnost je rasla, nije prestajala, a ja sam dušom sve više tonuo od očaja, prepuštajući se pijanstvu, izlascima... koji mi ne bi dali ništa, osim prolaznog i ispraznog zadovoljstva. Utučen, tjeskoban, žalostan, početkom 12. mjeseca iste godine (2015.) krenuo sam na mise zornice u Zagrebačkoj katedrali. Uglavnom bih sjedio pokraj groba bl. Alojzija Stepinca, katkad se moleći pred njegovim grobom. Ne znam, da me sad pitate, što sam točno molio. Ali znam da sam želio i ponekad molio da moja ovisnost prestane. Kroz dogledno vrijeme kucnuo je dan moga života. Sjećam se da sam početkom proljeća počeo još intenzivnije gledati film Mela Gibsona „Pasiju“. Počeo sam odjednom slušati duhovnu glazbu. Prilikom jedne svete mise osjetio sam takvu neopisivu Božju blizinu i prisutnost da je u jednom trenu sve prestalo. Izašavši sa svete mise, u dubokom osjećaju Božje blizine koji je preplavljavao moje srce, tijelo i čitavo biće, moja molitva postala je sve toliko intenzivna i jaka da je za mene od tog trenu postojao samo Bog. Od tog dana moje ropstvo tijelu prestalo je. Kao da ga nikad prije nije ni bilo. U jednom danu, u času, dogodio se obrat, dogodilo se izlječenje. U početku nisam ništa od navedenog povezivao s Međugorjem. Međutim, sjetio sam se s vremenom.

Naime u ljeto 2015. prije početka mojeg studija, odlučio sam Gospi napraviti zavjet Gospi u Međugorju. Ondje sam otišao popeti se bos na Podbrdo, međutim, tada je to bila samo mladenačka čežnja za pohvalom od strane

drugih: slikao sam se da pokažem kakvu sam veliku stvar učinio. Nisam ni slutio da će oko pola godine nakon mojih iskustava živoga Boga i njegove prisutnosti prvi mjesto na koje ću otići biti upravo – Međugorje. Otišao sam ondje noćnim busom iz Zagreba, stigavši rano ujutro. Čitav dan sam proveo na okolo Crkve, u samoj Crkvi, a također sam se penjao na Križevaca i Podbrdo. Molio sam i zahvaljivati Gospodinu s divljenjem za sve darove koje mi je dao i koje mi daje. U vrlo kratkom roku odlučio sam: prestajem sa željom da budem pijanist, prestajem sam akademijom i želim upisati teologiju. To se i dogodilo u jesen 2016. Prva godina studija bila je na izmaku, a moja ljubav prema Gospi u Međugorju sve je više rasla, rasla, i rasla. Nikad prema nikome nisam osjećao toliko privrženosti, ljubavi i želje za služenjem koliko prema našoj Majci, Presvetoj Djevici Mariji. Ljubav je rasla, a samim time i moja želja da odem na neko ukazanje kako bih prisustvovao Majčinom dolasku. Budući da sam nakon prve godine fakulteta imao slobodno ljeto, u dogovoru sa župnikom Međugorja, fra Marinko Šakotom, dogovorio sam mjesec dana biti u Međugorju, duhovno se jačati, rasti i obnavljati svoje ranjeno srce po susretu i molitvi s nebeskom Majkom. Moju ljubav prema Gospi još je više raspirilo svjedočanstvo vidjelice Mirjane Soldo s Mladifesta 2014. koje sam, pošto sam ga slušao, toliko pohranio u srcu svaki put ga iznova slušajući, da sam ga u kratkom roku znao napamet od A do Ž. Vidjelčin glas odjekivao je u mom srcu kao da ono što ona govori zapravo govori sama Gospa. Znam ga i dan danas, mada ga dugo već nisam slušao. Ono je na mene ostavilo utisak za sav život. I tako, sudjelujući na seminaru posta u sklopu moga jednomjesečnog boravka u Međugorju, zadnji dan bio je početak Mladifesta. Ja sam silno želio otići na ukazanje 2. kolovoza, na blagdan Gospe od Anđela. Tražio sam, ali nisam nalazio... bio sam žalostan što nikoga tko ide na ukazanje sutradan nisam poznao da mi me mogao odvesti... ali, uto nastala nagli

prevrat. Taman prije mise, za vrijeme ispovijedi, susretnem ženu koja je sa mnom sudjelovala na seminaru posta, a koja inače sa svojim mužem slavi Boga i animira slavje podno Plavog križa gotovo svakog mjeseca, ranom zorom, prije ukazanja kod vidjelice Mirjane. Ona mi je rekla da ih podno Plavog križa čekam ujutro u 5h, što sam naravno jedva čekao. Sutradan, slaveći Boga od ranoga jutra, dočekali smo Gospu skupa sa mnoštvom ljudi koji su ondje čitavu noć klečali i molili, bdijući u iščekivanju Gospine poruke. Moja radost tog dana bila je neizmjerena, a Gospin poziv da se i dalje odazivam na ukazanja i da dalje dolazim postajao je sve jači i veći. I tako, počeo sam dolaziti svaki mjesec. Iz mjeseca u mjesec moja ljubav prema Gospi i njezinim porukama sve je više rasla, cvjetala. Ali, istovremeno je u meni rasla čežnja za poznanstvom. Htio sam Mirjanu susresti, upoznati u osobnom susretu, jer je njezina prisutnost zračila na način da su mi njezina pojava, ponašanje odavali tu istinu koju je živjela i svjedočila – istinu života s Bogom po Gospi i njezinim porukama, pod njezinim vodstvom. To se vidjelo i nikako se nije moglo sakriti. To je zračilo iz nje.

Prilikom seminara za muškarce u svetištu Vepric pokraj Makarske upoznao sam tako čovjeka čija je žena osobno vrlo dobro poznavala vidjelicu Mirjanu. Uspio sam ući u kontakt s njom preko njega i jako me ugodno iznenadio njezin majčinski, jednostavan pristup. Upitala me kada sam slobodan i naš susret bio je dogovoren. Bilo je to 15. 12. 2018. Iz Crkve sam krenuo prema Bijakovcima gdje je stanovala.

Primila me kao pravog gosta, kao sina. Uz kavu, naša priča je išla naprijed, uz Gospino vodstvo, slušao sam o Majci iz prve ruke, od osobe koja se s njome susretala svakog drugog dana u mjesecu. Budući da je u međuvremenu došao i njezin muž, a ja sam trebao poći, barba Marko mi je ponudio prijevoz do crkve, na što sam pristao. Možda će vam biti čudno što iznosim ove detalje i što im se ovoliko radujem, ali meni su

oni jednostavni i mali znakovi ljudske dobrote i ljubavi Božje. Djelatne ljubavi prema bližnjemu koja se ni sa čim ne može opisati niti se čim može adekvatno objasniti. Nju se može istinski samo iskusiti, a to je velika milost koju sam na svojoj koži iskusio. Veliki Bog čini velike stvari preko obilnih, malih, jednostavnih ljudi. I to je evanđelje na djelu.

Moj kontakt s tetom Mirjanom postao je pravi Božji dar i raste u jedan lijep majčinski-sinovski odnos. Život mi je zaista neopisivo obogaćen svime što se u Međugorju događa i što mi se dogodilo unatrag par godina. Gospodin me na susret sa sobom preko Majke pripremao čitav život. Sad shvaćam koliko je Majka u Međugorju posredovala za mene kod svoga Sina da intervenira ondje gdje sam pao, gdje sam stao pred zid i odakle nisam mogao ni znati sam ni uz čiju ljudsku pomoć, već samo uz molitvu onih koji su me u nju unosili. I zato se zahvaljujem svima onima koji su bili uz mene i još jesu u svojim molitvama i dobrim djelima. Polako s Gospom ka Isusu!

Svima koji su već na putu Nebeske Majke Marije i njime hode, ovim putem želim dati bratsku podršku da nastave ustrajno i s ljubavlju. Ona ne traži mnogo, doli samo otvoreno srce i čežnju. Ostalo će sve Ona srediti, jer je Majka! Onima koji su skeptični preporučam ih u molitve i savjetujem da daju Majci priliku, jer ništa ne mogu izgubiti. Dapače, mogu samo dobiti, jer je ona Majka i njezin Sin daje život, daje piti s izvora žive vode svakome tko se poželi s tog izvora napiti. Zato, svih ovim putem potičem – hrabro naprijed, otvorena srca, a ostalo prepustimo Majci da nas vodi. Ona to sigurno hoće, želi – a i mora!

S ljubavlju, svima od srca Božji blagoslov i Majčinski zagovor neka Vas prati,

Luka

„Gospa ovdje učini za jedan vikend na ljudima ono što se ja trudim jednu ili više godina!“

Fra Ante Barišić je svećenik koji žarko želi izgarati za Krista. Svjestan je i kako taj žar Božje ljubavi s vremenom, uslijed svakodnevnih dužnosti, problema, posebno župničkih obaveza, za ponekad oslabjeti. Iz tog razloga fra Ante često hodočasti i organizira hodočašća u Međugorje za svoje župljane, ali i sve vjernike koji ga duhovno prate. Od ljeta je fra Ante nakon osam godina službe župnika u Petrinji, na novoj službi župnog kapelana u Klanjcu.

Zadnje hodočašće za 60 vjernika iz Klanjca, Zagreba, Duge Rese, Karlovca, Opatije i Virovitice organizirao je za vikend od 16. – 18. listopada 2020.

O hodočasnicima kaže: „To su uglavnom vjernici kojima sam ja držao duhovne obnove u njihovim mjestima ili su oni dolazili kod mene na duhovnu obnovu koju imamo svake prve subote u mjesecu. Tu dođe puno ljudi, napuni se puna crkva. Svake srijede imamo Biblijski sat, svaki prvi petak imamo svetu misu pa onda klanjanje križu. I baš Bogu zahvaljujem za sve njih i ove susrete jer vidim kako su LJUDI GLADNI ŽIVOG BOGA!“

Na sve ove aktivnosti, ljudi dolaze k meni sa strane, iz drugih župa, jer na žalost malo se u župama radi na duhovnoj izgradnji vjernika. Svaki put se iznova iznenadim koliko lica vjernika budu promijenjena nakon biblijskog sata, koliko im se osnaži vjera i koliko se ničega ne boje: „Pa da mi je i dolinom smrti proći, ja se ne bojim jer ti si sa mnom...!“

Oduševilo me što sam neki dan čuo od jednog svećenika. On kaže: „Majka Terezija je pomagala gubavci-

ma i nikada se nije bojala hoće li se zaraziti.“ I ja se pitam: „Što ako se ja zarazim pomažući ljudima, žrtvujući se za druge? Što ako me Gospodin pozove k sebi?“ A onda sebi kažem: „Pa to je za mene nagrada! Jer Isus je rekao: 'Ako netko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a onaj koji želi izgubiti svoj život – dobit će ga.'“

Volim reći kako je ovo milosno vrijeme. Svijet nam nameće strah, tjeskobu. Treba biti razborit svako... ali u isto vrijeme mi kršćani smo pozvani zaraziti druge Božjom ljubavlju, govoriti i svjedočiti ljudima da je Isus živ, da je Gospa blizu i da Bog svojih ne ostavlja, da ih krijepi i jača.

Meni je tako drago što je njih šezdeset sada došlo u Međugorje, što su se ovdje ispunili i duhovno osnažili, i kad dođemo kući neka samo jednoj osobi kažu što su ovdje čuli i doživjeli, koliko će drugih ljudi podići. Zato, zaista je milosno vrijeme. I ovo je za mene kao svećenika baš blagoslov! Uvijek se pitam što mogu učiniti za Crkvu, za ljude: voditi ih bliže Bogu.

Jedna mi je gospođa nedavno rekla: „Fra Ante, dovedi nas do Isusa i onda ti možeš ići!“ A nitko nas do Isusa ne može tako sigurno dovesti kao Marija! Zato se ja tako trudim dovesti svoje vjernike i župljane u Međugorje – jer Gospa ovdje učini za jedan vikend na ovim ljudima ono što se ja trudim jednu ili više godina...! Oni dožive milost, takvu ljubav prema Bogu, Crkvi i ja na te ljude sutra mogu računati da su mi suradnici. I što god treba učiniti za Gospodina, oni su tu. I to je silan dar i silna milost.

Dijamantni jubilej sestara

U samostanu „Rane sv. Franje“ u Miletini, župa Međugorje, upriličena je proslava dijamantnog jubileja školskih sestara franjevki: s. Ljudevite Boras, s. Ignacije Bebek i s. Vojislave Mikulić. Istoga nadnevnika proslave 7. listopada 2020. na blagdan Blažene Djevice Marije od Krunice, prije šezdeset godina one su stupile u novicijat te zajedno s još dvije sestre, dakle njih šest, započele su redovnički život.

Spomenute dvije njihove kolegice preselile su se u vječnost: s. Bonicija Primorac (2011.) i s. Smiljana Kožul (2018.). Euharistijsko slavlje predvodio je fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije u susavlju s duhovnikom sestara fra Tomislavom Pervanom i fra Mirom Šegom, župnikom župe Krista Kralja iz Čitluka. Cijela okupljena zajednica koja je zbog propisanih epidemioloških mjera bila u nešto manjem broju, bila je pjevački zbor koji su animirale s. Irena Azinović i s. Slavica Kožul. Podsjetimo i kako je karizma ŠSF „Živjeti evanđelje u sestrinstvu iz ljubavi prema Bogu...“ u franjevačkom duhu trajnoga obraćenja u službi Crkve i čovjeka, posebice na odgojnom području.“ Molimo stoga za još mnoga mlada redovnička zvanja koja će naslijediti ove dijamantne redovnice.

Hodočasnici iz Kanade u Međugorju

U ponedjeljak 26. listopada 2020. zaokružila su se tri tjedna kako je petnaestak hodočasnika iz Kanade boravilo u Međugorju. U Međugorje su stigli 6. listopada nakon iscrpljujućeg putovanja Kanada – Frankfurt – München – Split – Međugorje. Najveći problem im je bio kako imati važeći negativan covid-test jer im je put trajao pet dana. Bili su presretni kada su otkrili da ga mogu napraviti na aerodromu u Frankfurtu u pauzi od tri sata koju su imali između letova.

Vrijeme u Međugorju najviše su proveli u molitvi. Zbog molitve, mise i klanjanja su i došli ovdje, budući da su članovi molitvene grupe 'John Alexander Chatolic Mission of Love'. Osnivač grupe je John Alexander, porijeklom Englez koji u Međugorje dolazi od 1994. godine. Do sada je bio 19 puta. I oni kao

Hodočasnici iz Vojnića u Međugorju

Na jednodnevnom hodočašću u Međugorje u subotu 17. listopada 2020. bili su hodočasnici iz župe Vojnić u Karlovačkoj županiji u Hrvatskoj. Vodio ih je župnik fra Ivo Bošnjak, rodom iz Rame. Inače u Vojniću su doseljeni Hrvati iz BiH, pretežno iz Banjalučke nadbiskupije i ima ih negdje oko 2000. „Nažalost sve nas je manje jer omladina odlazi“ – komentira fra Ivo i nastavlja: „Treba naglasiti kako su ovdje ljudi izbjegli tek 1995. godine, nakon vojno-redarstvene akcije Oluja, najviše u vremenu od 15. do 20. kolovoza 1995. Ove godine smo u kolovozu slavili 25 godina dolaska ovih protjeranih Hrvata iz 94 mjesta, pretežno iz Banjalučke nadbiskupije, ali ih ima i iz srednje Bosne.“

Hodočašćenje u Međugorje je za njih već tradicija i to dolaze po dva puta godišnje u petom i devetom mjesecu na jedan dan, a u desetom

mjesecu dođu na dva dana.

Program ovog Hodočašća je dosta zahtjevan jer su krenuli u petak navečer oko 22 sata i putovali su cijelu noć. U subotu ujutro su već molili križni put na Križevcu i krunicu na Podbrdu, bili su na svetoj misi i u popodnevnom satima se već vraćaju kući. „Zanimljivo kako se uvijek iskupi jedan autobus ljudi što pokazuje koliko ljudi vole doći u Međugorje i koliko su spremni na žrtvu“ – s ponosom na svoje župljane završava svoj komentar fra Ivo.

Statistike za listopad 2020.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 33 000
Broj svećenika koncelebranata: 1043 (33 dnevno)

Milijun djece moli krunicu

Inicijativa „Milijun djece moli krunicu“ koju organizira Zaklada papinskog prava „Pomoć Crkvi u nevolji“ (ACN), a u čije je uključivanje pozvao papa Franjo na Svjetski dan misija, u nedjelju 18. listopada organizirala se i u Međugorju.

Iz župnog ureda su pozvali mlade i djecu iz župe, ali odazvali su se i njihovi roditelji te prisutni hodočasnici, tako da je rijeka molitelja ispunila Brdo ukazanja u 14 sati. Odgovarajuće pripremljene molitve krunice predmolio je fra Renato Galić, a djeca i župe bili su predmolitelji desetica. Brdo ukazanja se doista danas popodne pomladilo ispunjeno tim prekrasnim mladim i zdravim licima toliko mladih i djece. Još jednom su vjerničke obitelji Hercegovine pokazale koliko molitvom stoje uz svoju nebesku Majku.

Podsjetimo kako je kampanja dječje krunice pokrenuta 2005. u glavnom gradu Venezuele Caracasu. Dok je nekoliko djece molilo krunicu u svetištu uz cestu, neki od prisutnih ljudi prisjetili su se da je sv. Padre Pio rekao: „Kad milijun djece bude molilo krunicu, svijet će se promijeniti.“ Kampanja se brzo proširila svijetom. ACN podržava kampanju od 2008., a organizaciju svjetske kampanje preuzeo je prije dvije godine.

Rumunjski hodočasnici u Međugorju

Situacija s virusom Covid-19 ni u Rumunjskoj nije sjajna. Postoje zone u kojima je potpuna karantena i zone u kojima je malo lakše. Ipak, zajednička činjenica koja važi za sve je kako je zemlja u velikoj krizi s ekonomijom koja nezaustavljivo tone. Ove kratke informacije rekao nam je grkokatolički svećenik koji je zajedno sa svojim subratom i još jedanaest hodočasnika stigao iz mjesta Păineni (po Rumunjski) ili Pôka (po Madžarski), iz pokrajine Transilvanije u Rumunjskoj.

Hodočasnička grupa trebala je brojati pedesetak vjernika, ali ih je nažalost većina odustala zbog straha od korone – a ovih jedanaest pristiglih odlučilo je ne robovati strahu i sudjelovati u hodočašću u Međugorje od 22. do 28. listopada 2020. Jedina teškoća na putu je bila prelazak preko BiH granice jer su im dugo pregledavali dokumente PRC testa na COVID-19 koji u Rumunjskoj košta oko 300 Lea, odnosno 60 Eura.

Došli su iz dvije župe, većina ih je po drugi put u Međugorju, dvoje je po prvi put, a sami svećenici su po trideseti put ovdje. Kažu da dolaze ovdje jer su imali duboki susret s Bogom, i za njih je ovo sveto mjesto u kojem osjećaju Marijinu zaštitu. Uživaju u tišini i miru koje sada nude međugorska brda, crkva i večernji molitveni program, ali su ipak i pomalo tužni, osjećaju se osamljeno i nedostaju im susreti s drugim hodočasniciima koje bi obično ovdje srećali.

Jesenska shema Radiopostaje „Mir“ Međugorje Putem srca i stopama sv. Franje, živimo svoje snove i molimo zajedno radosna srca

Radiopostaja „Mir“ Međugorje započela je s emitiranjem jesenske programske sheme.

U novom ruhu od ove jeseni dolaze nam naše uobičajene emisije Susret, Oaza Života, Tolle lege/Uzmi i čitaj, Kulturni mozaik, Miris zavičaja, Put srca, Zrcalo, Magistra Vitae, Hodočasnik Kraljice Mira, Puls, Agape, kao i druge emisije koje pripremaju naši fratri i časne sestre poput Stopama sv. Franje, Hvalite Gospodina u svetištu Njegovu, Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji, Pitajte svećenika, Ex Cathedra, Jasnoća pogleda...

Tu je, kao i uvijek, puno dobre glazbe, ali i nove glazbene emisije. Uz emisiju „Jer glazba je moj život“ naše glazbene urednice Katarine Beljo očekuje vas i nova emisija „Glazbena trica“ u kojoj osobe iz javnog života biraju glazbu. „Glazbena trica“ je mozaik emisija u kojoj sugovornik govori o manje formalnim stvarima u svom životu te se predstavljaju birajući pjesme. Emisija se emitira petkom u 12 sati i 15 minuta. Urednice i voditeljice ove emisije su Dijana Vranić i Antonija Bubalo. Ovaj dvojac priprema i emisiju „Živim svoje snove“. Emisiju emitiramo svakog utorka u 9,20 sati. Riječ je o predstavljanju životnih priča inovativnih, uspješnih, pozitivnih mladih ljudi koji su uz sav trud, ustrajnost, ali i odricanja ostvarili svoje snove i ne prestaju dalje sanjati. Autorice su vođene željom potaknuti mlade ljude na upornost i pronalazak kvalitetnih i zdravih uzora u svome životu.

„Sitan kamen do kamena“, naziv je još jedne nove emisije koju emitiramo srijedom od 20.30 sati. Ova emisija zamišljena je kao mozaik kojim ćemo slagati kako bi dobili prekrasnu sliku naše bogate tradicije. Emisija nas na zabavan i interaktivan način upozna s našom tradicijom. Kroz emisiju upoznajemo različite krajeve i ljude, vjernike, težake, stare i mlade čuvare naše bogate kulturne baštine. Sresti ćemo mnoge zanimljive sugovornike i upoznati različite segmente nematerijalnog bogatstva hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i dijaspori. Ovu emisiju uređuje i vodi Vedran Vidović. Novom programskom shemom upoznati ćemo i tradicijske „Glazbe svijeta“ kroz istoimenu emisiju koju ćemo emitirati posljednje subote u mjesecu od 20.30 sati. Kroz ovo glazbeno putovanje svijetom voditi će nas doc. dr. sc. Lidija Vladić-Mandarić, pročelnica Studija glazbene umjetnosti FPMOZ Sveučilišta u Mostaru.

Neke nove emisije dolaze, a neke stare nestaju. „Samo mijena stalna jest“ izreka je koja se pripisuje Heraklitu, a tako je i u novinarstvu pa i u našem Radiju... Osim jedne emisije. Ona je stalna! Već više od dva desetljeća. Krajem studenog i naša Radiopostaja Mir Međugorje proslavit će 23 godine rada, taj jubilej je 25. studenog, a dan prije 24. studenog dvadeseta je godišnjica smrti fra Slavka Barbarića.

Majčino selo, Milosrdni otac, Fond Prijatelji talenata Međugorje... Sve što je u Međugorju pokrenuo fra Slavko živi i danas pa i njegova radijska emisija „Molimo zajedno radosna srca“. Fra Slavko je ne uređuje već dva desetljeća, a kroz to vrijeme molitvom su se u najdugovječnijoj emisiji Radiopostaje Mir Međugorje izmijenili desetci hercegovačkih fratara i milijuni slušatelja kroz ovih više od dvadeset godina. Ova emisija nastavlja dalje, na oduševljenje brojnih slušatelja, u redovitom terminu od 20:30, a posljednja u ovom mjesecu bit će u upravo 24. studenog – na 20. godišnjicu fra Slavkovog rođenja u nebu i uoči našeg 23. rođendana.

U godini Božje riječi odlučili smo svakodnevno čitati Sveto pismo. Kroz godinu dana planiramo pročitati cijelo Sveto pismo u terminu od 20.00 sati. Uz svakodnevno čitanje Svetoga pisma donosimo i emisiju 'Učimo uz Bibliju' fra Ivana Dugandžića.

Vedran Vidović

Nijedan posao nije težak kad mu čovjek shvati smisao... U čovjekovoj je naravi da postaje neumoran kad se oduševi za svoje ideale. Stoga je čovjek zapravo umoran i bezvoljan ne onda kad radi i kad se napreže, nego kad ne upozna smisao svojih nastojanja. I nije problem u tome da li čovjek ima dovoljno snage za nešto, nego u tome da li ima nešto što će tu snagu pokrenuti.

BLAŽENSTVA SU ŠKOLA KROZ KOJU TREBA PROĆI NAŠE SRCE

Živimo u zaista izazovnom vremenu. Možda smo previše olako prihvatili način života kojim smo donedavno živjeli kao nešto obično, nešto što se teško može ili ne će baš tako jednostavno promijeniti. No, imamo li zaista pravo biti baš toliko iznenađeni? I jesmo li mi baš ta neka posebna generacija koju je zadesilo nešto uistinu posebno?

Bog je milosrdan i strpljiv, no nemojmo biti duhovno lijeni već učinimo sve što je u našoj moći da odgovorimo ljubavlju na Njegovu ljubav, na poziv na potpuno zajedništvo s Njime čiji predokus kroz blaženstva možemo okusiti već sada.

GOTOVO SVAKA GENERACIJA IMALA JE NEKI SVOJ 'KRIŽ', IZAZOV S KOJIM SE TREBALA SUOČITI. Ratovi, glad, bolesti, ... I u svakome od tih povijesnih trenutaka postojala su predivna svjedočanstva osoba koje su potpuno i do kraja svjedočile svoju pripadnost Isusu Kristu. U svim je tim vremenima bilo svetih ljudi koji su pokazivali na ono najvažnije, na Onoga koji je najvažniji. I da se unatoč svemu, i ratovima i gladi i pogiblima svih vrsta može postići cilj života i izvršiti volja koju za nas ima Gospodin.

Isus nam je u blaženstvima dao nagovještaj nekih okolnosti u kojima ćemo se nalaziti u našem životu. Ali je također vrlo jasno navijestio da postoje nutarnja stanja koja i takve okolnosti čine blaženima. Do tih stanja nije jednostavno doći, jer se traži naš angažman, suradnja s milostima, naše odluke, napor i ustrajnost. I zaista, tko ne bi želio biti sretan? I tko ne bi sebi i svojoj obitelji želio istinsku radost? A evo, Isus nam u blaženstvima daje put. Na neki način, blaženstva su kao koraci koji nas, postepeno, uvode u potpunu radost i zajedništvo s Gospodinom. Škola kroz koju ima proći naše srce.

Razmatrajući blaženstva, nekako se samo po sebi nameće da Gospodin jako dobro zna što nas sve očekuje u našem životu. Nema tu zapravo velikih iznenađenja. Križ nas čeka, ovakav ili onakav. Nigdje se ne najavljuje neki idealistički prikaz svijeta u kojem ne će biti patnje, boli, progonstava, duhovnog boja koji traje od samog početka. Brojne situacije u kojima će se testirati naša vjera, naša stvarna opredijeljenost za kršćanske vrijednosti će svakako biti sastavni dio naših života.

I naravno, naša reakcija na te događaje ovisit će ponajviše o kvaliteti našeg odnosa s Gospodinom. Koliko smo blizu. Ili koliko smo daleko. Sveti Maksimilijan Kolbe je zaradio nebo u okolnostima koncentracionog logora. Sveti Franjo u trenutcima kada je Gospodin odlučio 'popraviti crkvu'. Svatko u svom vremenu koje je nosilo svoje teškoće. To je put svetosti. On zahtjeva od nas da praktički najviše pažnje usmjerimo na ono što je i najvažnije. Na naše spasenje. A to znači na slušanje onoga što nam Isus govori, prianjanje uz Njegovu riječ, molitvu, post, intenzivan sakramentalni život.

KREŠIMIR MILETIĆ

GOTOVO SVAKA GENERACIJA IMALA JE NEKI SVOJ 'KRIŽ', IZAZOV S KOJIM SE TREBALA SUOČITI. RATOWI, GLAD, BOLESTI, ... I U SVAKOME O TIH POVIJESNIH TRENUTAKA POSTOJALA SU PREDIVNA SVJEDOČANSTVA OSOBA KOJE SU POTPUNO I DO KRAJA SVJEDOČILE SVOJU PRIPADNOST ISUSU KRISTU. U SVIM JE TIM VREMENIMA BILO SVETIH LJUDI KOJI SU POKAZIVALI NA ONO NAJVAŽNIJE, NA ONOGA KOJI JE NAJVAŽNIJI. I DA SE UNATOČ SVEMU, I RATOVIMA I GLADI I POGIBLIMA SVIH VRSTA MOŽE POSTIĆI CILJ ŽIVOTA I IZVRŠITI VOLJA KOJU ZA NAS IMA GOSPODIN.

Sve je to ponovila i sama Gospa u svojim ukazanjima u Međugorju, ali i širom svijeta. Njezin dolazak sam po sebi je bio nagovještaj teških vremena, zahtjevnih vremena. Zašto bi uopće došla ako je sve bilo odlično, savršeno, dovoljno dobro? Čitajući njezine poruke, koje se sastoje od doslovno nekoliko rečenica, lako možemo primijetiti nekoliko stvari. Prvo da nije potrebno puno riječi da bi se izreklo ono najvažnije. Drugo da su nam 'alati' pomoću kojih možemo postići svetost već tu, ali ih mi ne koristimo dovoljno. I zato nam i ne ide baš dobro u suočavanju s bilo kojim izazovom koji odudara od naših planova i onoga što nam nudi svijet.

Izazove pred kojima se nalazimo u odnosu na pandemiju zapravo trebamo promatrati kao šansu, kao odličnu šansu da donesemo zrele odluke i posvjedočimo svijetu u kojem živimo našu vjeru u Isusa. U trenutku kada se poput božanstva uzdiže 'zdravlje', kao da ćemo živjeti vječno na ovoj zemlji, popraćen strahom za sebe, svoju obitelj, posao – valja nam navijestiti Isusa Krista koji je pobijedio smrt. Da je ovaj život ovdje prolazan, ali da se puno više trebamo usmjeriti na nebo koje ćemo 'zaraditi' ovisno o načinu kako živimo ovaj život ovdje, upravo unatoč bolestima, ratovima, križevima, progonstvima.

Blagdan Svih svetih stavlja pred nas najvažnija pitanja. Obilazeći grobove naših najmilijih, suočavamo se na poseban način s pitanjem smisla našeg života, činjenicom prolaznosti. I u našim obiteljima ovo je svakako šansa da se o ovim stvarnostima razgovara s djecom. Djeca promatraju naše reakcije i uče o svijetu oko nas kroz nas i način kako mi reagiramo. Jednako tako smo kao roditelji odgovorni da djeci našim ponašanjem, odlukama i stavovima posvjedočimo kako su blaženstva zaista put do istinske radosti u životu. Kako vrijednosti na koje nas poziva Isus donose daleko više i dublje zadovoljstvo, puninu i blagoslov negoli 'vrijednosti' ovoga svijeta.

Puno je svakodnevnih situacija u kojima možemo vježbati naša srca i svjedočiti našu opredijeljenost za blaženstva. 'Blago milosrdnima...' u opraštanju naših međusobnih pogrešaka, osobito onda kad pomislimo da 'imamo pravo' uzvratiti istom mjerom. 'Blago vama kad vas progone, poradi mene', danas je posebno aktualno u

Križ nas čeka, ovakav ili onakav. Nigdje se ne najavljuje neki idealistički prikaz svijeta u kojem ne će biti patnje, boli, progonstava, duhovnog boja koji traje od samog početka. Brojne situacije u kojima će se testirati naša vjera, naša stvarna opredijeljenost za kršćanske vrijednosti će svakako biti sastavni dio naših života.

bilo kojoj situaciji gdje se odlučuješ promicati kršćanske vrijednosti braka i obitelji, zalagati za slobodu vjeroispovijesti ili djeci tumačiti napade na Crkvu kroz medije ili poput posljednjih u Poljskoj. Način kako to tumačim našim djetetu određuje i moj unutarnji stav i količinu mog povjerenja i vjere u Isusa Krista. 'Blago ožalošćenima.... Blago siromasi- ma duhom...', svakodnevno možemo svjedočiti našim osobnim odnosom prema materijalnim dobrima, našom navezanošću ili nenavezanošću na njih, sadržajem naših razgovora itd.

Ono što ostaje jest činjenica da su to stanja našeg srca do kojih treba doći. A ukoliko još uvijek u ovim stanjima ne osjećam blaženstvo, ukoliko bježim od tih stanja, pokušavam pobjeći ili se osloboditi 'neugodnih stanja' – onda je to znak da još nisam ušao u to stanje srca. Zato nam valja jako puno i ustrajno raditi na našem obraćenju. Temeljiti ispit savjesti, u ogledalu blaženstava, može svakako pomoći. Bog je milosrdan i strpljiv, no nemojmo biti duhovno lijeni već učinimo sve što je u našoj moći da odgovorimo ljubavlju na Njegovu ljubav, na poziv na potpuno zajedništvo s Njime čiji predokus kroz blaženstva možemo okusiti već sada. Neka nas na tom putu prati blagoslov i zagovor Kraljice Mira.

Muka u svijetu

IVICA ŠARAC

...U KRŠĆANSKOJ POVIJESNOJ PREDAJI PREVLAĐAVA UVJERENJE DA JE ANTIKRIST POJEDINAC, ONAJ KOJI JE NADAHNUT ZLIM, SOTONSKIM DUHOM, ONAJ KOJI ĆE ZAVODITI LJUDE LAŽNIM HUMANIZMOM I PODLOŽITI IH SVOJOJ TROIPOLGODIŠNJOJ UNIVERZALNOJ TIRANIJU. PONOVNOM KRISTOVU DOLASKU PRETHODIT ĆE NEOBIČNI SVJETSKI DOGAĐAJI I NEREDI S VRHUNCEM U KRATKOTRAJNOJ VLADAVINI ANTIKRISTA, KOJU ĆE OBILJEŽAVATI I VELIKI VJERSKI OTPAD OD CRKVE, NAMETNUTO SVJETSKO DUHOVNO JEDINSTVO I POSLJEDNJI VELIKI PROGON KRŠĆANA.

„SAMO TRENUTAK DA SE SABEREM“, TAKO GLASI PRVA REČENICA ROMANA GOSPODAR SVIJETA ROBERTA HUGHA BENSONA. Danas je uistinu potrebno najprije se sabrati da bi se apsorбирала tolika količina ružnih vijesti, posebice ovih s kraja listopada i početka studenoga. U Francuskoj i Austriji teroristički napadi pripadnika radikalnog islamizma. Ubijani vjernici tijekom molitve u crkvi i prolaznici po ulicama. U Čileu zapaljene crkve. U Poljskoj vjernici svojim tijelima brane radikalnoj ljevici demolirati crkve. Mediji izvrću Papine riječi o homoseksualcima i obitelji. U Americi nikada napetije u iščekivanju konačnih rezultata predsjedničkih izbora. Cijeli svijet pozorno prati što se događa u duboko polariziranom američkom društvu, sluteći da je u igri puno veći ulog od budućnosti SAD-a. O pandemijskom kaosu da i ne govorimo. Jesmo li opet pred „zaključavanjem“ ili pred nečim novim, nepoznatim? Je li bezrazložno Magazin *Time* izišao s naslovnicom: The Great Reset (Veliko resetiranje)? Sve ovo, a zima 2020. još nije ni počela. Nema sumnje da je svijet u ubrzanom previranju, što samo potvrđuje tezu Pierre Nora o „ubrzavanju povijesti“.

Ovih dana medijski prostor u sve većim količinama zatrpavaju tekstovi i komentari s apokaliptičnim temama i tonovima. Neki se i među deklariranim vjernicima ponašaju kao da znaju „i dan i čas“, a neki su uvjereni da „prepoznaju“ Antikrista u ovom ili onom liku – na žalost ni papa Franjo nije lišen tog pridjevanja. Kao da ništa ne znače Kristove umirujuće riječi: „U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam pobijedio svijet!“ (Iv, 16,33) ili pak Njegov poziv na trajnu budnost, a ne na prognoziranja i „proroštva“ o svršetku svijeta i posljednjim vremenima: „A o onom danu i času nitko ne zna (...) Što vama kažem, svima kažem: Bдите!“ (Mk 13, 32, 37); „Čuvajte se lažnih proroka“ (Mt 7,15)

Zbog učestale uporabe i zlorabe pojmova u posljednje vrijeme potrebno je nešto reći o pojmu „antikrista“

(protu-Krist) u kršćanskoj tradiciji. Premda su postojala i postoje shvaćanja toga pojma kao kolektivnoga zla koje obilježava svaku epohu u kojoj se nastupa protiv Boga i Crkve, u kršćanskoj povijesnoj predaji prevladava uvjerenje da je Antikrist pojedinac, onaj koji je nadahnut zlim, sotonskim

nešto provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet“ (1 Iv 2,18). U Drugoj Ivanovoj poslanici stoji da „izidoše na svijet mnogi zavodnici koji ne ispovijedaju

duhom, onaj koji će zavoditi ljude lažnim humanizmom i podložiti ih svojoj troipolgodišnjoj univerzalnoj tiraniji. Ponovnom Kristovu dolasku prethodit će neobični svjetski događaji i neredi s vrhuncem u kratkotrajnoj vladavini Antikrista, koju će obilježavati i veliki vjerski otpad od Crkve, nametnuto svjetsko duhovno jedinstvo i posljednji veliki progon kršćana.

U novozavjetnim tekstovima pojam „antikrist“ se izrijeком (u jednini i množini) spominje u Ivanovim poslanicama, kao lažac i zavodnik koji tvrdi da Isus nije Krist, koji niječe Njegovo utjelovljenje, koji niječe Oca i Sina. U Prvoj poslanici: „Djeco, posljednji je čas! I, kako ste čuli, dolazi Antikrist. I sad su se već mnogi antikristi pojavili. (...) Tko je lažac, ako ne onaj koji tvrdi da Isus nije Krist? Antikrist je onaj tko niječe Oca i Sina. (...) Ljubljani, ne vjerujte svakom duhu,

Isusa Krista koji dolazi u tijelu. To je zavodnik i Antikrist.“ (2 Iv 7). I sv. Pavao upozorava na „čovjeka bezakonja, Sin propasti, Protivnik, onaj koji uzdiže sebe protiv svega što se zove Bog ili svetinja, dotle da i u Božji hram zasjedne gradeći se Bogom.“ (2 Sol, 2, 3-10.) U starokršćanskoj tradiciji nastajali su tekstovi s različitim detaljima o Antikristu, kao o lašcu i zavodniku, lažnom Mesiji koji će ljude pridobijati laskavim riječima i lažnim humanizmom. Neki od crkvenih otaca (Irenej, Hipolit) pisali su da će Antikrist doći iz židovskog plemena Dan i predstaviti se Židovima kao obećani Mesija. Na glas starozavjetnoga proroka Ilije obratit će se oni koji prihvate nauk lažnoga Mesije, a Arkandeo će Mihovil na Maslinskoj gori pogubiti lik Antikrista.

Kršćanska tradicija postovjećivala je lik Antikrista s raznim povije-

snim osobama, primjerice s rimskim carevima Neronom i Kaligulom, s „arijancima“ (koji su nijekali Kristovu istobitnost s Ocem; da je Sin Božji odvijeka), s Muhamedom kao osnivačem religije koja je negirala Kristovo božanstvo i uskoro po osnutku započela s osvajanjem kršćanskih teritorija,

vladaru vidio taj lik. Antikrist je čest motiv i kod srednjovjekovnih pisaca (*Knjiga o Antikristu* oko 954, *Skazanje o Antikristu* oko 1160). Tematika je poticana u puku i dramskim uprizorenjima (*Ludus de Antichristo* iz 12. st.) i u slikovnim prikazima. Opsesija tom tematikom je išla do te mjere da je Crkva na 5. Lateranskom koncilu (1516.) zabranila svećenicima pod prijetnjom ekskomunikacije propovijedanje o vremenu dolaska Antikrista.

Crkva se odredila prema toj tematici vrlo jasno, osuđujući sve oblike lažnog mesijanizma, kako to stoji u Katekizmu Katoličke Crkve: „Prije dolaska Kristova Crkva mora proći kroz posljednju kušnju koja će uzdrmati vjeru mnogih vjernika. Progonstvo što prati njezino putovanje na zemlji otkrit će 'otajstvo bezakonja' pod oblikom religijske obmane koja će ljudima ponuditi prividno rješenje njihovih problema po cijenu otpada od istine. Vrhovna religijska obmana jest obmana Antikristova, to jest obmana jednoga pseudo-mesijanizma u kojemu čovjek slavi sam sebe umjesto Boga i njegova Mesije koji je došao u tijelu. Ta Antikristova obmana već se ocrtava u svijetu svaki put kad se hoće u povijesti ispuniti mesijansku nadu koja se može dovršiti samo onkraj povijesti kroz eshatonski sud: Crkva je, i pod njegovim ublaženim oblikom, odbacila krivtvođenje budućeg Kraljevstva Božjega pod imenom milenarizma, osobito pod političkim oblikom jednoga sekulariziranog mesijanizma, u svojoj biti izopačenoga'. Crkva će ući u slavu Kraljevstva samo kroz taj posljednji Vazam, u kojemu će ona svoga Gospodina slijediti u njegovoj smrti i njegovu Uskrsnuću. Kraljevstvo Božje neće se dakle ostvariti nekim povijesnim trijumfom Crkve, po nekom uzlaznom napretku, nego pobjedom Božjom nad posljednom navalom zla, pobjedom koja će učiniti da Zaručnica Kristova s ide s neba. Trijumf Božji nad pobunom zla poprimit će oblik Posljednjeg Suda nakon posljednjeg kozmičkog potresa ovoga svijeta koji prolazi.“

Friedrika I. Barbarossa i druge vladare koji su napadali papinstvo itd. Nerijetko su se kraljevi i carevi u sukobljavanjima i ratovima međusobno nazivali antikristima. Neki su pak reformatori u polemikama protiv papinstva tim imenom nazivali pape (John Wyclif, Hus, Luther, Matija Vlačić Ilirik). Za običan puk, pogođen u nekom povijesnom trenutku teškim nedaćama, Antikristom su najčešće imenovani uzročnici ratova, revolucija i različitih reformi (ruski car Petar Veliki, Napoleon, Hitler, Staljin itd.). Postoji i slučaj samopozvanog Antikrista: filozof Friedrich Nietzsche, koji je napisao i djelo pod nazivom „Antikrist“, sam se u jednom pismu tako deklarirao. Osobito su okrugle brojke, primjerice vrijeme uoči 1000. godine (hilijazam), pobuđivale uvjerenja u pojavu Antikrista kao predznak svršetka svijeta, pa je tadašnji puk u svakom lošijem

OVIH DANA MEDIJSKI PROSTOR U SVE VEĆIM KOLIČINAMA ZATRPavaju TEKSTOVI I KOMENTARI S APOKALIPTIČNIM TEMAMA I TONOVIMA. NEKI SE I MEĐU DEKLARIRANIM VJERNICIMA PONAŠAJU KAO DA ZNAJU „I DAN I ČAS“, A NEKI SU UVJERENI DA „PREPOZNAJU“ ANTIKRISTA U OVOM ILI ONOM LIKU – NA ŽALOST NI PAPA FRANJO NIJE LIŠEN TOG PRIDJEVANJA.

u isti rang s najpoznatijim distopijskim djelima poput 1984. Georga Orwella ili *Vrli novi svijet* Aldousa Huxleya. Bensonova imaginacija i vizija budućega vremena polučila je iznenađujuće precizne rezultate. U svom romanu, nastalom prije više od 110 godina, on je predviđao „centralizaciju svijeta“ (globalizaciju), uniju Europe, jedinstvenu valutu, utjecaj masonerije, ozakonjenje eutanazije, proizvodnju genetski modificirane hrane („umjetnog mesa“), video-linkove („električne plakate“), medijske napade na Crkvu, bijeg kršćana iz svijeta itd. Bensonova priča odvija se u dalekoj budućnosti (oko 2052.), kada prema njegovoj zamisli Crkva prepoznaje dolazak posljednjih vremena i šalje u posebnu misiju svećenika Percy Franklina koji potanko rašlanjuje povijesni trenutak, u kojemu, prema autorovoj viziji, postoje samo tri velika duhovno-vjerska sustava: humanitarizam, istočne religije i katolicizam. Pošto humanitarizam u sljedećoj fazi uspije apsorбирати istočne religije, ostat će mu samo sukob s katolicizmom kao posljednjom preprekom uspostavi univerzalnoga svjetskog poretka. Glavni protagonisti romana su svećenik Percy Franklin kao posljednji papa i Julian Felsenburgh kao Antikrist. Slične su vanjštine, obojica u simboličnoj dobi od 33 godine. Iza Felsenburghove maske hladnog mirotvorca krije se demonska dijalektika. On ima „neporočnu prošlost“, nije častohlepan ni slatkorječiv, ali je poliglot (poznaje 15 jezika) i posjeduje „magnetičan karakter“, nije ratoboran, nego mirotvorac; nije destruktivan, već promiče „princip sveopćeg bratstva“, on čak nije ateist, nego čovjek „koji je shvatio svoje vlastito božanstvo“ i sebe predstavlja „spasiteljem svijeta“, on zapravo oponaša Krista, no nema grijeha u novom svijetu što ga gradi Felsenburgh, pa svijetu ne treba otkupljenje, već „osvještenje.“ Percy naprotiv posve jasno uočava „da su se sve sile civiliziranog svijeta koncentrirale u dva tabora – tabor svijeta i tabor Božji“, da su uslijedile velike promjene u sustavu vrijednota („Umjesto ljubavi došla je filantropija, umjesto nade zadovoljstvo, umjesto vjere znanost.“) i da će kriza morala i duhovnog života snažno protresti i Crkvu, jer će mlaki vjernici potpuno otpasti, dok će oni čvrste vjere još jače prionuti vjeri. U svijetu bez Krista, jedan od svećenika iz Bensonova romana, o. Francis prihvaća „trijumfirajuću vrtlog novoga humaniteta“, čak predvodi rituale religije humanitarizma, ali u jednom razgovoru s Percyem priznaje „Ja više ne vjerujem ni u što“. Na napad humanitarizma na katolicizam, Percy će kao jedinu obranu ponuditi sljedeće: „misa, molitva, krunica – to je prvo i posljednje.“

Nemaloj slavi romanu koji je doživio veći broj izdanja (u hrvatskom prijevodu, prvo izdanje objavljeno 1915.) pridonijele su i izrazito pozitivne ocjene pape Benedikta XVI. i pape Franje, koji su toпло preporučili čitanje *Gospodara svijeta* za bolje razumijevanje duha našega vremena. Papa Benedikt XVI. još je 1992. (u to vrijeme kao kardinal Ratzinger i prefekt Kongregacije za raširenje vjere) na milanskom Sveučilištu pohvalio Bensonovu knjigu, istaknuvši da „ona opisuje istovjetnu uniformiranu civilizaciju i njezinu moć da uništava ljudski duh. Antikrist je u toj knjizi prikazan kao veliki mirotvorac koji zastupa sličan novi svjetski poredak.“ Papa Franjo je pak u jednoj svojoj propovijedi iz 2013. naglasio da ova knjiga „vizionarski progovara o duhu svijeta, gotovo kao da je proročanstvo“. Poziv je to za čitanje, ali prije svega na molitvu!

Okružnica biskupa Palića o doprinosu Crkve u sprječavanju širenja zaraze koronavirusa

Biskup Petar Palić uputio je okružnicu svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji u kojoj ih je pozvao na pridržavanje propisa Kriznog stožera Federacije BiH o ponašanju u vrijeme epidemije.

Okružnica, objavljena na mrežnoj stranici Mostarsko-duvanjske biskupije i portalu Crkva na kamenu, glasi:

Braćo svećenici, redovnici, redovnice, dragi vjernici!

Svjedočimo kako iz dana u dan situacija s pandemijom koronavirusa postaje sve teža. Sve je više zaraženih, a onda posljedno tome teško oboljelih i preminulih. Ono što se događa na

svjetskoj razini ne mimoilazi ni naše prostore. Nemali je broj naših vjernika, svećenika, redovnika i redovnica koji su morali u raznim oblicima iskusiti ovu „kugu“ 21. stoljeća. Na području za koje pastoralno skrbi i kojim kanonski upravlja ovaj Ordinarijat do sada je (od ožujka ove godine) ukupno oboljelo više od 8 000 osoba te umrlo oko 130 osoba. Ono što zabrinjava jest da

u posljednje vrijeme broj oboljelih ubrzano raste, a i broj smrtnosti se uvećava. Bolnički kapaciteti sve su manji, a zdravstveni djelatnici sve umorniji i na rubu izdržljivosti.

K tomu dolaze nam hladniji dani kada će se većina aktivnosti odvijati u zatvorenim prostorima, pa tako i mogućnost liturgijskih slavlja i pastoralnih čina ne će se moći obavljati na otvorenom kao što je to bio slučaj počevši od proglašenja pandemije kod nas, tj. od polovice mjeseca ožujka.

Ove nas činjenice, poštovana braćo svećenici, redovnici i redovnice, dragi Božji narode, potiču na ozbiljnost i odgovornost u našem ponašanju.

Krizni stožer Federacije BiH u ponedjeljak je donio propise o ponašanju u ovim okolnostima. Propise stožera treba držati svaki vjernik, a osobito svećenik, redovnik i redovnica. A to u našoj crkvenoj stvarnosti i poslanju i konkretnom ponašanju znači:

S obzirom na dozvoljeni broj osoba na liturgijskim i drugim crkvenim slavljinama dužnost je župnika i svakoga svećenika upozoriti vjernike na dopušteni broj nazočnih osoba u zatvorenom prostoru i osigurati način da se taj broj poštuje, uz pridržavanje propisanoga fizičkoga odstojanja.

S obzirom na nošenje maske. Krizni stožer odredio je da se maske nose u zatvorenom i na otvorenom prostoru, pogotovo kada se ne može poštovati propisani fizički razmak. Stoga je dužnost župnika i svakoga svećenika, ali i katehete u župnoj katehezi, da zahtijevaju od sudionika, kako misnih slavlja, tako i vjeronaučnih i drugih pouka, da upotrebljavaju maske. Isto tako, svaki svećenik pri podjeli bilo kojega sakramenta gdje se ne može osigurati propisani razmak, dužan je nositi masku. Sakramente koji zahtijevaju kontakt rukom – npr. bolesničko pomazanje, svećenik ne će dijeliti u rukavicama nego umakanjem pamuka u sv. ulje i nanošenjem na čelo i na ruke, a sv. pričest neka se dijeli, dok traje ova pandemija, isključivo na ruke. Sv. ispovijed, gdje je to moguće neka se obavlja u većim prostorijama u kojima se može osigurati fizički razmak i privatnost. U svim drugim slučajevima neka to bude s maskama; pa i kada se radi o ispovijedi u klasičnoj ispovjedaonici gdje se nerijetko stavlja plastika kao zaštita od virusa. Dok traje pandemija neka za vrijeme misnih slavlja ne pjevaju zborovi.

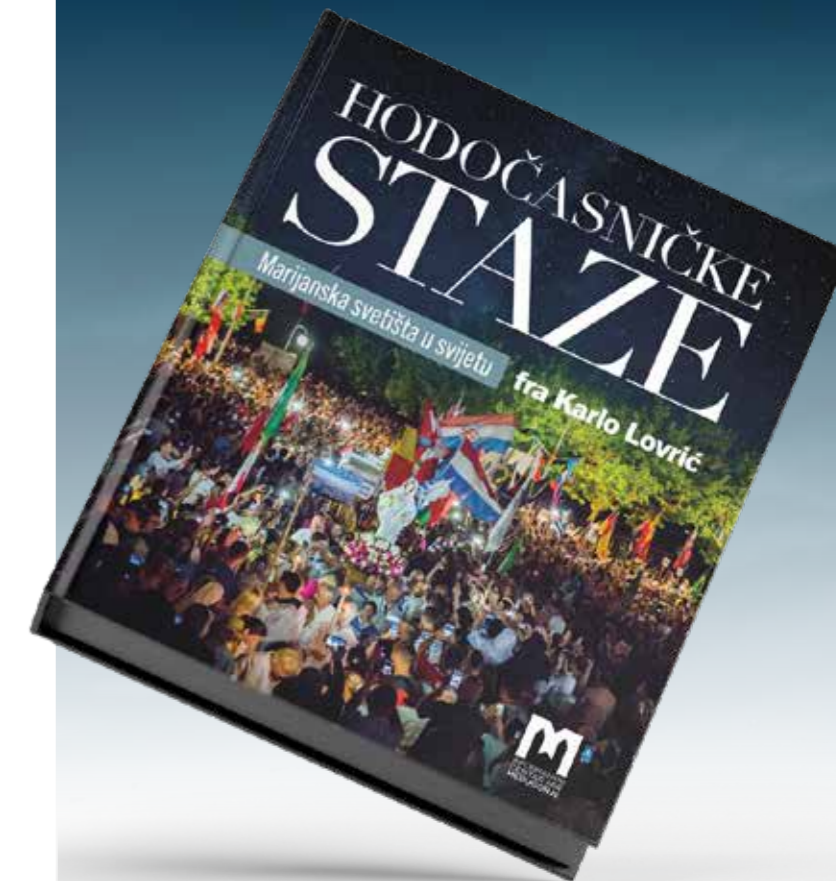
S obzirom na vjeronaučnu pouku. Neka župnici i vjeroučitelji vjeronaučnu pouku usklade s propisima Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa. Kada djeca idu na redovitu nastavu, neka se održava i vjeronaučna pouka. Isto tako treba uskladiti propisani broj vjeroučenika u isto vrijeme u zatvorenom prostoru, kao i poštivanje odredaba s obzirom na upotrebu maske.

S obzirom na ostale pastoralne aktivnosti. Neka župnici i pastoralni djelatnici i suradnici nastoje, jasno koliko je to u ovim vremenima i okolnostima moguće, organizirati pastoralni rad, uvijek imajući na umu da nam je život od Boga darovan i da nemamo pravo ugrožavati ni vlastiti život ni živote onih kojima smo poslani.

Na pitanja koja se dotiču slavlja svetih vremena došašća i Božića te blagoslova kuća, oglasit ćemo se na vrijeme, prateći razvoj pandemije.

U molitvi Trojedinomu Bogu da nas, po zagovoru naših nebeskih zaštitnika sv. Josipa i sv. Mihovila, oslobodi od ove kušnje i svakog drugog zla, sve vas s poštovanjem pozdravljamo.

Poštovani čitatelji, pred vama je knjiga Hodočasničke staze fra Karla Lovrića koja nas vodi u ništa manje nego 119 uglavnom Gospinih svetišta u 38 zemalja svijeta. Knjiga spada u red onih koje svakako treba pročitati, i to ne samo jedanput; ona bi, da se poslužimo školskim rječnikom, trebala biti obvezna lektira, svojevrsni vademekum.

Ne možemo fizički posjetiti sva hodočasnička mjesta, ali se možemo duhom prenijeti u njih. U tome nam obilno pomaže ova fra Karlova knjiga. Ona će nas, da se poslužim riječima autora, približiti Gospi, a preko Gospe Isusu i Njegovoj Crkvi.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

NEŠTO DRUGAČIJE HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE

Globalna humanitarna organizacija koja hrani djecu u školama, Marijini obroci, održat će svoje prvo virtualno obiteljsko hodočašće ove godine za sve one koji bi željeli moliti i zahvaliti za djelovanje i aktivnosti ove organizacije. Članovi obitelji Marijinih obroka se od 2017. godine okupljaju jednom godišnje na molitvu, razmatranje i zahvaljivanje u Gospinom svetištu u Bosni i Hercegovini, odakle ova organizacija vuče svoje korijene. Ove

godine, poradi ograničenja u putovanjima koja su na snazi posvuda, Marijini obroci su svoje hodočašće usmjerili na virtualno održavanje te tako pozivaju sve koji bi im se željeli pridružiti da rezerviraju datume od petka 13. studenog do nedjelje 15. studenog 2020. godine.

Program ovog hodočašća će pratiti raspored koji se održavao protekle tri godine, što bude moguće više u tom virtualnom okruženju, tako što će sudionici diljem čitavog svijeta biti ujedinjeni u zajedničkoj molitvi krunice na različitim jezicima, te će se svima obratiti osnivač organizacije Magnus MacFarlane-Barrow i njegova supruga Julie, koji će posvjedočiti o radu Marijinih obroka i povezanosti s Međugorjem, a bit će i mogućnost praćenja

molitve križnog puta na Križevcu. Hodočašće će ljudima pružiti priliku postiti kako bi poduprli rad Marijinih obroka te je post predviđen za prvi dan hodočašća, petak, 13. studenog. Oni koji budu postili i molili za Marijine obroke time će pokazati solidarnost s 1,6 milijuna gladne djece koji primaju svakodnevne obroke preko programa hranjenja djece u školama.

Također će biti mogućnost za svetu misu i sat klanjanja koji će se uživo prenositi iz župe svetog Jakova, kako

bismo zajedno molili i zahvalili Gospi, Kraljici Mira.

Magnus MacFarlane-Barrow je rekao: „Isprva smo bili jako tužni kad smo shvatili da naše hodočašće ne će biti moguće ove godine, no onda je moja supruga Julie predložila da napravimo virtualno hodočašće. Sada smo doista još više uzbuđeni no ranije jer će mnogi diljem svijeta moći sudjelovati u ovom projektu!“

„Marijini obroci su plod Međugorja i plod molitve. Da nije bilo molitve, ne bi bilo ni Marijinih obroka, te je stoga ovo godišnje hodočašće tako bitno – svi se okupimo kako bismo

zahvalili za dar Marijinih obroka, te prikazali sve nakane u ime cijele obitelji Marijinih obroka. Na taj način možemo ići naprijed vjerujući u Božju Providnost. Baš svatko je dobrodošao, bez obzira na to koje smo vjere i jesmo li ranije bili povezani s Marijinim obrocima. Na koncu, molitva je ona koja je potakla djelovanje Marijinih obroka, te tako nema ni boljeg načina da se pridružimo toj velikoj zajednici, a tek kako smo mi jedna čudesno različita obitelj! Vjerujem kako ćemo moliti krunicu na 20 različitih jezika, s onom djecom koja primaju Marijine obroke iz Afrike

i Indije, suradnicima iz Myanmara i Haitia, poduzeteljima iz Rima i Poljske, te mnogim drugima! Najvažniji dijelovi zadnjeg hodočašća uključuju misu zahvalnicu koja je slavljena na nakane Marijinih obroka, a predslavio ju je Nadbiskup Henryk Hoser, koji je tako pohvalio „izvanrednu misiju i djelovanje“ ove organizacije te pozvao sve nazočne da mole za sve one koji su njezin dio. Za Marijine obroke je rekao kako su oni „istinska gozba ljubavi, žrtve, pravde i nadasve milosrđa.“ Papa Franjo je 2018. godine imenovao Nadbiskupa Hosera kao apostolskog vizitatora za župu Međugorje. Svi oni koji bi se željeli pridružiti virtualnom obiteljskom hodočašću Marijinih obroka ove godine, više o tome kao i pristup mogu pronaći na sljedećoj poveznici www.marysmealsmedjugorje.org.

**DAG HAMMARSKJÖLD:
KRŠĆANIN - MISTIK – POLITIČAR (I.)**
U povodu 115. obljetnice rođenja – 1905.-2020.

ŽIVJETI U TIŠINI, DJELOVATI U TIŠINI, DOBIT IZ TIŠINE

Spominjemo se 115 godina od rođenja Daga Hammarskjölda (Hamaršelda), zaboravljenoga velikana prošloga stoljeća, drugoga Glavnoga tajnika UN-a, svjetskoga političara, kršćanina, mistika, čiji su kratki duhovni zapisci „Vägmärken“ – „Znakovi na putu“ pronađeni u njegovu radnom stolu u New Yorku. Oni nam nude dobar uvid u njegovu osobu, istodobno su vrsna pouka za naš današnji život i rad, napose za političare, odgovorne za države, osobe koje su birači izabrali. Njegovi su najbliži suradnici znali da je kršćanin, pripadnik luteranske vjeroispovijedi.

Švedski diplomat, rođen je u uglednoj švedskoj obitelji 29. srpnja 1905. Šira je javnost jedva znala da je ta krajnje skromna osoba bila ujedno duboki kršćanin i mistik. Tragično je stradao u zrakoplovnoj nesreći u rujnu 1961. u Kongu, u mirovnoj misiji. Kao osobi, vjerniku i političaru bilo mu je cijeloga života silno stalo do nasljeđivanja Isusa Krista u svakodnevnom životu. Svjetska se javnost upoznala s pravim Dagom tek dvije godine nakon njegove smrti kad je objavljen njegov duhovni dnevnik „Markings“ – „Znakovi na putu“ (što nas podsjeća na našega Ivu Andrića ili Mešu Selimovića). Bijaše to istinsko iznenađenje i otkriće, prava riznica i duhovno blago. Svijet je u naizgled hladnu političaru sa sjevera iznenada otkrio pravog kršćanskog mistika novoga doba. Možda je ideju za naslov preuzeo od proroka Jeremije koji veli: „Postavi putokaze, podigni stupove. Dobro pazi na cestu, na put kojim si išao.“ (Jer 31,21)

POJAM MISTIKE I MISTIKA

Budući da su pojam *mistik* i *mistika* opterećeni, a često i krivo shvaćeni, treba im barem ukratko mali tumač. Riječ 'mistika' dolazi od grčkoga izričaja 'myein', a znači zatvoriti oči i usta, što će reći: ne dopustiti da u mene bilo što izvana prodire. Zatvoriti se za sve izvanjsko. To je pokušaj spuštanja u vlastitu dubinu te pretraživanja vlastita bića. Povlačenje je pak samo jedno motrište u mistici, iz toga onda treba uslijediti otvaranje prema vani, prema životu i svagdanu. Pridjev 'mističan' znači ujedno i 'tajanstven', 'upućen u tajne'. Mistika je vezana uz duboko nutarnje iskustvo Boga kao osobe, Boga kao „Ti“. U konačnici je riječ o smislu čovjekova života, istini o čovjeku te temelju cjelokupne zbiljnosti – o Bogu. U mistici se dolazi do iskustvene spoznaje Boga (Toma Akvinski veli: „cognitio Dei experimentalis“).

To se iskustvo ne može usporediti s drugim iskustvima čovjekova života. Kod mističnih iskustava osoba cijelim svojim bićem, svim svojim silama ponire i uranja u neistraživo područje. Pojedinaac se svim svojim bićem upušta u takvo iskustvo koje onda mijenja sav život. Kod svake autentične mistike imamo povlačenje u sebe te snažno iskustvo, potom ponovni povrat u svijet oplodjen tim

snažnim iskustvom Boga te posve novi odnos prema ljudima i svijetu. Kontemplacija je to koja nutarnjom snagom sili na akciju; prave kršćanske akcije nema bez kontemplacije, poniranja u sebe i Boga, a kontemplacija bez akcije ostaje bez tla pod nogama. Marija i Marta, stalno nadopunjavanje. U našem kršćanskom smislu mistika koja ne vodi u svagdan i ne odražava se tu na djelu jest stranputica. Dag Hammarskjöld je primjer(e)no živio u svomu životu duboku istinsku mistiku.

ŽIVOTNI MILJOKAZI

Njegovi životni miljokazi: Rodio se 29. srpnja 1905. u južnoj Švedskoj. Potjecao je iz plemenitaške obitelji, otac bio profesor prava, a potom upravitelj pokrajine Uppland, ministar odgoja i bogoštovlja, predsjednik švedske vlade u doba Prvoga svjetskog rata, ministar obrane, priznati stručnjak međunarodnoga prava. Nikada nije pripadao ni jednoj strani, svi su u obitelji sloveli kao konzervativci i nezavisni. Otac se uz politiku bavio i književnošću, bio je član švedske akademije za dodjelu Nobelove nagrade za književnost. Posjedovao golemu knjižnicu, imao četiri sina koji su odrastali uz snažna, dominantna oca. Sinovi su morali slijediti oca, biti najizvršniji u školi. Samo je to vrijedilo u obitelji.

Majka je bila krajnje nježna i obazriva, u njezinoj je obitelji bilo pisaca i umjetnika. Od majke je Dag naslijedio pozornost, ljubav; Dag joj je bio miljenik. Majka bila duhovno srodna i povezana s luteranskim nadbiskupom (pijetistom) Nathanom Söderblomom koji je onodobno slovio kao vodeća duhovna sila u Švedskoj, veoma zauzet u ekumenskom pokretu te mirovnim pokušajima. Dag ga je pažljivo pratio i upijao njegove ideje o mirovnim pokušajima, (spo)razumijevanju među narodima. I Söderblom je dobio Nobelovu nagradu za mir god. 1930. Bio sklon mistici, imao snažna iskustva Gospodina Isusa te je i time utjecao na mladoga Daga.

Söderblom je jednom zgodom pozvao Alberta Schweitzera, poznatoga znanstvenika i liječnika u Uppsalu. Dag je kao mladić upoznao ideje toga velikog kršćanina prošloga stoljeća (također nobelovca). Cijeloga života ostali su prijatelji i dopisivali se te razmjenjivali misli. Mladi je

Suočio se s blokovskim Hladnim ratom, utrkom u naoružanju, blokovskim podjelama. Na Zapadu tržišno gospodarstvo, na istoku planski dirigirana državna ekonomija. U vrijeme njegove službe imamo veliku dekolonizaciju svijeta, osamostaljivanje afro-azijskih kolonija, nove države na političkom zemljovidu svijeta, rat u Koreji, put u Peking 1955., kad Kina još nije bila članicom UN, kriza oko Sueza 1956., kad mu je uspjelo zaustaviti Engleze i Francuze od napada na Egipat, pobuna i gušenje ustanka u Mađarskoj protiv komunističke vlasti.

Dag studirao nacionalnu ekonomiju, filozofiju, francuski jezik i pravo. Preselio se u Stockholm, a poznavanje francuskoga jezika uvelo ga u misaoni svijet francuskoga filozofa Henrija Bergsona u čijemu djelu („Dva izvora morala i religije“) mistično iskustvo ima vrlo značajnu ulogu kao stapanje božanske i ljudske volje te kao plod toga etička odgovornost za čovjekovo djelovanje u svijetu. Potonja Dagova politička etika ima i tu svoje korijene. Bio je cijeloga života strastveni alpinist, volio svoj zavičaj, planinario. Ostao uvijek vjeran domovini, a nakon očeve smrti naslijedio je njegovo mjesto u Nobelovu povjerenstvu za književnost.

Kao mladi pravnik surađivao u vladi oko suzbijanja nezaposlenosti, sudjelovao u izradbi Švedske kao socijalne države koja je do danas uzorom drugima u Europi i cijelome svijetu, promovirao u ekonomskim znanostima, postao tajnikom državne banke, bio državni tajnik u ministarstvu novčarstva. Dokazao se da može preuzeti na sebe teške odgovornosti i obveze. Veoma malo spavao.

Svršetkom rata 1945. prebacio se na međunarodnu politiku; njegova ga vlada imenovala stalnim savjetnikom u međunarodnim novčarskim i gospodarskim pitanjima, doskora se preselio u ministarstvo vanjskih

poslova. Slovio kao „Wunderkind“ iz Švedske, ostavljao dubok dojam na međunarodnom političkom parketu. Postao kao nestranački političar zamjenik ministra vanjskih poslova jer ministrom nije mogao postati budući da nije pripadao nijednoj stranci. Činilo se kako je to bio vrhunac njegove političke karijere. Već je tada u jednom članku pisao o etici u politici ovako: „Temeljna i najnaravnija zapovijed u etici nekoga državnoga činovnika jest služiti društvu, ne stanovitoj grupi, stranci ili bilo kojim specifičnim interesima.“ Upućuje na etiku Alberta

Schweitzera, naime, „strahopočitanje pred životom“; „poštovanje svakoga pojedinoga čovjeka te njegova dostojanstva smije biti jedino mjerilo državnoga djelovanja“.

IZBOR ZA GLAVNOG TAJNIKA UN-A

Na šestoj Glavnoj skupštini Ujedinjenih naroda (1951.-52.) bio je zamjenik vođe švedskoga izaslanstva, a već iduće godine voditelj izaslanstva. Tako je stupio na međunarodnu pozornicu te je 1. travnja 1953. predložen za Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Smatrao je to prvotranjstvom šalom, svoga je oca pitao za

CIJELOGA JE SVOGA ŽIVOTA OSTAO NEŽENJA TE JE SMATRAO DA UPRAVO TO ODGOVARA SLUŽBI KOJU OBNAŠA... ŽUTI JE TISAK NABACIVAO POTVORE (INSINUACIJE) DA JE HOMOSEKSUALAC, NA ŠTO JE SAMO ZNAO ODGOVORITI: „KAD BI TOMU BILO TAKO, ONDA SE UPRAVO ZBOG TOGA NE BIH PRIHVATIO OVE SLUŽBE“. ODREKAO SE ŽENE I DJECE, ODREKAO SE I ŽIVOTNOGA DRUGA, A TO JE (S) MOGAO SAMO S RAZLOGA ŠTO JE ŽIVIO U INTIMNU PRIJATELJSTVU S BOGOM, ŠTO JE IZ BOGA CRPIO SVU SVOJU SNAGU ZA SLUŽENJE SVIJETU I ČOVJEČANSTVU.

savjet, a on mu je savjetovao da se prihvati službe. Već je 10. travnja te godine prisegnuo u New Yorku.

Cijeloga je svoga života ostao neženja te je smatrao da upravo to odgovara službi koju obnaša. Nije htio slijediti primjer svoga oca koji je zbog svoga političkog djelovanja često zanemarivao obitelj, ženu i djecu, a prema sinovima bio krajnje strog. Bio je privlačan, međutim, za njega se veli da je žene promatrao kao 'slike'. Žuti je tisak nabacivao potvore (insinuacije) da je homoseksualac, na što je samo znao odgovoriti: „Kad bi tomu bilo tako, onda se upravo zbog toga ne bih prihvatio ove službe“. Odrekao se žene i djece, odrekao se i životnoga druga, a to je (s)mogao samo s razloga što je živio u intimnu prijateljstvu s Bogom, što je iz Boga crpio svu svoju snagu za služenje svijetu i čovječanstvu.

SLUŽBA GLAVNOG TAJNIKA

Svim se silama smjesta dao na posao, kao pravnik, ekonomist, kao građanin svijeta (kozmpolit) i kršćanin. Sukladno Povelji Ujedinjenih naroda uporno se zauzimao za trajan mir u svijetu, kušao posvuda provoditi u djelo vjeru u temeljna čovjekova prava, čovjekovo dostojanstvo te vrijednost ljudske osobe, jednakopravnost svih ljudi, muškaraca i žena, svih nacija, velikih i malih. Jednostavno, Povelju je shvatio kao svoju životnu zadaću.

Suočio se s blokovskim Hladnim ratom, utrkom u naoružanju, blokovskim podjelama. Na Zapadu tržišno gospodarstvo, na istoku planski dirigirana državna ekonomija. U vrijeme njegove službe imamo veliku dekolonizaciju svijeta, osamostaljivanje afro-azijskih kolonija, nove države na političkom zemljovidu svijeta,

rat u Koreji, put u Peking 1955., kad Kina još nije bila članicom UN, kriza oko Sueza 1956., kad mu je uspjelo zaustaviti Engleze i Francuze od napada na Egipat, pobuna i gušenje ustanka u Mađarskoj protiv komunističke vlasti. Za krize u Suezu prvi put su njegovom zaslugom poslani u mirovnu misiju „plave kacige“, suočio se s krizom u Libanonu, s kaotičnim stanjem u Kongu, gdje je na kraju tragično poginuo u zrakoplovnoj nesreći god. 1961. Cijeli svijet jedno veliko krizno žarište i napetosti.

Dokora nakon preuzimanja službe preokrenuo je nutarnji ustroj Ujedinjenih naroda, agentima FBI-a onemogućio pristup u zgradu na East Riveru, prema svojoj zamisli oblikovao je meditativni prostor u samoj zgradi koji je dotada bila nalik na raznorodni kolaž religijskih simbola različitih religija. Htio je angažirati Picassa za uređenje meditativnog prostora, ali mu to nije uspjelo.

KONTEMPLATIVAC I MISTIK

Sam je prakticirao kontemplativno sjedenje, za meditativni prostor naručio je stolice u Švedskoj. Za posvetne ceremonije meditativnoga prostora (iz)rekao je između ostaloga sljedeće riječi i misli: „... Ima stvari koje svima govore istim jezikom, a vjerujemo da među njih spada i ovaj snop svjetla što pada na bljeskavu površinu ove čvrste gromadne hridi. Stoga vidimo ovdje usred ovoga prostora simbol za svjetlo s neba koje svakodnevno daruje život zemlji na kojoj stojimo. Neka to mnogima postane znamenom za svjetlo duha koje daruje život materiji.“ U tomu je prostoru Dag meditirao posljednji put u noći prije svoga leta u Kongo, a za taj meditativni prostor naručio je i natpis s riječima: „Ovaj je prostor posvećen miru i svima koji svoj život posvećuju miru. Ovo je prostor za sabranost i tišinu gdje riječ ima jedino snaga misli.“

Njegovo je zauzimanje za taj meditativni prostor samo prenosnica prema njegovu duhovnom dnevniku „Znakovi na putu“. Iz toga se duhovnoga dnevnika mogu preuzeti njegova nutarnja motivacija za osobni život i djelo. Nakon Dagove smrti taj je dnevnik pronađen uz popratno pismo prijatelju bez nadnevka (Leifu Belfrageu). Njemu prepusta sudbinu dnevnika, (za)bilješki, koje su zapravo za auktora - kao što i sam piše - neke „vrsti bijele knjige vlastitih dvogovo-

ra, razgovora i pregovora sa samim sobom i s Bogom.“ Da bismo auktora zbilja upoznali i da bismo shvatili njegov život, on sam piše: „Jedini moj pravi profil koji se daje oslikati i nacrtati odaju ove bilješke.“ Nu, budući da je on te bilješke pisao samo za sebe, mnogo je toga teško shvatljivo bez poznavanja povijesnih okolnosti i događaja u njegovu životu, a to se ne spominje. On promišlja svoje uspjehe i poraze, napade i klevete svojih protivnika i tiska u kodiranu obliku. K tomu pridolazi i zgusnutost načina izražavanja te veoma uzvišeni i njegovani jezik. Čitajući njegove *Znakove na putu* čovjek istinski stječe uvid u veliku osobu i njezine najintimnije osjećaje. Ima tu pjesama, molitava, misli o smislu života, o vlastitim zadaćama, zatim je tu i mnoštvo navoda srednjovjekovnih mistika – napose od Meistera Eckharta, Ivana od Križa, Tome Kempenca, J. Taulera.

VJERA I MISTIKA

U duhovnom dnevniku susrećemo stalno natuknice 'žrtva' i 'smrt'. Još se kao student trudio oko čistoće i iskrenosti, otvorenosti u svome životu; borio se sa samoćom u kojoj je živio. Budući da je bio sin istaknutoga političara koji je uvodio u vrijeme rata racionalizaciju hrane, bio je od školskih kolega šikaniran, zlostavljan. Stalno govori kako šutnja treba prethoditi svakomu djelu i zajedništvu s ljudima. Piše: „Kako bi ti htio sačuvati sposobnost slušanja, ako sam nikada ne slušaš: Smatraš posve naravnim kako Bog treba imati vremena za tebe, dok misliš da ti sam ne moraš imati vremena za Boga... Što budeš vjernije osluškivao sebe unutra, bolje ćeš čuti što se događa oko tebe. Samo onaj tko sluša, sposoban je i govoriti.“

Istodobno Dag razmišlja o Bogu i kršćanskoj vjeri. Za njega je teška obmana i zabluda vjera kao praznoborenje, vjera u smislu 'smatrati nešto istinitim'. „Bog nije nekakva obična ili jednostavna formula“, nego „kad pogledamo sami sebi oči u oči – onda se iznad nas podiže Bog kao moćna zbilja, onkraj svih raspi i svih 'osjećaja'“. Prava je vjera zapravo „intuicija koju stječemo slijedeći uzmičuće svjetlo nutrine“. I nastavlja: „Naša najintimnija stvarateljska volja sluti kako je u suglasju s drugima, čuti svoju vlastitu univerzalnost – te tako otvara put

do spoznaje one sile, koje je ta ista volja samo iskra u nama samima.“ To će reći, božanska je sila poput iskrene, varnice već u nama, i ona se daje spoznati samo s pomoću same sebe. Istodobno doživljava i 'univerzalnost' kao povezanost sa svima, sa svim stvorenjima, s cijelom prirodom.

Tu Dag govori iz svoga vlastitoga mističnog iskustva te spoznaje Boga u suzvučju sa svim velikim misticima te životnim načelima jednoga Alberta Schweitzera. Izvor nemira u svijetu valja tražiti u činjenici što su ljudi izgubili povezanost s jedinom zbiljnošću, s Bogom, te time i sa svim ostalim stvorenjima i sa samom prirodom. Korijen tomu jest u nemiru pojedinca. Stoga se mora mijenjati čovjekov stav i raspoloženje. To je Isus već tako jasno izrekao u Govoru na gori, u blaženstvima, prema kojima će 'krotki i mirotvorci baštiniti zemlju'. Tu imaju svoje ishodište politička i životna etika A. Schweitzera i Daga Hammarskjölda.

BOG U ISUSU KRISTU - NADMOĆNA ZBILJNOST

Vrijedi upamtiti sljedeće zapažanje što ga je unio u svoj dnevnik god. 1950: „Bog ne umire onoga dana kad mi više nismo kadri vjerovati u osobnoga Boga, nego mi umiremo onoga dana i od onoga dana otkad naš život nije više prožet trajno novim sjajem onoga čuda, onim izvorima svjetla onkraj svakoga (raz)uma“. U osobnome odnosu prema Isusu Kristu silno mu je pomoglo čitanje na njemačkom jeziku djela o Isusu Kristu A. Schweitzera.

Isus mu je postao uzorom koga treba nasljedovati želi li čovjek živjeti svoj život odgovorno pred Bogom i u službi čovjeka. Uzor mu je bio i A. Schweitzer koji je zanemarujući blistavu sveučilišnu karijeru te se zaputio u afričku prašumu služiti najsiromašnijima i bolesnima, nasljeđujući Isusa Krista. Mogao je birati sveučilišnu katedru na bilo kojemu teološkom fakultetu u Njemačkoj ili Francuskoj. Međutim, Schweitzer je povukao jedini ispravni zaključak nakon teološkoga studija – slijediti Gospodina do kraja, u sebedarju, liječeći najzapuštenije i najsiromašnije, u afričkoj prašumi. U Isusu Kristu vidi Hammarskjöld objavu samoga Boga, osjeća se bratom Isusa Krista, osobe koja je uspravno išla svojim zacrtanim putem, ne tražeći ni od koga pomoć ili sućut, imajući pred sobom samo konačni i jasni cilj, proslavu Boga. Promišljajući Isusov put stavlja u isto surječje često i svoj vlastiti put kroza život.

U sljedećem broju: *Tamna noć duše*

U ISUSU KRISTU VIDI HAMMARSKJÖLD OBJAVU SAMOGA BOGA, OSJEĆA SE BRATOM ISUSA KRISTA, OSOBE KOJA JE USPRAVNO IŠLA SVOJIM ZACRTANIM PUTEV, NE TRAŽEĆI NI OD KOGA POMOĆ ILI SUĆUT, IMAJUĆI PRED SOBOM SAMO KONAČNI I JASNI CILJ, PROSLAVU BOGA. PROMIŠLJAJUĆI ISUSOV PUT STAVLJA U ISTO SURJEČJE ČESTO I SVOJ VLASTITI PUT KROZA ŽIVOT.

Carlo Acutis rođen je 3. svibnja 1991. u Londonu u kojem su tada živjeli i radili njegovi roditelji – otac Andrea Acutis i majka Antonia Salzano. Nedugo poslije Carlova rođenja, obitelj se preselila u Milano.

Carlo je već kao dijete bio vrlo odan štovanju Majke Božje i redovito je molio krunicu u znak vlastite privrženosti njoj. Nakon prve pričesti, koju je kao sedmogodišnjak primio u samostanu Sant'Ambrogio ad Nemu u Milanu, svakodnevno je nazočio svetoj misi i primao sakrament svete pričesti te uvijek prije ili poslije mise neko vrijeme provodio u molitvi i duhovnim razmišljanjima ispred tabernakula. Jednom tjedno se ispovijedao. Svi koji su ga poznavali, znali su za njegovu osobitu strast prema računalima: istražio je više od 136 priznatih euharistijskih čuda koja su se dogodila tijekom povijesti u različitim zemljama te je izradio njihov virtualni muzej, a njegova je izložba euharistijskih čuda poslije njegove smrti obišla svih pet kontinenata. U srpnju 2018. papa Franjo ga je proglasio slugom Božjim, a u veljači 2020. godine Kongregaciji za proglašenje svetima odobrio dekret za proglašenje blaženim.

Početak listopada 2006. Carlu je dijagnosticiran agresivni oblik leukemije, od posljedica koje je 12. listopada u dobi od 15 godina i preminuo. Sve do smrti zadržao je duboku pobožnost euharistiji, a vlastite je bolesničke patnje prinio kao žrtvu za papu i svetu Katoličku crkvu. Godine 2007. o Carlovu je životu objavljena i knjiga pod nazivom „Eucaristia. La mia autostrada per il cielo“ (hrv. „Euharistija – moja autocesta za nebo“).

Benedetta Capelli

UZOR JAKOSTI

U Asizu, gradu blagoslovljenom životom svetoga Franje, 10. listopada blaženim je proglašen Carlo Acutis, mladić koji je s Isusom imao poseban osobni, intimni, duboki odnos, kako je rekao kardinal Agostino Vallini, papinski izaslanik za baziliku svetoga Franje i svete Marije od Anđela u Asizu, u propovijedi na misi slavljenj u Gornjoj bazilici. Njegov će se spomendan slaviti 12. listopada, na dan njegova rođenja za nebo.

Kardinal Vallini se u propovijedi osvrnuo na život tog mladića koji je 2006. godine, kada je imao samo 15 godina, preminuo od leukemije. Upitao se što je to bilo posebno kod tog mladića, iako je bio kao svi njegovi vršnjaci, osim što se kod njega isticalo posebno zanimanje za Internet, put – kako je istaknuo papa Franjo u apostolskoj pobudnici *Christus vivit* – za prenošenjem evanđelja, za prenošenje vrijednosti i ljepote.

Velika je bila njegova ljubav prema Gospodinu, njegovu Prijatelju, Učitelju i Spasitelju, izvoru njegove snage kako bi drugima mogao pružiti još više ljubavi i činiti im dobro. Imao je dar, privlačio je druge, i uzimali su ga kao uzor – napomenuo je kardinal te objasnio – Slika trsa i mladice vrlo rječitno pokazuje koliko je kršćaninu potrebno živjeti u zajedništvu s Bogom. Njegova je snaga upravo u tomu, u osobnom, intimnom, dubokom odnosu s Isusom, te u euharistiji koja je najviši trenutak njegova odnosa s Bogom.

Zažaren ljubavlju prema Kristu, Carlo je postao navjestitelj evanđelja prije svega primjerom života; druge je vodio Isusu svjedočeći ono u što je vjerovao, pa i onda – istaknuo je kardinal Vallini – kada je nailazio na nerazumijevanje, prepreke, a katkada je čak bio ismijavan zbog svoje ustrajne zaštite svetosti obitelji, te svetosti života pred pobačajem i eutanazijom.

Carlo je snažno osjećao potrebu pomoći ljudima da otkriju da nam je Bog blizu te da je lijepo biti s Njim i uživati u Njegovu prijateljstvu i Njegovoj milosti. Rabio je sva sredstva kako bi prenio tu duhovnu potrebu, uvjeren da je internet prostor dijaloga, poznavanja, razmjene, uzajamnoga poštovanja, koji valja rabiti odgovorno, ne postajući njegovi robovi te odbijajući digitalni bulizam – napomenuo je kardinal.

Molitva i poslanje dva su obilježja herojske vjere blaženoga Carla Acutisa, koja ga je tijekom njegova kratkog života dovela do pouzdanja u Gospodina u svakoj prilici, a posebno u najtežim trenutcima. Bolest je udarac koji je primio od života, ali za njega je ona i prigoda da svoje trpljenje prikaže Gospodinu za Papu i za Crkvu.

Novi je blaženik uzor jakosti, izvan svakog oblika kompromisa, svjestan da je, kako bi ostao u Isusovoj ljubavi, potrebno konkretno živjeti evanđelje, i pritom, ako je potrebno, čak ići protiv struje – rekao je kardinal. To je za njega značilo brinuti se o siromašnima, samim i napuštenim starijim osobama, beskućnicima, invalidima i osobama koje društvo stavlja na rub i koje skriva. To je za njega značilo brinuti se tako o Isusovu licu.

Život tog 15-godišnjaka pokazuje da je moguće proći put svetosti, ponajviše kada je čovjek mlad i odlučan u tomu da ne traži zadovoljstvo samo u prolaznim uspjesima, nego u vječnim vrijednostima na koje Isus upućuje u evanđelju, a to znači staviti Boga na prvo mjesto, u nevažnim i važnim trenutcima života, te služiti braći, posebno posljednjima – istaknuo je kardinal Vallini.

MIRTA MILETIĆ

Nebo je naš cilj!

Kada je blaženi Carlo Acutis, petnaestogodišnji dječak koji je nedavno proglašen blaženim, saznao za svoju neizlječivu bolest, nije pao u depresiju i očaj. Rekao je kako svo trpljenje želi prikazati za Papu i Crkvu. Rekao je i kako želi „preskočiti“ čistište i ići ravno u nebo. Takav stav pred smrću doista oduševljava i poziva i nas na preispitivanje vjere u vječnost.

Mjesec studeni je poziv na promišljanje o smrti i onome što nas čeka nakon smrti. Vjeruješ li doista u vječnost? Živiš li tako da te sutra Gospodin može pozvati k sebi? Ili odgadaš svoje istinsko obraćenje? Razmisli postoje li stvari ili osobe za koje si trenutno prilijepljen? Ti si stvoren za nebo! Ovo je samo prolazna stanica. Imaj to na umu često!

Danas se i u vjerničkim krugovima rijetko razgovara o vječnosti. Takav se govor predstavlja kao pretjerivanje ili fanatizam. Često i iz vjerničkih usta progovara navezanost na ovozemaljsko, plemenito, ali ipak na ovozemaljsko. Grčevito se držimo za vlastite projekte i planove, uspjehe, talente. Ponekad su to i dobri planovi za našu Crkvu, župnu zajednicu. Ponekad naglašavamo formu, vanjštinu. Želimo da nas se prepoznaju i vidi kao vjernike. Paše nam mjesto u župnom pastoralnom vijeću, pjevačka uloga u župnom zboru ili pripadanje nekoj molitvenoj zajednici.

Zaista to sve nije loše, no ako je to sve od našeg pripadanja Isusu, onda nije dobro ni dovoljno. Isus treba tebe, tvoje srce, želi biti na prvom mjestu u tvom životu. Treba biti oprezan da nam stvorenja ili stvoreno ne zaklone pogled prema Stvoritelju. Događa se da sebi umirujemo savjest, tepajući si kako smo ipak bolji od nekih drugih ili kako ipak nešto radimo za Crkvu bez istinskog susreta s Isusom. Bez očajničkog vapaja: „Sine Davidov, smiluj mi se!“ Bez razumijevanja da je vjera dar! Bez srca koje gori za susretom s Njim u euharistiji i ispovijedi. Bez poniznosti! Kada Gospodin pokuca na vrata hoćemo li mu se spremno odazvati, kao blaženi Carlo, u bilo kojoj godini života ili život-

noj situaciji? Ili ćemo u očaju i depresiji napustiti ovozemaljski život?

Cijeli naš život je priprema za najvažniji susret. O tom trenutku valja često meditirati i uskladiti život prema cilju kojem idemo. Kršćanski hod ima cilj. Ne živimo za trenutne užitke jer nas ionako ne čeka ništa. Mi smo povlašteni jer se naš život smrću samo nastavlja i preobrazuje. Vjerujem da oni koji prisno surađuju s Gospodinom znaju i osjećaju kada će ih Gospodin pozvati. To je nutarnji zov koji osjeća duša povezana sa svojim Stvoriteljem. Pročitala sam da je blaženik s početka teksta par mjeseci prije smrti rekao kako

Vjerujem da oni koji prisno surađuju s Gospodinom znaju i osjećaju kada će ih Gospodin pozvati. To je nutarnji zov koji osjeća duša povezana sa svojim Stvoriteljem. Pročitala sam da je blaženik s početka teksta par mjeseci prije smrti rekao kako je njegova sudbina umrijeti. Unatoč svojoj mladosti, razigranosti i vjerojatno mnogim dobrim planovima, osjećao je da se Gospodin približava. Taj zov može osjetiti samo onaj tko jako ljubi Gospodina i ima čisto srce.

je njegova sudbina umrijeti. Unatoč svojoj mladosti, razigranosti i vjerojatno mnogim dobrim planovima, osjećao je da se Gospodin približava. Taj zov može osjetiti samo onaj tko jako ljubi Gospodina i ima čisto srce.

Na taj se zove može spremno odazvati onaj tko zna da je njegov cilj nebo i kako je ovdje samo prolaznik. Valja nam često razmišljati o nebu, željeti nebo. Treba željeti živjeti sveto, to je naša odluka unatoč našim manama i padovima. Biti pravi kršćanin ne zahtjeva obrazovanje! To je stvar srca. Kaže Fulton Sheen kako *dijete koje u školi kaže vjeroučiteljici da ga je Bog stvorio, da ga je stvorio da upozna, ljubi i služi Bogu, i bude zauvijek sretno s njim u vječnosti zna više i više je obrazovano od svih profesora*. Postoji ono „što oko ne vidje, i uho ne ču i u srce čovječje ne ude“ (1Kor 2,9).

To je Gospodin pripremio onima koji ga ljube. Dakle sve je stvar našeg srca. Koliko ga ljubimo? Koliko mislimo na Njega? Koliko nam je stalo? Koliko mu želimo ugoditi svojim životom? Koliko smo mu zahvalni?

Sve ćemo to donijeti Gospodinu kada ga susretamo. Gospodin će susresti ono što doista jesi. Ne ono što drugi misle o tebi, ni ono što ti misliš da jesi. Ono si što jesi ne po svojim osjećajima, sviđanjima ili nesviđanjima nego po svojim izborima. Odluke koje donosimo slobodnom voljom zanimat će našeg Gospodina. Neka nam ovo promišljanje pomogne zauzeti ozbiljnije kršćanske stavove i oduševi nas za vječnost. Neka nam u tome naša nebeska Majka bude putokaz i pomoćnica.

Poljski biskupi pozdravili presudu Ustavnoga suda o zabrani pobačaja bolesnog djeteta

Poljska biskupska konferencija pozdravila je odluku poljskoga Ustavnog suda kojom se jedna od odredbi Zakona o pobačaju koji je na snazi od 1993. godine označila neustavnom. Riječ je o odredbi vezanoj uz selektivni pobačaj na temelju procjene o mogućoj malformaciji ploda. Ostale dvije odredbe – pobačaj dopušten u slučaju silovanja, incesta ili ugroze majčinog zdravlja/života i dalje su na snazi.

Sa 11 glasova za i 2 protiv poljski Ustavni sud presudio je 22. listopada da dobrovoljni prekid trudnoće zbog teških malformacija fetusa krši Ustav. Presuda je uslijedila kao odgovor na žalbu koju je 2019. podnijelo 119 zastupnika, a prema kojoj zakon krši ustavna načela koja štite život svakog pojedinca. Sudci su donijeli odluku o protuustavnosti odredbe jer krši tri članka Ustava, između ostalog onaj o pravu na život (čl. 38).

Katolička Crkva u Poljskoj i vladajuća stranka Pravo i pravda, koja je 2019. godine ponovno predložila provjeru ustavnosti zakona o pobačaju, izrazile su svoje zadovoljstvo ovom odlukom. S druge strane, u Varšavi i drugim gradovima Poljske u četvrtak 22. listopada oporbene stranke okupile su se na prosvjedima protiv zabrane pobačaja u slučajevima malformacija ili bolesti fetusa, smatrajući da to znači potpunu zabranu pobačaja u Poljskoj, jer će on sada biti dopušten samo kada je u pitanju zločin silovanja ili incesta ili ugroženog života majke.

Predsjednik Poljske BK nadbiskup Stanislaw Gadecki u četvrtak je ocijenio da je riječ o „povijesnoj zakonskoj promjeni“, koja potvrđuje da je pojam „života koji nije dostojno živjeti“ u potpunju suprotnosti načelu demokratske pravne države. Prisjećajući se riječi svetog Ivana Pavla II., prema kojem se demokracija i dobrota društva mjere prema njihovom odnosu prema najslabijima.

Primanje u postulaturu Hercegovačke franjevačke provincije

U postulaturu Hercegovačke franjevačke provincije u nedjelju 18. listopada primljena su sedmorica ovogodišnjih kandidata.

To su Luka Bešlić (župa Posušje), Ante Dodig (župa Seonica), Josip Jelinić (župa Humac), Josip Jezidžić (župa Humac), Davorin Krtalić (župa Cim), Danijel Miličević (župa Čerin) i Mirko Rajič (župa Čeljevo). Kandidate je predstavio odgojitelj postulanata fra Iko Skoko, a provincijal fra Miljenko Šteko ih je primio u postulaturu. Postulatura je kandidatima neophodna etapa kao primjerena priprema za novicijat.

Papa odlučio da kardinal Puljić nastavlja sa službom

Papa Franjo je u četvrtak 29. listopada poslao kardinalu Vinku Puljiću pismo u kojemu ga obavještava da ostaje na mjestu vrhbosanskog nadbiskupa „dok se drukčije ne odluči“.

Prema ustaljenom načinu crkvene korespondencije, Sveti Otac je nakon što mu je vrhbosanski nadbiskup, navršivši 75 godina života 8. rujna 2020. predao „odreknucé od službe“ (usp. Kan 401 § 1.), odgovorio da kardinal Vinko nastavlja sa službom *donec aliter provideatur* – „dok se drukčije ne odluči“. Papin odgovor išao je redovitim putem preko Apostolske nuncijature u Sarajevu, kao i kardinalov podnesak odreknucé.

U svome osvrtu za Katolički tjednik kardinal Puljić je kazao: „Nakon što sam prema propisu Zakonika kanonskoga prava, ponudio Papi svoju ostavku, šalio sam se da vidim tko će prije reagirati: dragi Bog ili Papa. Evo, Sveti Otac je prije reagirao i na tome mu zahvaljujem. Ja sam spreman za Crkvu raditi dok me služi zdravlje.“

Kardinal Schönborn pozvao na molitvu za žrtve terorističkoga napada u Beču

Bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn u povodu simultanih terorističkih napada u ponedjeljak navečer 2. studenoga u središtu Beča poručio je da ništa ne može opravdati slijepo nasilje.

Kardinal Schönborn istaknuo je da u dramatičnim trenucima zajedno s mnogima koji su putem medija pratili tragična događanja u srcu Beča moli za žrtve napada i snage sigurnosti te da se krvoproliće ne nastavi.

U izjavi kardinal je istaknuo da ga je duboko potreslo ono što se događalo u njegovoj blizini, rekavši da su ga pucnjevi u blizini sinagoge podsjetili na napad na židovski hram godine 1981.

Što god da je u pozadini atentata, jasno je da se slijepo nasilje ničim ne može opravdati, istaknuo je kardinal Schönborn.

Pakistanski kršćani traže zakon protiv prisilnih obraćenja

Prisilno obraćenje u Pakistanu je postalo sredstvo progona kršćana i manjina, ističe predsjednik Nacionalne kršćanske stranke Shabbir Shafqat.

U Pakistanu je još jedna maloljetna kršćanka oteta i prisiljena udati se za muslimana. Arzoo Masih, 13-godišnja djevojčica, nestala je 13. listopada dok se igrala ispred svog doma u Karachiju. Roditelji, koji su bili odsutni za vrijeme nemilog događaja, podnijeli su prijavu mjesnoj policijskoj postaji koja je pak predočila dokumente prema kojima je mlada žena 'slobodno' sklopila brak s muslimanskim državljaninom i prešla na islam. Dokumenti, zbog kojih brak i obraćenje vrijede, lažno svjedoče punoljetnost trinaestogodišnjakinje. U Pakistanu su, naime, zabranjeni brakovi prije navršene 18. godine života, a otmice se također kažnjavaju smrtnom kaznom. Oštru osudu tog nedvojbeno prisilnog braka izrazio je Shabbir Shafqat, predsjednik Nacionalne kr-

šćanske stranke, ističući da je prisilno obraćenje u Pakistanu postalo sredstvo progona kršćana i manjina. Moramo zauzeti jedinstveno stajalište protiv otmice djevojčice Arzoo, poručio je. Otmice maloljetnih pripadnika vjerskih manjina i brakovi s muslimanskim državljanima danas su uobičajena praksa u Pakistanu. U ožujku ove godine, nakon slučajeva dviju hinduističkih djevojčica, pakistanska Komisija za ljudska prava pozvala je vlasti pokrajine Sindh da prisilna obraćenja proglašuju nezakonitima, ističući da su prečesto predstavljena kao dobrovoljna. Gruba je stvarnost da se obraćenja ne smatraju zločinom, a još manje problemom koji bi se trebao ticati javnog mišljenja, istaknuli su članovi Komisije.

Australski katolički i anglikanski nadbiskupi protiv prijedloga novoga zakona o eutanaziji

Katolički nadbiskup Mark Coleridge i anglikanski nadbiskup Phillip Aspinall u zajedničkom su priopćenju izrazili veliku razočaranost i zabrinutost zbog najave laburističke premijerke Palaszcuk, da će u slučaju pobjede na izborima uvesti novi zakon o potpomognutom samoubojstvu – eutanaziji.

„Riječ je o razvoju događaja koji je vrlo razočaravajući“, rekao je nadbiskup Coleridge. „Katolička Crkva se snažno protivi potpomognutom samoubojstvu te traži pristup palija-

tivnoj skrbi visoke kvalitete za sve, poštovanje prema pacijentu, zaštitu ljudskog dostojanstva te naravno kraj života. Nitko nije moralno prisiljen trpjeti nepodnošljivu bol, nitko se ne smije osjećati teretom za druge te da njegov vlastiti život ne vrijedi ništa“, istaknuo je nadbiskup. „Zbog toga je pravo svakog građanina Queenslanda imati pristup kvalitetnoj palijativnoj skrbi prije nego Parlament ozakoni eutanaziju“, napomenuo je nadbiskup. „Doista, ona zasigurno nije nešto o čemu treba žuriti, a još manje u ovakvom trenutku u kojem samoubojstvo predstavlja državni problem.“ Nadbiskup je zatim naglasio kako su temelji Vladine izborne kampanje, potpomognuto samoubojstvo i zatvaranje granica, zapravo u međusobnom proturječju jer jedan ugrožava život, dok drugi ima za cilj zaštititi ga.

Brazil: Organizacija koja promiče pobačaj ne smije se nazivati katoličkom

U Brazilu je drugostupanjski sud u São Paulu u četvrtak 29. listopada naložio nevladinoj organizaciji „Katolici za pravo odlučivanja“ (Católicas pelo Direito de Decidir) koja se zalaže za pobačaj, uklanjanje katoličkog predznaka iz imena.

Sudac Jose Carlos Ferreira Alves u presudi je utvrdio da postoji radikalna nepojivost između vrijednosti koje oduvijek promiče Katolička Crkva i onoga za što se zalaže dotična organizacija.

Sudac je također naglasio da „Katolici za pravo odlučivanja“ nema odobrenje za upotrebu katoličkog imena, što zahtijeva Zakonik kanonskog prava. Organizaciji je zapriječena dnevna novčana kazna od približno 175 američkih dolara (oko 1132 kune) ako nastavi koristiti riječ „katolici“ u svom imenu.

Odluka je rezultat tužbe koju je podnio brazilski Don Bosco Center for Faith and Culture Association, a njihov predsjednik izjavio je da je Crkva uvijek jasno osuđivala pobačaj kao težak grijeh protiv pete Božje zapovijedi „Ne ubij!“, te da je uporaba katoličkog imena bila u svrhu subverzije i stvaranja konfuzije među ljudima.

U presudi je sudac Ferreira Alves istaknuo da donesenom odlukom nije ugrožena sloboda govora, već je zaštićeno pravo na ime i spriječena njegova zloupotreba u svrhu manipulacije društvom.

U Brazilu su legalni pobačaji dopušteni samo u tri slučaja: trudnoće koja je posljedica silovanja, u slučaju rizika po život trudnice i anencefalije fetusa.

„Katolici za pravo odlučivanja“ nastala je 1993. kao izdanak američke nevladine organizacije „Katolici za izbor“ (Catholics for Choice) koja je oformljena početkom 1970-ih i koja je sudjelovala u pripremanju terena za donošenje odluke Roe protiv Wade nakon koje je u SAD-u počinjeno više 60 milijuna pobačaja.

„Katolici za izbor“ i sestrinske organizacije dosad su financirali Rockefeller Foundation, Ford Foundation i Playboy Foundation, inače poznati kao redoviti donatori najveće proabortivne organizacije Planned Parenthood koja je osobito aktivna među siromašnim i crnačkim svjetskim stanovništvom.

MILE MAMIĆ

INKARNACIJA, INKORPORACIJA I HRVATSKE ZAMJENE

Za pojam „tijelo“ u najširem smislu postojala je u starozavjetnome hebrejskom jedna riječ *bāsār*. Grčki je za taj pojam imao dvije riječi: *sōma* i *sárks*. Tako je i u latinskom: *corpus* i *caro*. U jezikoslovlju je poznato kad za isti pojam postoje dvije riječi, njihovo se značenje počinje razlikovati: barem stilska vrijednost tih dviju riječi ne će biti jednaka. Tako se je zbivalo i s tim parovima riječi u grčkome i latinskom jeziku: Tako je grčka riječ *sōma* i latinska *corpus* bila stilski neutralna, riječi *sárks* i *caro* bile su stilski obilježene, i to uglavnom negativno: one dobivaju grješne, požudne konotacije. Evandelist Ivan (1, 14) i Pavao (posvuda) u uporabi tih riječi potpuno su dosljedni. Zanimljivo je da oba za činjenicu da je Sin Božji u krilu Djevice postao čovjekom uzimaju negativno obilježenu riječ: *sárks* i *caro*. Na temelju toga nastala je kasnije u latinskom jeziku učena, stručna riječ, imenica *incarnatio* i glagol *incarnare* i glagolski pridjev pasivni *incarnatus*. Od toga je u hrvatskom nastao europski *inkarnacija*, *inkarnirati*, *inkarniran*. Stilski neutralna latinska riječ *corpus* upotrebljavala se u stilski neutralnom ili u pozitivnom značenju. I od nje su nastali europski *inkorporacija*, *inkorporirati*, *inkorporiran*, ali njihovom značenju nema veze s događajem da je Sin Božji postao čovjekom. Zato *Hrvatska enciklopedija* za riječ *inkorporacija* kaže: „Pritjelovljenje, pripajanje, uključivanje, spajanje u jednu cjelinu ili neki širi sustav (npr. novih teritorija u državno područje, ili manjih područja u veće...)“ (www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27478) *Hrvatska enciklopedija* za europski *inkarnacija* kaže: „U kršćanstvu, temeljna i središnja vjerska istina o utjelovljenju Sina Božjega, druge božanske osobe, koja postaje čovjekom, Isusom Kristom, uzimajući ljudsko tijelo i ljudsku dušu.“ (www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27469)

Moglo bi se reći da je hrvatski jezik siromašniji od grčkoga i latinskoga, gdje su postojale, kako smo vidjeli, dvi-

je riječi za pojam „tijelo“. Oni u tom kontekstu imaju stilski obilježenu riječ *sárks* i *caro*. U nazivu *inkarnacija* temeljna je latinska riječ *caro*. Je li to *tijelo*? Je li *inkarnacija* utjelovljenje? Na to pitanje pokušava odgovoriti *Rječnik biblijske teologije*. On u ovom smislu ima natuknicu PUT i obrađuje je u sedam stupaca. Ima i natuknicu TIJELO, koju također obrađuje u sedam stupaca. Pod TIJELO u prvom odjeljku TIJELO I PUT navodi: „Dok za oznaku tijela i pūti u SZ služi jedan izraz (*bāsār*), u NZ ih možemo označiti dvjema (!) različitim nazivima: *sárks* i *sōma*; tu lučenje dobiva svoju punu vrijednost tek s tumačenjem vjere.“ Malo zatim pod Dostojanstvo tijela kaže: „Kao i u većini jezika, tijelo često označuje istu stvarnost kao i pūt: tako se Isusov život mora očitovati jednako u našem tijelu kao i u našoj pūti (2 Kor 4, 10 i sl) ... sav čovjek se naime izražava kroz jedno i drugo.“ Ali dodaje da Sveti Pavao „propadljivost i nestalnost čovjekovu, sve što je čisto ljudsko, osobito grješni život, sve to on ne pripisuje tijelu nego pūti.“ Svi se slažu da su *tijelo* i *pūt* u temeljnom značenju istoznačnice, samo što *put* dobiva i negativne (grješne, požudne) konotacije.

Je li postojala i postoji li doista danas riječ *put* za lat. *caro*? U božićno vrijeme pjevali smo: „Ljubav Božja prevelika primi pravu **put** čovjeka“ (Oj pastiri, čudo novo). Poznat vam je zacijelo i ovaj stih: „Tvoje sveto **upućenje** nek nam bude na spasenje.“ Što znače te masno označene riječi? Je li vam poznata riječ *puten(i)* i *putenost*? Gornju bismo rečenicu mogli preinačiti ovako: Isus primi **pravu put** čovjeka. On je postao čovjek, tj. primio je čovječju, ljudsku *put*. To je *upućenje*. Isus je rekao za sebe da je on „**Put**, Istina i Život.“ (Iv 11, 25). Ali ovdje je u pitanju neka druga imenica ženskoga roda – *put*, g. *puti*. U starijem hrvatskom jeziku postojala je imenica ženskoga roda **put**, g. *puti*, prema staroslavenskom jeziku. I od nje je postojao glagol *uputiti (se)*, glag. pridjev *upućen* i glag. imenica *upućenje*. Pridjev je *puten(i)*, imenica *putenost*. Zavirimo li u veliki Akademijin Rječnik, naći ćemo 4. PUT, *pūt*, *pūti* f. „*meso, tijelo; koža, boja kože; spol, spolni organ; tjelesno srodstvo*.“ U tim ili sličnim značenjima nalazi se u svim slavenskim jezicima. Dolazi od staroslavenskog *рѣтъ* „meso, tijelo, koža, boja kože, krvno srodstvo“. U većini spomenutih značenja riječ *put* obilno je potvrđena u hrvatskoj tradiciji od 13. stoljeća.

Svi se slažu da imenica muškoga roda *put* ima dugosilazni naglasak, ali se u naglasku imenice ženskoga roda *put* ne slažu. Nekima je kratkosilazni naglasak, možda i zato da bi se razlikovala od jednakopisne imenice muškoga roda.

Neki jezici prema grčkome *sárks* i latinskom *caro* imaju riječ koja izravnije odgovara riječi „meso“. Tako je npr. njem. za lat. *caro* imao *Fleisch*, a za lat. *incarnatio* – *Fleischwerdung* (ili običnije: *Menschwerdung*). Kako je i njemački jezik služio kao uzor pri obogaćivanju hrvatskoga jezičnog fonda, mogli smo i mi tako imati niz: *meso, umesoviti se, umesovljen, umesovljenje* ili *čovjek, učovječiti se, učovječen, učovječenje*. Ta druga tvorenica u njemačkom (*Menschwerdung*) utjecala je

da se u hrvatskoj kajkavskoj tradiciji pojavi riječ *včlovečiti (se)*, *včlovečen*, *včlovečenje*. U starijem hrvatskom kajkavskom jeziku riječ človek bila je običnija nego čovek.

Moglo bi se činiti da u euharistijskom kontekstu bolje odgovara riječ *meso* kao objekt uz prijelazni glagol *jesti*. „Uzmite i jedite...“ Isus je rekao: „Ja sam kruh živi koji je sišao s neba. Ako tko jede od ovoga kruha, živjet će zauvijek. Kruh koji ću ja dati jest tijelo moje – za život svijeta.“ (Iv 6,51). Isus govori o pravom jelu, pravoj hrani za život vječni. Jest prilika kruha i jedemo ga, ali vjera nam kaže: To je tijelo Kristovo, Isus Krist, Bog i čovjek. Svi smo mi od krvi i mesa. I on je bio. Imao je i tijelo, i meso, i srce, i krv i kosti ljudske da bi cijeloga sebe mogao žrtvovati Ocu za spasenje ljudi. Latinski u tom kontekstu ima riječ *corpus*. I drugi jezici, pa tako i hrvatski, imaju običniju riječ u smislu „tijelo“. Dajući prednost riječi *tijelo* u euharistijskom kontekstu, želi se istaknuti cjelovitost Kristove osobe. „Jeo jedan, jelo trista, svatko prima svega Krista.“ – kako kaže sveti Toma Akvinski. Poznato je da su zato kršćane optuživali za kanibalizam. U hrvatskoj štokavskoj tradiciji, koja je uzeta kao osnovica za hrvatski književni jezik, za latinsku riječ *incarnatio* imali smo od davnine (13. st.) kroz nekoliko stoljeća riječ *upućenje* (starije i obilnije potvrđeno) i *utjelovljenje* (novije). U starijem hrvatskom jeziku prema lat. *caro, incarnare, incarnatio, incarnatus* imali smo dobro potvrđen niz naziva: *put, uputiti se, upućen, upućenje*. Tom nizu pridružio se i noviji niz: *tijelo, utjeloviti se, utjelovljen, utjelovljenje*. Ta dva niza dugo su supostojala u hrvatskoj jezičnoj tradiciji i obilno su potvrđena.

Zanimljivo je da se u hrvatskome jeziku u novije vrijeme daje prednost novijem nizu: *tijelo, utjeloviti se, utjelovljen, utjelovljenje*, a stariji niz: *pūt, uputiti se, upućen, upućenje* potiskuje se, udaljujući se time od grčkoga, latinskog, pa i pavlovskog predloška. Zato današnjim govornicima hrvatskoga jezika riječ *put* znači „koža; boja kože“.

Nazivi starijega niza u prvotnom značenju ipak se pojavljuju u starijim pjesmama koje se i danas pjevaju. Je li na nestanak toga niza u hrvatskom jeziku utjecala činjenica da postoji druga imenica *put* muškoga roda od koje se neke izvedenice podudaraju s ovima, trebalo bi istražiti.

Imajući na umu da su riječi koje su se i nakon sredine 19. stoljeća (točnije: od pojave Šulekovih rječnika) normalno upotrebljavale, a nazivi *put, uputiti se, upućen, upućenje* jesu, trebalo bi ih smatrati sastavnim dijelom leksičkoga fonda suvremenoga hrvatskog jezika, barem rubno. I radi starijih pjesama koje se još pjevaju dobro je to znati.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19 h Slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Kriza

SUBOTA

7.30 h, 11 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8,11 i 18 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Ispovijed Prije svake sv. Mise
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Nedjelja, 15. 11. 2020.

Izr 31, 10-13.19-20.30-31; Ps 128, 1-5; 1Sol 5, 1-6; Mt 25, 14-30

Ponedjeljak, 16. 11. 2020.

Otk 1, 1-4; 2, 1-5a; Ps 1, 1-4.6; Lk 18, 35-43

Utorak, 17. 11. 2020.

od dana: Otk 3, 1-6.14-22; Ps 15, 2-5; Lk 19, 1-10

Srijeda, 18. 11. 2020.

Otk 4, 1-11; Ps 150, 1-6; Lk 19, 11-28

Četvrtak, 19. 11. 2020.

Otk 5, 1-10; Ps 149, 1-6a.9b; Lk 19, 41-44

Petak, 20. 11. 2020.

Otk 10, 8-11; Ps 119, 14.24.72.103.111.131; Lk 19, 45-48

Subota, 21. 11. 2020.

Prikazanje Blažene Djevice Marije
vl.: Zah 2, 14-17; Otp. pj.: Lk 1, 46-55; Mt 12, 46-50

Nedjelja, 22. 11. 2020.

ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA

Ez 34, 11-12.15-17; Ps 23, 1-3.5-6; 1Kor 15, 20-26.28; Mt 25, 31-46

Ponedjeljak, 23. 11. 2020.

Otk 14, 1-3.4b-5; Ps 24, 1-6; Lk 21, 1-4

Utorak, 24. 11. 2020.

od dana: Otk 14, 14-19; Ps 96, 10-13; Lk 21, 5-11

Srijeda, 25. 11. 2020.

Otk 15, 1-4; Ps 98, 1-3b.7-9; Lk 21, 12-19

Četvrtak, 26. 11. 2020.

Otk 18, 1-2.21-23; 19, 1-3.9a; Ps 100, 1b-5; Lk 21, 20-28

Petak, 27. 11. 2020.

Otk 20, 1-4.11 – 21, 2; Ps 84, 3-6a.8a; Lk 21, 29-33

Subota, 28. 11. 2020.

Otk 22, 1-7; Ps 95, 1-7; Lk 21, 34-36

Nedjelja, 29. 11. 2020.

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 63, 16b-17b; 64, 2b-7; Ps 80, 2ac.3b.15-16.18-19; 1Kor 1, 3-9; Mk 13, 33-37

Ponedjeljak, 30. 11. 2020.

vl.: Rim 10, 9-18; Ps 19, 2-5; Mt 4, 18-22

Utorak, 1. 12. 2020.

Iz 11, 1-10; Ps 72, 1-2.7-8.12-13.17; Lk 10, 21-24

Srijeda, 2. 12. 2020.

Iz 25, 6-10a; Ps 23, 1-6; Mt 15, 29-37

Četvrtak, 3. 12. 2020.

Iz 26, 1-6; Ps 118, 1.8-9.19-21.25-27a; Mt 7, 21.24-27

Petak, 4. 12. 2020.

Iz 29, 17-24; Ps 27, 1.4.13-14; Mt 9, 27-31

Subota, 5. 12. 2020.

Iz 30, 19-21.23-26; Ps 147, 1-6; Mt 9, 35-38; 10, 1.6-8

Nedjelja, 6. 12. 2020.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 40, 1-5.9-11; Ps 85, 9ab-14; 2Pt 3, 8-14; Mk 1, 1-8

Ponedjeljak, 7. 12. 2020.

od dana: Iz 35, 1-10; Ps 85, 9ab.10-14; Lk 5, 17-26

Utorak, 8. 12. 2020.

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BL. DJEVICE MARIJE

vl.: Post 3, 9-15.20; Ps 98, 1-4; Ef 1, 3-6.11-12; Lk 1, 26-38

Srijeda, 9. 12. 2020.

Iz 40, 25-31; Ps 103, 1-4.8.10; Mt 11, 28-30

Četvrtak, 10. 12. 2020.

Iz 41, 13-20; Ps 145, 1.9-13b; Mt 11, 11-15

Petak, 11. 12. 2020.

Iz 48, 17-19; Ps 1, 1-4.6; Mt 11, 16-19

Subota, 12. 12. 2020.

Bogoslužje kvatri (u zahvalu Bogu za njegova dobroćinstva)

iz Prigodnih i zavjetnih čitanja (str. 179.-189.): Kol 3, 12-17; Ps 145, 2-11; Lk 17, 11-19

Nedjelja, 13. 12. 2020.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 61, 1-2a.10-11; Otp. pj.: Lk 1, 46-50.53-54; 1Sol 5, 16-24; Iv 1, 6-8.19-28

Ponedjeljak, 14. 12. 2020.

od dana: Br 24, 2-7.15-17a; Ps 25, 4-5b.6.7b-9; Mt 21, 23-27

Utorak, 15. 12. 2020.

Sof 3, 1-2.9-13; Ps 34, 2-3.6-7.17-19.23; Mt 21, 28-32

20
GODINA

20 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24
SATA

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

Banja Luka
87,8 / 106,7

Žepče 100,1

Jajce 87,8

Nova Bila
100,00

Zenica 100,1

Bugojno 101,8

Olovo 96,1

Rama 104,7

Sarajevo 96,1

Mostar 100,00
Međugorje 98,3

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna
Hrvatska **101,5 MHz**

Zagreb, Lika,

Sr. Hrvatska **107,8 MHz**

SATELIT: Europa, Bliski
istok i Afrika- EUTELSAT 16°E

EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM

INTERNETA: www.radio-medjugorje.com

Kako postati podupiratelj?

Jednostavno! Pošaljite nam vaše osobne podatke na podupiratelj@medjugorje.hr i godišnjom članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160 HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku 50 CHF) i postanite dio naše radijske obitelji. Hvala vam od srca!

INFORMATIVNI
CENTAR *MIR*
MEĐUGORJE

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Uredništvo: +387 36 653 580
Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548
Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr
www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja MIR Međugorje djeluje od 1997. godine. Program našeg radija dio je svakodnevnice u Vašim domovima u domovini i inozemstvu, na radnim mjestima... Kao glasnik mira Radiopostaja odašilje poruke iz Međugorja. Putokaz je hodočasniciima iz cijelog svijeta.

RADIO KOJI IMA DUŠU

